

Deze stad *verdient beter*

Een boodschap van *Hoop en Optimisme*
Verkiezingsprogramma 2022 - 2026

Hart voor Den Haag
 Groep de Mos

Inhoudsopgave

Inleiding

- Een stad waar we trots op zijn
- Zorgen van nu
- Waar wij voor staan
- Wij regelen hét!
- Nu of nooit: weer dé grootste worden en weer bestuursverantwoordelijkheid nemen

Deze stad verdient beter op:

1. Wonen: meer betaalbare woningen.
2. Veiligheid: een veilige én geïntegreerde stad.
3. Armoedebestrijding: een sociale stad mét veel werkgelegenheid.
4. Bereikbaarheid: stop wegafsluitingen en automobilistje pesten.
5. Economie: een ondernemende én bruisende stad.
6. Zorg: goede betaalbare en toegankelijke zorg, mét oog voor onze ouderen.
7. Leefbaarheid: een schone duurzame stad, zonder afvalhufters.
8. Onderwijs en sport: goed onderwijs voor ieder kind, bevorderen sportdeelname.
9. Bestuur: in dienst van de burger.
10. Stadsdelen: maatwerk per wijk en buurt.

Financiële paragraaf

Een stad om trots op te zijn

Den Haag is een fantastische stad. De stad die eigenlijk dé hoofdstad van Nederland zou moeten zijn. Immers, onze stad is de residentie van het Koninklijk Huis, hier zetelt de regering, het parlement, nationale en internationale gerechtshoven en bijna alle ambassades en ministeries. Met een prachtige historische binnenstad, de Haagse markt, tal van bezienswaardigheden, prachtige parken en groengebieden, een 11 kilometer lange kuststrook en twee badplaatsen (Kijkduin en Scheveningen) hebben we unieke parels in handen. In Den Haag wonen we met 550.000 mensen van 180 verschillende nationaliteiten. Mensen met een gedeelde toekomst in onze stad. Samen zijn wij Den Haag, elke dag opnieuw! Hart voor Den Haag is ook oog hebben voor de belangen van haar twee karakteristieke dorpen, Scheveningen en Loosduinen. We zijn een stad om trots op te zijn.

Zorgen van nu

Onze partij heeft hart voor Den Haag. En u weet: dat is een warm hart, een trouw hart en een rechtvaardig hart. Maar het is ook een hart vol met zorgen. Is er, gezien de verwachte toename van de bevolking, nog wel een plekje voor ons allemaal? Voor wie of wat moeten we tegen de klippen opgroeien? Moet de groei niet voor de kinderen van Den Haag zijn? Blijft Den Haag in de toekomst bereikbaar? Is er, gezien de vele regeldrift, nog wel ruimte voor onze ondernemers? En mag Den Haag nog wel bruisen of trekken we voor ons vertier naar andere steden? Hoe komen we uit de coronacrisis? Nog steeds zitten te veel mensen thuis werkloos op de bank en zijn er stadsgenoten die in pure armoede leven. Hoe herstellen we onze economie en zorgen we voor meer werkgelegenheid? Nemen we het thema veiligheid nog wel serieus? En opa en oma, zien we die eigenlijk nog wel of blijven we de groeiende groep ouderen behandelen als tweederangs burgers? *Deze stad verdient beter* en dat kan met uw keuze voor Hart voor Den Haag/Groep de Mos op 16 maart 2022!

Ombudspolitiek, dat is waar wij voor staan!

Sinds onze oprichting in 2012 is Groep de Mos een lokale volkspartij, die niets op heeft met landelijke partijdogma's. Geelgroen is ons DNA en de Scheveningse haring bepaalt onze koers. Wij willen de toekomst vorm geven en zaken voor de burgers en bedrijven in de gemeenteraad regelen. Wij kiezen er niet voor om oppositie te bedrijven, maar willen verantwoordelijkheid nemen door de stad te besturen. Met vele initiatiefvoorstellen hebben wij de

afgelopen 4 jaar inhoud gegeven aan constructief de stad te besturen. We koesteren onze tradities. Handen af dus van de Vreugdevuren en het (op een veilige manier) afsteken van vuurwerk op Oudejaarsnacht. Hier met dat eerbetoon voor de Golden Earring. Liefhebbers kunnen gewoon met hun Puchjes door de stad rijden. Handen af van haringkarren. IJscoman Moes, oliebollenkramen en kerstbomenverkopers krijgen zonder gezanik hun vaste stekkie en Haagse koffiehuisen komen op de lijst van cultureel erfgoed. Met een duidelijke visie geven we in dit verkiezingsprogramma oplossingen voor grote thema's, zoals de woningnood, het bestrijden van armoede en het garanderen van de veiligheid en bereikbaarheid van onze stad. Met het Rijk gaan we het gevecht aan, bijvoorbeeld voor meer zorgpersoneel, agenten en leraren. En het openhouden van ziekenhuis Bronovo. Ons pragmatisch handelen is niet te stoppen in linkse of rechtse hokjes.

Een probleem is immers niet links of rechts, maar moet gewoon worden opgelost. Het enige belang dat wij daarbij dienen is hét lokale belang! De politicus als ombudsman of -vrouw, waarbij de volksvertegenwoordigende taak met stip op nummer 1 staat. Benaderbaar, altijd bereikbaar en denken in oplossingen, niet in problemen. Dat is in een notendop de ideologie waar wij als politieke partij voor staan. Met een tomeloze inzet en een ijzeren discipline lopen Hart voor Den Haag-vertegenwoordigers de deuren plat bij bewoners- en belangenorganisaties. Komen we op voor de (individuele) belangen van burgers en (kleine) ondernemers, die worden platgewalst door de gemeentelijke regeltjesbulldozer. Wij zijn gefascineerd door al die inwoners, die met hun energie de stad vooruit willen helpen. Honger naar het vinden van goede oplossingen voor problemen of juist het aandragen van goede tips en suggesties, stimuleren ons. Wij werken met raadsleden die heilige huisjes omver willen werpen, die tegen elitaire schenen durven te schoppen. Maar die ook bereid zijn om te besturen en om compromissen te sluiten. Met onze actieve stadsdeelvoorzitters en wijkvertegenwoordigers, leggen we ons oor te luister in alle wijken van de stad. Actief en hulpvaardig pakken wij de signalen vanuit de burgerij op. Geen vraagstuk is hierbij voor ons te klein. In de gemeenteraad opereren wij constructief en zoeken wij de samenwerking. Dit zonder onze uitgesproken mening en kritische houding te verloochenen.

Wij regelen het!

'Ik doe wat ik beloof: afspraak is afspraak', is het credo van onze raadsleden. Hierbij ligt de rol van 'opjutten' en 'aanjagen' ons goed. Iemand moet het doen! Wij doen dit niet uit balorigheid, maar uit overtuiging dat de zaken opschudden hoort bij actieve Ombudspolitiek. Met een gesloten mond vang je immers geen vliegen. Gelukkig boekt Hart voor Den Haag daar met grote regelmaat successen bij. Wij brachten hoop en optimisme terug in de stad. Eindelijk kwam er aandacht voor het vergeten Den Haag

Zuidwest, wethouder De Mos regelde via de Regiodeal de eerste miljoenen bij het Rijk. Het doet er dus toe dat Hart voor Den Haag deelneemt aan het stadsbestuur. Voor het bestrijden van eenzaamheid regelden wij lief-en-leed-straatjes, waar burens eindelijk naar elkaar omkijken. In diverse wijken werd de parkeervergunning voor bewoners uitgebreid naar een groter gebied. We regelden meer uren op de vergunning voor bezoekers.

Mede door onze steun opende banenmotor Legoland haar deuren op Scheveningen en werd de Noord-Boulevard volledig gerenoveerd. Eindelijk werden er weer (sociale) woningen gebouwd en werd er gestart met het invoeren van de Leefbaarheids Effect Rapportage (LER). Wethouder Rachid Guernaoui haalde de Eneco-zilvervloot binnen, zodat er honderden miljoenen euro's geïnvesteerd kunnen worden in de Haagse samenleving. Publiek-private samenwerking was niet langer vies en met onze 'wij-regelen-het-mentaliteit' brachten we ondernemers, die voor de werkgelegenheid zorgen in onze stad, weer in positie. Er werd met een rode-loper-beleid geïnvesteerd in de economie, voor de horeca werden de terrasvergunningen verruimd en het regende nieuwe evenementen. Wat te denken van Cirque du Soleil, de Ocean Race, Pink op het Malieveld, Sail op Scheveningen en de Special Olympics? Tussendoor werd de TongTongFair (voorheen Pasar Malam) ook nog even van de ondergang gered.

Niet lullen, maar poetsen gold ook op het gebied van veiligheid: het lachgasverbod kwam, net zoals wapeninleveracties en het bestrijden van het toenemende wapenbezit onder jongeren. En luie raadsleden, die worden door onze aangenomen motie gekort op hun vergoeding..... Maar op 1 oktober 2019 veranderde alles. Met veel vertoon van macht voltrok zich een mini-staatsgreep door de Rijksrecherche, met aantijgingen waar de spreekwoordelijke honden geen brood van lusten. Een politiek gestuurde zaak met twee doelen. Ten eerste: voorkomen dat De Mos als 'ongewenst politiek vreemdeling' de opvolger werd van toenmalig burgemeester Krikke. Ten tweede: het voor jaren kaltstellen van een lokale partij, die met haar succesvolle Ombudspolitiek alle gevestigde partijen aan het verpletteren was.

Onder leiding van de VVD werd een diefstal met voorbedachten rade gepleegd. D66, GroenLinks, PvdA en CDA aarzelden niet. Hoezo een criminele organisatie! Men dacht van ons af te zijn. Het principe onschuldig, tot het tegendeel bewezen is gold even niet voor ons. De grootste partij, die de meeste Hagenaars vertegenwoordigt, werd uit het stadsbestuur gezet en gecriminaliseerd voor het ophalen van volstrekt legale partijdonaties.

Inmiddels zijn we tweeënhalve jaar en een boek ('Mijn verhaal') verder en zijn we nog altijd in afwachting van hetgeen er komen gaat. In de tussentijd bleef de fractie bij elkaar en

herpakten we ons als oppositiepartij. We doen ons werk goed, want we scoren hoog met het aantal aangenomen moties en we weten het beleid van het huidige college geregeld aan te passen. Dat weet de kiezer gelukkig ook. Die is niet gek en ziet dat wij keihard zijn blijven knokken voor onze mooie stad. We zijn daarbij sterker dan ooit!

Nu of nooit: weer dé grootste worden en bestuursverantwoordelijkheid afdwingen

Met een ijzersterke kandidatenlijst, een vuistdik verkiezingsprogramma en een tas vol idealen, is het behalen van 15 zetels voor Hart voor Den Haag realistisch. Met groot hart voor de stad strijden we te vuur en te zwaard voor de belangen van onze inwoners. En dat is hard nodig, want het huidige stadsbestuur laat Den Haag met grote financiële tekorten achter. Men heeft bijzonder slecht op de winkel gepast. Sterker nog de winkel is bijkans een failliete boedel.

Hart voor Den Haag zet het snel realiseren van betaalbare woningen op nummer 1, 2 en 3. De bouw kost tijd en dat betekent dat we eerst voor onze Haagse bewoners bouwen. Waarvoor hebben zij anders het stadsbestuur gekozen? 'Bevolkingsgroei is een kwal die iedereen zorgvuldig ontloopt', zei Martin Sommers in de Volkskrant van 10 juli 2021. Als het aan ons ligt gaan we de discussie wel aan en maken we beleid op het indammen van de bevolkingsgroei, want tegen de huidige groei valt in de meest dichtstbevolkte stad van Nederland simpelweg niet op te bouwen. Verder willen we werk maken van het verbeteren van de leefbaarheid. Wij willen afvalhufters keihard aanpakken en staan garant voor het realiseren van meer groen. Daarnaast zet Hart voor Den Haag onverminderd in op het bestrijden van de criminaliteit, het bereikbaar houden van de stad, het in leven houden van de ondernemende middenstand en het creëren van werkgelegenheid. Natuurlijk zou het fantastisch zijn als we een meerderheid bij de verkiezingen zouden krijgen. Maar dat is teveel wensdenken. Hart voor Den Haag begrijpt dat na 16 maart samenwerking nodig is om onze stad te besturen. Dat kunnen wij ook. Denk maar eens hoe snel wij onder leiding van oud-vice-premier Hans Wiegel een stadsregering in elkaar hebben gesleuteld. Zet de belangen van Den Haag en haar inwoners centraal en dan is er snel een samenwerkingsbasis gevormd. Wij willen constructief onze bestuursverantwoordelijkheid nemen. Uiteraard is het daarbij belangrijk dat Hart voor Den Haag de grootste partij wordt, zodat wij de piketpalen voor een nieuw coalitieakkoord slaan. Wilt u samen met andere Haagse kiezers op 1 gezet worden, stem dan op 16 maart 2022 op Hart voor Den Haag.

Richard de Mos

Lijsttrekker Hart voor Den Haag/Groep de Mos

'Zo ik iets ben, ben ik een Hagenaar', Louis Couperus 1863-1923

1. Deze stad verdient beter op wonen: meer betaalbare woningen

'In gelul kun je niet wonen', was een gevleugelde uitspraak van Jan Schaeffer bij de laatste wooncrisis en in een tijd dat de PvdA opkwam voor de belangen van de gewone man. Tegenwoordig is het Haagse motto: veel lullen, weinig bouwen. Het Haagse stadhuis, mede onder aanvoering van de PvdA, is een praathuis, waar men wegloupt voor haar verantwoordelijkheid: bouwen voor de inwoners die het stadsbestuur gekozen hebben. Daarbij moeten we de vraag inperken en meer bouwen. Dat is een maatschappelijke opgave voor de komende periode.

1.1 Stop de groei, red de stad!

Onderzoekers hebben vastgesteld dat alle bevolkingsgroei in Nederland, dus ook in Den Haag, migratie-gerelateerd is. Alleen al over de periode 2010-2019 kwamen er volgens het CBS bijna 50.000 personen met een niet-Nederlandse nationaliteit naar onze stad. Voor de komende 20 jaar worden er 100.000 nieuwe Hagenaars verwacht. Hart voor Den Haag is bezorgd over deze ontwikkeling en het taboe om daarover te spreken. Oud-CBS-hoofdemograaf Jan Latten vreest een 'ontmixing' van de samenleving en vindt het 'onbegrijpelijk' dat niemand zich buigt over de gevolgen van bevolkingsgroei. Of zoals VVD-prominent Henk Kamp tien jaar Rutte verwoorde: 'Immigratie is ons overkomen'. Doordat immigranten volgens onderzoekers heel vaak in de bijstand zitten en economisch nauwelijks bijdragen, komt de verzorgingsstaat onder de druk te staan. En dat terwijl Den Haag al *by far* de meest dichtstbevolkte stad van Nederland is. Veel immigratie, met nada nul aan beleid, heeft naast een afnemende sociale cohesie, een stijgend beroep op bijstand en een onder druk komende leefbaarheid, ook gevolgen voor woningmarkt. Want naast beperkingen om te bouwen, zoals het stikstofbeleid en PFAS, is (naast meer alleenstaanden en kleinere huishoudens), vooral migratie een aanjager van de huidige woningnood. Op dit moment wachten meer dan 165.000 mensen in de Haagse regio op een sociale huurwoning. Ook de markt voor vrije sector huur en koopwoningen staat onder extreme druk. Om het voor alle Hagenezen leefbaar te houden in ons land en onze stad, doen wij een dringend beroep op het Rijk om immigratie beperkende maatregelen door te voeren. In Den Haag is het absorptievermogen bereikt en alle wettelijke taakstellingen die verhinderen dat Hagenaars die een woning nodig hebben enige kans maken, moeten worden geschrapt, inclusief de wettelijke taakstelling om statushouders op te vangen en de voorrangverklaring die statushouders krijgen op woningen. Hagenaars eerst! Hoe? De eerste maatregel is een uitwerking van een wetsartikel waarin is bepaald dat de

gemeenteraad in de huisvestingsverordening opneemt dat bij de huisvestingsvergunningen voorrang wordt gegeven aan woningzoekenden die economische of maatschappelijk verbonden zijn aan de stad. Deze maatregel kan wijkgebonden worden ingevoerd waar de sociale samenhang als belangrijk wordt ervaren. Voorbeelden hiervan zijn Duindorp, Scheveningen en de Rivierenbuurt. We willen af van de wettelijke taakstelling voor het opvangen van statushouders.

1.2 Den Haag moet buiten gemeentegrenzen meer ruimte krijgen

Het volbouwen en verstenen van de stad, waardoor de leefomgeving van bewoners slechter is geworden, is het beleid van de afgelopen 12 jaar. Onbegrijpelijk dat het stadsbestuur, door Hagenaars gekozen om hun belangen te vertegenwoordigen, nooit op de noodrem heeft getrapt om de alles ontwrichtende bevolkingsgroei een halt toe te roepen. Gevolg? Overbewoning en bewoners die snel weer vertrokken zijn en niks ophebben met de sociale cohesie. Elke dag wordt er illegaal huisraad gedumpt. Huizen worden gekenmerkt door afgebladderde kozijnen, groezelige voordeuren, met kranten afgeplakte ramen, kapotte deurbellen en dichtgeplakte brievenbussen. Dichte gordijnen, ook overdag. Mensen maken er geen contact. Ze onttrekken zich aan de wijk, ook fysiek. Naast een rem op bevolkingsgroei is Hart voor Den Haag een van de aanjagers van het verkameringsverbod. Voor kamerbewoning is vanaf drie mensen een vergunning nodig. Hart voor Den Haag wil in wijken die te kampen hebben met overbewoning, zoals in Laak en Rustenburg-Oostbroek, een zelfbewoningsplicht invoeren. Met de Haagse versie van de Rotterdamwet weren we de aanhoudende toestroom van kansarmen richting overbelaste wijken. Daarnaast willen we, onder andere met een voorrangverklaring voor agenten, leraren en zorgpersoneel, sterkere schouders toevoegen teneinde de sociale cohesie en draagkracht te vergroten. Hart voor Den Haag wil bouwen in randgemeenten door annexatie of grondaankopen. Binnen de stad voor de Hagenaars en nieuwe gebieden om andere groepen, zoals arbeidsmigranten, een kans op een huis te geven. De gemeente kan, eventueel in samenwerking met projectontwikkelaars, ook zelf woningen kopen en bouwen in aangrenzende gemeenten om daar arbeidsmigranten onder te brengen.

1.3 Groei? Alleen na een Leefbaarheids Effect Rapportage (LER)

Den Haag groeit in een rap tempo. Deze groei kan op gespannen voet komen te staan met de leefbaarheid van een gebied. Hart voor Den Haag pleit voor het instellen van een integrale Leefbaarheids Effect Rapportage (LER), waarmee bij grootschalige ontwikkelingen inzichtelijk wordt gemaakt welk effect een nieuwbouwplan heeft op de leefbaarheid van een wijk. We kijken hierbij onder andere naar: voldoende voorzieningen, voldoende parkeerfaciliteiten, de kwaliteit van de openbare ruimte en effecten die de sociale veiligheid bepalen. Grootschalige bouwplannen kunnen pas starten nadat aan

alle criteria van de LER is getoetst. Alleen zo kunnen we de leefbaarheid in onze stad blijvend waarborgen. Wat ons betreft heeft iedere wijk daarbij een eigen aanpak. Met bewoners, ondernemers en andere partners in de wijk werken we samen om te bepalen welke buurtvoorzieningen nodig zijn. Bewonersparticipatie is daarbij de rode draad. Denk hierbij aan vroegtijdige consultatie bij bouwplannen en vergunningaanvragen. Hart voor Den Haag wil de doorstroming bevorderen met een bouwnorm van 30% voor sociale huurwoningen. Bij gemeentelijke grond een bouwnorm van 30% voor sociale huurwoningen en 40% voor betaalbare vrijesectorwoningen. De gemeente kan bij een nieuwbouwproject afdwingen dat een ontwikkelaar zoveel mogelijk woningen in het middensegment moet bouwen, mits economisch haalbaar.

1.4 Woningmarkt vraagt om maatwerk, o.a bij zelfbewoningsplicht en splitsen

De overbewoning en het woningtekort maken in wijken en buurten een verkameringsverbod en een zelfbewoningsplicht broodnodig. Woningssplitsen kan helpen bij het realiseren van woonruimte. Hart voor Den Haag is daar zeer terughoudend in. Zeker in wijken waar de leefbaarheid ernstig onder druk staat. Maar in wijken waar wel mogelijkheden tot splitsen van grote woningen bestaan, moet maatwerk mogelijk zijn. Hierbij zal de LER leidend zijn. Zo bouwen we of voldoende parkeerplaatsen die volgens de parkeernorm gewenst zijn of geven we voor gesplitste woningen geen parkeervergunning af. Tegen malafide verhuur van woningen door huisjesmelkers wordt, onder meer door het opleggen van boetes, hard opgetreden. Hart voor Den Haag wil samen met studentenverenigingen en huurorganisaties een zwarte lijst voor huisjesmelkers opstellen.

1.5 Alles uit de kast voor meer middeldure huurwoningen

Voor starters en jonge gezinnen zijn er in de stad onvoldoende betaalbare koop- of huurwoningen. Daardoor zoekt deze groep hun heil ergens anders en verlaat Den Haag. Hierdoor neemt de groep huishoudens in Den Haag met een middeninkomen af. Uit recent onderzoek blijkt dat dit gevolgen heeft voor de sociaal-economische situatie in de armste wijken, die in hoog tempo verslechteren. Inwoners worden steeds armer en voelen zich ongezond en onveilig. Woningcorporaties willen dat de overheid het weer mogelijk maakt om in de probleemwijken huizen te creëren voor mensen met een middeninkomen. Hart voor Den Haag heeft een initiatiefvoorstel ingediend om met institutionele beleggers, pensioenfondsen, particuliere verhuurders en verzekeraars te verkennen wat de mogelijkheden zijn om zich te verenigen in de vorm van een wooncoöperatie, die als missie heeft te zorgen voor de bouw van middeldure huurwoningen dan wel het overnemen van complexen ten einde deze te beheren en te behouden voor het middensegment. Goed dat het gesprek op gang is gekomen over de invoering van een opkoopbescherming (tot NHG-grens van 355.000 euro). Wij zien toe op uitvoering, zodat de groep middeninkomens

(veelal jonge gezinnen), die niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning en die een koopwoning niet kunnen betalen, zonder elkaar te verdringen meer kansen krijgt.

1.6 Zet erfpachtsuppletie in voor bouw extra woningen

Dit college heeft zichzelf ook bij particuliere nieuwbouwprojecten een norm opgelegd van 30% sociale woningen. Door een massa regels kunnen projectontwikkelaars en woningcorporaties niet met elkaar in zee, waardoor de bouw van sociale woningen bij deze nieuwbouwprojecten stagneert. De socialistische benadering met Vestia-achtige woningbouwcorporaties heeft niet gewerkt of is vastgelopen. Hart voor Den Haag kiest er, door het inzetten van de *erfpachtsuppletie*, voor om projectontwikkelaars en woningcorporaties meer mogelijkheden te geven om de bouw van sociale woningen wel mogelijk te maken. *Erfpachtsuppletie* is het bedrag dat projectontwikkelaars nu aan de gemeente moeten betalen bij het realiseren van nieuwe woningen op gemeentegrond. Door dit bedrag in te zetten ten behoeve van de realisatie van deze sociale woningen, zullen projectontwikkelaars samen met woningcorporaties wél starten met het bouwen van sociale huurwoningen. Ons plan wordt gesteund door de bouwwereld, zoals projectontwikkelaars, woningcorporaties en makelaars.

1.7 Hoogbouw bij de grote stations, bouw daarbij met lef

De stad groeit en hoogbouw kan uitkomst bieden om veel woningen tegelijk te realiseren. Zeker als men het schaarse groen wil behouden. Geschikte locaties moeten nauwkeurig met initiatiefnemers en in overleg met bewoners worden afgestemd. Hart voor Den Haag ziet voor hoogbouw kansen in gebieden die aan herontwikkeling toe zijn, zoals bijvoorbeeld delen van Den Haag Zuidwest en de stationslocaties. Hoogbouw aan de kust en in groengebieden is voor Hart voor Den Haag een no-go. Bij hoogbouwontwikkelingen moet er ook getoetst worden aan de LER (leefbaarheid, windhinder en schaduwwerking). Waar het kan kies voor lef! Geef de stad eens een Haagse variant van het *Empire State Building*. Zo zorgen we in Laak dat de drie woontorens, waarvan een op een Haagse recordhoogte van 240 meter, er alsnog gaan komen. Ook tegen de bouw van twee woontorens naast het Centraal Station, ter hoogte van 185 meter, zegt Hart voor Den Haag, 'ja'! De woningnood vraagt om keuzes die zorgen voor het ledigen van het enorme gebrek aan woningen in de regio. Een andere kans ligt bij een grondige aanpak van de Zevensprong. Op dit knooppunt komen zeven wegen samen. In het gebied zijn veel uitdagingen op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, verkeer en een tekort aan woningen. Johan Maasbach Wereldzending wil al een tijd weg uit haar twee panden aan de Zevensprong in Den Haag en zoekt een nieuw onderkomen aan de rand van de stad. Aan de Zevensprong beschikt de stichting over 5700m² aan eigen grond, waarop woningen kunnen worden gebouwd, indien de kerk over een nieuw onderkomen zou beschikken. Met een nieuwe impuls zouden we dit gebied uit het slop kunnen halen.

1.8 Toevoeging bouwlagen

Hart voor Den Haag ziet in het toevoegen van zelfstandige bouwlagen een extra kans om de woningnood te ledigen. We laten dat echter alleen toe als het om het hele bouwcomplex gaat, zodat de uniformiteit blijft gewaarborgd. Vooral in Mariahoeve en Zuidwest zien wij hiertoe mogelijkheden.

1.9 Sociale huurwoningen opknappen

Wat Hart voor Den Haag betreft jagen we vocht en schimmel met pek en veren de stad uit. We breiden de door ons ingevoerde woning-APK verder uit. Energiearmoede gaan we te lijf door huizen beter te isoleren. Daarom zal Hart voor Den Haag de komende periode woningcorporaties aansporen om huizen te renoveren. Naast beter isoleren, denken we aan funderingen herstellen, gevels verfraaien en woningen veiliger maken. De afgelopen jaren zijn er in Den Haag sociale woningen verkocht. Hart voor Den Haag wil dat mensen met een smalle beurs ook in Den Haag kunnen blijven wonen. Daarom: voorzichtig en zorgvuldig omgaan met de verkoop en het liberaliseren van sociale huurwoningen. Het is goed dat de landelijke politiek de verhuurdersheffing eindelijk afschaft. Dat geeft corporaties meer financiële armslag. Illegale onderhuur van sociale woningen is onacceptabel. Woonfraude wordt opgespoord en bestraft door middel van bestuurlijke boetes of andere gerichte acties.

1.10 Werk samen met de regio bij bouw sociale huurwoningen

Bestuursvoorzitter Willem Krzeszewski van Staedion was in een interview met het AD duidelijk: de ambitie van het Haags gemeentebestuur om jaarlijks 1200 nieuwe sociale huurwoningen te bouwen, is niet haalbaar. Corporaties kunnen niet voldoen aan die enorme opgave. Ook andere gemeenten in de regio zullen een deel van die opgave op zich moeten nemen. Hart voor Den Haag deelt die mening en pleit voor een betere samenwerking met de regio bij de bouw van sociale huurwoningen. Op regionale schaal dient een bestuurlijk samenwerkingsverband in het leven geroepen te worden, die als doelstelling heeft om met bindende afspraken meer sociale huur- en middeldure huurwoningen te realiseren.

1.11 Bijstandsknop en doorstroming

Gaan bijstandsgerechtigden boven de 21 jaar oud samenwonen, dan worden die direct gestraft (kostendelersnorm). Dat is typisch zo'n maatregel om mensen ongelukkig te maken. Door middel van een proef om inwoners die in de bijstand zitten een half jaar samen te laten wonen, zonder dat het gevolgen heeft voor hun uitkering, wil Hart voor Den Haag nagaan of dat positieve effecten heeft op de woningmarkt. Gaan mensen samenwonen dan komen er woningen vrij. Na de proef kan de kostendelersnorm

geschrapt worden als er familieleden, zoals oudere kinderen of oma's en opa's, bij de bijstandsgerechtigde in huis komen wonen. We willen de kostendelersnorm ook afschaffen voor bijstandsgerechtigden die verhuizen.

1.12 Thuiswerken kans voor woningnood vermindering

Door de coronacrisis werken mensen vanuit huis, waardoor kantoren leeg komen te staan. Wat te doen? Zonder te snel kantoren om te bouwen naar woonruimte of ruimte voor zzp-ers, vindt Hart voor Den Haag het verstandig om blijvend onderzoek te doen naar (kantoren)leegstand in de stad om waar mogelijk (incourante) kantoorruimte naar woningen te transformeren. Hart voor Den Haag wil ook onderzoeken hoe, met overkluizingen, woningen gerealiseerd kunnen worden boven (doorgaande) wegen en het spoor. Daarnaast willen we een project 'Wonen boven winkels', zoals boven de Passage in het centrum, of in winkelgebieden, woningen toegevoegd kunnen worden, zonder daarbij het winkelhart geweld aan te doen. Nu staan namelijk teveel panden boven winkels leeg. Een gemiste kans bij deze woningnood.

1.13 Verkort doorlooptijd woningbouwprojecten, ambtenarenapparaat op orde

Nieuwe bouwinitiatieven worden niet of te traag in behandeling genomen. Vergunningsaanvragen blijven liggen en bouwprojecten lopen vertraging op. Het zielloos wegbezuinigen van ambtenaren wrekt zich hier. Er komt een projectorganisatie, direct onder leiding van de gemeentesecretaris, om de bouwopgave in alle aspecten te faciliteren. Zo voorkomen we lange doorlooptijden van woningbouwprojecten, een stapeling van extra vergunningeisen en het niet rondkrijgen van de businesscase bij projectontwikkelaars. We roepen een flexpool van planjuristen, onderhandelaars en met mensen met specifieke kennis op het gebied van wonen in het leven. Het ambtelijk apparaat van de Dienst Stedelijke Ontwikkeling (DSO) moet weer een klantvriendelijke- en betrouwbare organisatie worden. Hierbij is van belang dat ontwikkelaars ervan op aan kunnen dat een positief akkoord op een woonplan, later niet ingetrokken wordt. Hart voor Den Haag ziet ook kansen in het versimpelen van de extra eisen die aan vergunningen worden gesteld. Die verschillen nu per gemeente en volgen bovenop de wettelijke voorwaarden die al voor vergunningen gelden. Geen bureaucratie dus, maar een betrouwbare overheid die snel, efficiënt en zorgvuldig handelt. Tenslotte moet Den Haag er via de VNG bij het Rijk op aandringen dat de woningbouw beperkende stikstofregels in perspectief geplaatst worden met de op te lossen woningnood.

1.14 Bouw leeftijd-gerelateerd

Om het tekort aan woonruimte op korte termijn op te lossen, zal meer leeftijd-gerelateerd gebouwd moeten worden. Hart voor Den Haag pleit al langer voor woongroepen voor

ouderen zoals een Ben Oude Nijhuis of zogeheten Knarrenhofjes, We willen ook kleine appartementen die flexibel zijn in te zetten voor studenten en (jonge) singles. Daarnaast is het noodzaak om richting het Rijk de lobby te starten om de norm voor een hypotheekaanvraag te verlagen, zodat meer mensen een woning kunnen kopen. Denk daarbij onder andere aan zelfstandigen. Denk ook aan het verstrekken van startersleningen voor jongeren. Het stimuleren van *tiny houses* helpt ook tegen het woningtekort. Stel bouwgrond beschikbaar, die al dan niet tijdelijk te gebruiken is voor deze eenvoudige woonvorm voor eenspersoons- en kleine huishoudens.

1.14.1 Wonen en leven door ouderen

Het concept zelfredzaamheid van het kabinet Rutte/Asscher heeft bejaardenoorden weggevaagd. Door bezuinigingen op de verzorgingshuizen blijven ouderen steeds langer thuis, in te grote huizen, wonen. De overspannen verwachtingen van zelfredzaamheid maakt dat de genomen maatregelen weer worden ingetrokken. Voor de ouderen is het noodzakelijk dat er weer nieuwe zorgcentra komen. Een zorgbuurthuis als kern van een bejaardenwooncomplex. Met vooral vast zorgpersoneel. Dat is voor oudere bewoners wel zo geruststellend. Het bevordert de kwaliteit van hun leven en ze kunnen zo ook in de eigen wijk blijven wonen. Het groepswonen voor ouderen moet worden gestimuleerd. (bijvoorbeeld in leegstaande kantoren, verpleeghuizen of winkelpanden). Dankzij Hart voor Den Haag is de seniorenmakelaar in de Haagse Volkshuisvestelijke Agenda opgenomen. Seniorenmakelaars hebben een positief effect op de doorstroming van ouderen die bijvoorbeeld graag van een grote naar een kleinere woning willen verhuizen. Uit een enquête van de Stedelijke Ouderen Commissie is gebleken dat 40% van de ouderen zich bewust is dat op termijn de woon situatie moet of zal veranderen. In overleg met een seniorenmakelaar worden de mogelijkheden en wensen inzichtelijk gemaakt voor een verhuizing naar een woning die meer aansluit bij de situatie van tegenwoordig. Voor ouderen die juist zelfstandig willen blijven wonen creëren we levensloopbestendige woningen, waarbij met blijvers-leningen de woning op het ouder worden wordt ingericht. Denk hierbij aan het weghalen van drempels en het aanbrengen van een (trap)lift.

1.14.2 Studenten en de hospita, terug van weggeweest

In Den Haag huren circa 25.000 studenten een kamer. De vraag is groot, het aanbod klein. Hart voor Den Haag wil meer onderwijsinstellingen naar Den Haag trekken om van onze stad een kennisstad te maken. Bovendien zorgt de komst van meer studenten voor meer werkgelegenheid. Met een Haagse Tafel Studentenhuisvesting wil onze partij met bedrijven, onderwijsinstellingen, corporaties, projectontwikkelaars en de gemeente gezamenlijk afspraken maken, die ervoor zorgen dat er voldoende betaalbare huisvesting komt voor studenten. Daarnaast wil Hart voor Den Haag dat de campagne 'neem een student in huis'

gelanceerd wordt. Veel ouderen wonen alleen, soms in veel te grote huizen. Hoe mooi zou het zijn als ze een student in huis kunnen nemen? Zo verdienen alleenstaande (ouderen) er wat bij en hebben studenten een betaalbaar onderkomen. Dankzij de verhuurdersvrijstelling voor hospita's, hoeven verhuurders minder belasting te betalen. Attendeer woningeigenaren met een voorlichtingscampagne op het feit dat er zo wat bijverdiend kan worden.

1.15 Leegstand en verloedering? Dat pakken we aan!

Hart voor Den Haag bindt de strijd aan met speculanten en vastgoedeigenaren die huizen, winkelpanden of kantoren expres langdurig leeg laten staan. Leg boetes op bij bewuste leegstand. Hart voor Den Haag ziet hierbij een rol weggelegd voor de Pandbrigade, waar bewoners of bezoekers van winkelcentra vermeende langdurige leegstand kunnen melden. Met vastgoedeigenaren moet er gekeken worden of langdurig leegstaande winkelpanden kunnen worden omgebouwd tot woningen, onder andere voor studenten en starters. Hetzelfde beleid moet worden gehanteerd richting projectontwikkelaars die er bewust voor kiezen om braakliggende gronden niet te ontwikkelen.

Daarnaast wil Hart voor Den Haag dat de gemeente Den Haag eindelijk de leegstandsverordening gaat toepassen. Door het ontbreken van deze leegstandsverordening, een mogelijkheid die de wet biedt om bijvoorbeeld eigenaren te verplichten leegstand van kantoren of winkels te melden, neemt het onrechtmatig kraken nauwelijks af en ontspringen de vermaledijde krakers de gerechtelijke dans. Tijd voor een leegstandsverordening dus. Daarnaast pleiten we voor fiets- en buurtstallingen in lege panden.

1.16 'Right to bid' voor de buurt bij leegkomend maatschappelijk vastgoed

Voor leegkomende verzorgingshuizen en leegkomend maatschappelijk vastgoed, moet de buurt het 'right to bid' krijgen; het recht om een bod uit te brengen. Daarmee kan de buurt zelf een plan maken voor invulling, bijvoorbeeld gericht op woongroepen voor ouderen. Ook eventuele sloopwoningen van woningcorporaties kunnen worden verkocht als kluswoning of in een buurtcoöperatie worden ingebracht. Starters en jonge gezinnen zouden hier in aanmerking voor kunnen komen.

1.17 Woonlasten niet verhogen

In Den Haag zijn de woonlasten – zoals ozb, afvalstoffen- en rioolheffing – relatief laag. Omdat bewoners met hoge zorg- energie- en huurkosten al genoeg getroffen worden, wil Hart voor Den Haag de huidige gemeentelijke woonlasten handhaven: deze worden dus niet verhoogd. Ook geen verhogingen van de erfpacht bij nieuw uit te geven canons.

1.18 Handen af van monumentale panden

Karakteristieke, beeldbepalende panden, monumenten en historisch erfgoed zijn belangrijk voor Hart voor Den Haag. Uit onderzoek van het Projectbureau Open Monumentendag blijkt dat maar liefst 89% van de Nederlanders het belangrijk vindt dat monumentaal erfgoed behouden blijft en 87% vindt dat monumenten een positieve invloed hebben op de aantrekkingskracht van een stad of dorp. De nietsontziende sloopkogel leggen we dus aan banden bij karakteristieke, beeldbepalende gebouwen, die we liever de status van gemeentelijk monument geven. De Annie Schmidtschool en de Populier laten we dus staan. Verkrotting van ambassades gaan we zoveel als mogelijk tegen.

1.19 Falende woonwagengebeleid herstellen

Sinti, Roma en autochtone woonwagengebewoners die hun kinderen in hun wagens opvoeden, worden al jaren met de harde feiten van het 'uitsterfgebeleid' van woonwagengekampen geconfronteerd: zodra hun kinderen volwassen zijn en op hetzelfde kamp willen blijven wonen, blijkt daar geen plek voor te zijn. Hart voor Den Haag heeft de afgelopen periode te vuur en te zwaard geknokt om tientallen standplaatsen te realiseren, helaas kregen we geen meerderheid voor onze plannen. De komende periode kunnen woonwagengebewoners er weer op rekenen dat we alles doen om de standplaatsproblematiek het hoofd te bieden.

Hart voor Den Haag wil:

- **Overbevolking en inwonersgroei tegengaan;**
- **Alleen bouwen en huisvesten voor de gezinsgroei van Hagenaars;**
- **Geen andere taakstellingen of voorrang accepteren voor statushouders, schrap wettelijke taakstelling statushouders;**
- **Toekennen woning afhankelijk maken van economische- en/of maatschappelijke verbondenheid met de stad;**
- **Een Leefbaarheids Effect Rapportage (LER) bij (nieuw)bouwplannen;**
- **In wijken met overbewoning een verbod op splitsen, verkamering en een zelfbewoningsplicht. Hier geldt wel maatwerk: vanwege de woningnood kijken we in wijken met ruimte naar wat wel kan;**
- **Leraren, agenten en zorgpersoneel voorrang geven op een woning, zodat we het tekort aan deze groepen kunnen ledigen;**
- **In randgemeenten bouwen door annexatie, kopen van gronden of gebouwen. Den Haag heeft nieuwbouw ruimte nodig;**
- **Een zwarte lijst voor huisjesmelkers;**
- **Echt uitvoeren opkoopbescherming (tot NHG-grens van 355.000 euro), zodat starters en doorstromers niet worden verdrongen;**

- **Inzet op méér betaalbare vrijesectorwoningen door nieuwe bouwnorm;**
- **Gebruik erfpachtsuppletie voor de bouw van extra woningen;**
- **Hoogbouw met lef bij de grote stations, vooroorlogse wijken beschermen, niet bouwen aan de kust en niet in het groen;**
- **Zelfstandige bouwlagen toevoegen aan bestaande wooncomplexen;**
- **Sociale huurwoningen opknappen, o.a. energiearmoede tegengaan door betere isolatie;**
- **Woning-apk verder uitrollen, weg met vocht- en schimmelwoningen!**
- **Proef om bijstandsgerechtigden die dat willen, met behoud van hun uitkering te laten samenwonen, teneinde de doorstroom op de woningmarkt te bevorderen;**
- **Onderzoeken of (incourante) kantoren als gevolg van thuiswerken, kunnen worden omgezet naar woningen;**
- **Door het overkluizen van (doorgaande) wegen woningen realiseren;**
- **Onderzoeken in welke winkelgebieden woningen kunnen worden toegevoegd, middels een project 'Wonen boven winkels';**
- **Het ambtelijk apparaat op orde brengen om de bouwopgave te faciliteren;**
- **Eisen aan bouwvergunningen versimpelen;**
- **Inzetten op goede zorg en doorstroom woningmarkt door realiseren zorgbuurtcentra en bejaardencomplexen. Ook inzet van de seniorenmakelaar kan hiertoe bijdragen;**
- **Betaalbare huisvesting studenten, terugkeer van de hospita;**
- **Een leegstandsverordening invoeren en meer inzet van de Pandbrigade om misstanden aan te pakken;**
- **'Right to bid' voor de buurt bij leegkomend maatschappelijk vastgoed;**
- **De woonlasten zoals de erfpachtcanon, ozb, afvalstoffen- en rioolheffing niet verhogen;**
- **Monumentale- en gezichtsbepalende gebouwen behouden, verkrotting ambassades tegengaan;**
- **Enkele tientallen extra standplaatsen voor Haagse woonwagengebewoners;**

2. Deze stad verdient beter op veiligheid: een veilige én geïntegreerde stad

‘Het piept en het kraakt’, is het alarmerende bericht van de lokale autoriteiten.

Oud-burgemeester Remkes (VVD) sprak begin 2020 in een brief aan minister Ferdinand Grapperhaus van Justitie en Veiligheid over een tekort aan 400 agenten in de Haagse regio. ‘We bevinden ons op het dieptepunt van de bezetting’. Een zorgelijke ontwikkeling, want als de verantwoordelijken voor de veiligheid deze niet meer kunnen garanderen, wie dan wel?

2.1 Deze stad verdient blijvende inzet op veiligheid

2.1.1 Inzet op het in de kiem smoren van radicalisering

Experts waarschuwden vorig jaar voor een potentiële storm van IS-terreur in de schaduw van de coronacrisis. Na aanslagen in onder meer Frankrijk en Oostenrijk stond IS weer volop in de schijnwerpers. De antiterreurchef van de Verenigde Naties rapporteerde de Veiligheidsraad over de sterkte van de terreurbeweging en waarschuwde daarbij voor de voortgaande radicalisering van jongeren in Europa, met name via het internet. Die zijn daarvoor vatbaarder geworden omdat de coronacrisis de sociaal-economische problemen heeft vergroot. Hart voor Den Haag wil de risico's op radicalisering vroegtijdig uitbannen. Dat begint bij het bestrijden van organisaties die de Nederlandse samenleving afwijzen. Haatimams moeten een stadsbreed gebiedsverbod krijgen.

Bij Jihadmoskeeën sluiten we de deuren. Via onder meer het onderwijs, sport, jeugdzorg en de politie moeten kinderen tegen radicalisering worden beschermd. Initiatieven die radicalisering tegen kunnen gaan, zoals steunpunt SABR, kunnen op onze partij rekenen. In aanvulling daarop wil Hart voor Den Haag een gemeentelijk meldpunt radicalisering waarmee problemen op dat vlak onmiddellijk kunnen worden aangepakt. Hart voor Den Haag vindt dat de Veiligheidsregio Haaglanden op het gebied van terreurdreiging moet worden versterkt, onder andere door nauwere samenwerking met Defensie en de veiligheidsdiensten.

2.1.2 Jihadisten moeten weg, allemaal!

Terugkerende jihadisten moeten linea recta de cel in. Er moet in samenspraak met het Rijk op worden toegezien dat justitie ze direct vastzet - in de gevangenis met een veroordeling bij verstek, of in voorarrest. Er is de afgelopen jaren hard aan gewerkt om alle uitreizigers in beeld te krijgen en te houden. Wat Hart voor Den Haag betreft hebben jihadi's en IS-bruiden hun recht op een vrij verblijf in Den Haag op het moment van uitreizen verspeeld.

We willen pertinent niet dat teruggekeerde jihadi's een terreurdreiging vormen in onze stad en zullen vol inzetten op het weren van deze groep, door een actieve lobby naar het Rijk. Bij een dubbel paspoort moet het Nederlandschap worden ingetrokken.

2.1.3 Wie niet horen wil, moet maar voelen; méér blauw in de wijk

Hart voor Den Haag gelooft heilig in het credo ‘wie niet horen wil, moet maar voelen’. Daarom zien we agenten liever op straat dan achter een computer. Door landelijk beleid is er een tekort aan honderden agenten die waken over onze veiligheid. Door het tekort van circa 400 agenten bij de politie Haaglanden, is er te weinig toezicht op straat, nemen de aanrijtijden van de politie onaanvaardbaar toe en verdwijnen wijkagenten juist uit het straatbeeld omdat zij worden ingezet bij het afhandelen van meldingen. Daarom pleiten wij bij het Rijk voor meer wijkagenten, liefst binnen een eigen Haags korps, waarbij wordt gekeken naar de aard, omvang en complexiteit van de problematiek in de wijken in plaats van naar de landelijke norm dat er per 5.000 inwoners één wijkagent wordt aangesteld.

In onze politienota ‘Roeien met de riemen die we hebben’ heeft Hart voor Den Haag tien heldere voorstellen gedaan om politiecapaciteit vrij te spelen om de veiligheid en leefbaarheid in onze stad blijvend te waarborgen. Een van de voorstellen was om handhavers bepaalde politietaken te laten overnemen. Om de capaciteitsproblemen het hoofd te bieden moet er ook gekeken worden in hoeverre handhavers (tijdelijk) verschoven kunnen worden van rustige- naar risicogebieden, waarbij politie- en handhavingsinzet prioriteit hebben. Andere voorstellen waren: het efficiënter doen van aangifte, het lokken van agenten door bijvoorbeeld voorrang op een woning, het vaker gebruiken van cameratoezicht en drones, het werven van politievrijwilligers door middel van campagnes en het enthousiast maken van Haagse scholieren voor doorstroming naar de politieacademie.

2.1.4 Meer handhavers en stadsmariniers

Naast meer agenten, wil Hart voor Den Haag de grote veiligheids- en leefbaarheidsproblematiek (denk alleen al aan de groeiende afvalberg in onze stad) bestrijden met tenminste 125 extra handhavers. Een deel daarvan in de vorm van stadsmariniers, een succes in Rotterdam. De handhavers worden aangesteld om hardnekkige veiligheidsproblemen in bepaalde gebieden op te lossen. Ze hebben vergaande bevoegdheden, een zak met geld en direct contact met het stadsbestuur en partijen als politie, justitie en (jeugd)zorginstellingen. De andere aan te stellen handhavers dienen zich te richten op het bestrijden van (afval)overlast op straat en zaken waarvoor de politie geen tijd heeft. Vanwege gebrek aan mankracht krijgen goed opgeleide handhavers, die feeling hebben met de samenleving, meer bevoegdheden en

met pepperspray, een gummiknuppel en een *bodycam* (camera) een betere uitstraling om gewelddadige situaties te kunnen beëindigen. We trainen handhavers om ondermijning te leren herkennen.

2.1.5 Oud-agenten inzetten bij bestrijden woning- en autoinbraken

Hart voor Den Haag wil het potentieel van oud-agenten gebruiken. Zij kunnen worden ingezet voor het bestrijden van ondermijning, surveillance en preventie van woninginbraak. De gemeente Amstelveen heeft laten zien dat het aanstellen van oud-agenten in die hoedanigheid zinvol is. Het aantal woning- en autoinbraken nam af met respectievelijk 35 en 46 procent. De burgemeesters van Veenendaal, Utrechtse Heuvelrug en De Bilt dienden tijdens een VNG-vergadering een plan in om militairen in te zetten ter compensatie van de tekorten bij de politie. Hart voor Den Haag is hierbij terughoudend, maar zo'n idee kan ter tafel komen als reischoppers de stad overnemen, zoals ten tijde van de eerste lockdown is gebeurd. In Drenthe is het aantal politieritten voor mensen met verward gedrag sinds de inzet van de psycholance, zorgprofessionals die zich bezig houden met de opvang van verwarde personen, met 47 procent (!) gedaald. Hier dus met die psycholance! Hart voor Den Haag wil met zogenoemde flying squads meer politie-inzet op criminele hotspots. Ook moet er meer prioriteit gegeven worden aan de patseraanpak: want als je nog nooit gewerkt hebt, maar wel in de duurste BMW kunt rijden, heb je wat uit te leggen. Hierbij moet etnisch profileren wel worden uitgesloten. Hart voor Den Haag wil de invoering van de app waarbij agenten kunnen zien of een auto al eerder door een andere agent is staande gehouden en of daarbij wat is gevonden. Verder is Hart voor Den Haag voor vaker gebruik van snelrecht en het sneller opleggen van gebieds- en uitgaansverboden voor hooligans en feestverstoorders. Hart voor Den Haag denkt dat hoger straffen afschrikkend werkt. En omdat niet de gemeente, maar de Tweede Kamer strafmaten bepaalt, willen we, via het college van B&W, hiertoe een stevige lobby starten.

2.1.6 Wapenbezit onder jongeren te lijf, hier met die Schoolcops

Hart voor Den Haag werd in de gemeenteraad weggehoond, toen het als eerste partij het toenemend wapenbezit onder jongeren agendeerde. Inmiddels weten we wat een diepgeworteld probleem het is geworden. Wapenbezit, messen en pistolen, onder jongeren neemt schrikbarende vormen aan. Het lijkt erop dat het dragen van een mes of een pistool in groeiende mate een statussymbool wordt. Om de veiligheid van mede scholieren en het onderwijzend personeel te vergroten moet rondom (risico)scholen preventief gefouilleerd gaan worden op wapen- en drugsbezit. We willen de door ons ingezette onaangekondigde controles van *Schoolcops*, die ook de kluisjes van leerlingen controleren, verder uitbreiden. Burgemeester Aboutaleb is met een voorstel gekomen om ouders verantwoordelijk te stellen voor het gedrag van hun minderjarige kinderen, dat wil

Hart voor Den Haag ook. Ouders, desnoods met boetes, hun taak laten doen. Ook moeten jongeren die betrappt worden op wapenbezit een gebiedsverbod en huisarrest krijgen. Samen met de ouders dienen zij opvoedingslessen te volgen. De door onze partij geïnitieerde wapeninleverdagen moet worden voortgezet. Tenslotte pleit Hart voor Den Haag ervoor om in te spelen op de perceptie van jongeren. Help hen aan het verstand dat het niet stoer is om een wapen te dragen en dat de kans dat je slachtoffer wordt bij het dragen van wapens juist groeit. Onze partij denkt hierbij aan voorlichtingscampagnes en het laten geven van gastlessen door ervaringsdeskundigen op (risico)scholen.

2.1.7 Leg geweldsverheerlijkende drillrappers aan banden

Het oproepen tot geweld is strafbaar. *Drillrap*, een stroming waarbij rappende jongeren in video's te zien zijn met grote messen en oproepen tot geweld, is al bijna niet meer weg te denken op social mediakanalen waar jongeren veel zitten. We hebben onder meer op de Pier van Scheveningen kunnen zien waartoe dit leidt: de dood. Burgemeester Van Zanen zou, na een oproep van ons, komen met een zwartboek om het optreden van drillrappers te bemoeilijken. Daarnaast pleit onze partij ervoor om het oproepen tot geweld, hetgeen strafbaar is, ook strafrechtelijk aan te pakken. Waar blijven in dit kader ook duidelijke afspraken met de social media platforms, zoals *YouTube*, *Snapchat* en *Instagram*, waarover de drillrappers hun haatzaaien verspreiden?

2.1.8 Onderzoek omvang drugscriminaliteit en ondermijning

Narcostaat Nederland, dat is hoe wij tegenwoordig in het buitenland bekend staan. Maar hoe groot is de drugseconomie? Zowel de lokale als de landelijke politiek hebben daar geen idee van. Hart voor Den Haag pleit voor een groot onderzoek naar de omvang van de drugscriminaliteit en de impact op de samenleving. Daarmee samenhangend moet er een Deltaplan komen om de georganiseerde misdaad en ondermijning te bestrijden. Wij zijn het zat dat misdadigers kinderen inzetten als drugsdealers, winkelstraten gebruiken om crimineel vermogen wit te wassen en jonge meisjes op schoolpleinen ronselen voor prostitutie. We willen een mobiele brigade die de van heuptasjes voorziene drugsdealers controleert en bij drugsbezit oppakt. Middenstandszaken die worden gebruikt als dekmantel voor witwassen gaan we aanpakken, door signalen serieus te nemen en het Haags Economisch Interventie Team (HEIT) hier actiever werk van te laten maken. We betrekken ook de winkeliersverenigingen hierbij.

2.1.9 Meer aandacht voor slachtoffers; vergroten aangiftebereidheid

Hart voor Den Haag wil méér aandacht voor slachtoffers van misdrijven. Nu gaat de aandacht nog steeds te veel naar de dader. Vanuit ons eigen rechtsgevoel willen wij dat omdraaien, want slachtoffers hebben onze hulp nodig bij hun geschonden vertrouwen of

traumatische ervaring. Belangrijk is dat slachtoffers aangifte blijven doen. De aangiftebereidheid loopt helaas terug. Om die bereidheid toch te vergroten zet Hart voor Den Haag in op de mogelijkheid om thuis aangifte te doen. Iedere aangifte moet opvolging krijgen. Daarnaast pleiten wij voor het openhouden- of juist heropenen van gesloten politiebureaus. Een zegen voor ouderen en laaggeletterden die ondersteuning nodig hebben bij het doen van hun aangifte. Tenslotte willen we pop-up-politiebureaus waar het contact met burgers moet worden vergroot, onder andere door een wekelijks spreekuur. Deze tijdelijke politieposten kunnen geplaatst worden in leegstaande winkelpanden of in buurthuizen.

2.1.10 Geboefte in beeld: cameratoezicht en inzet nieuwe middelen

Mede dankzij onze inzet is de Haagse politie-eenheid uitgerust met *bodycams*. *Bodycams* zorgen ervoor dat zowel het handelen van de politie als van omstanders wordt vastgelegd. De inzet ervan werkt de-escalerend, zorgt ervoor dat verdachten een stuk rustiger worden en sluit mogelijk etnisch profileren van de politie uit. Wij willen het gebruik ervan verder uitbreiden. Waar nieuwe technieken de veiligheid kunnen verbeteren, zijn wij vóór maximale inzet. Dus wij zeggen ja tegen meer cameratoezicht. Ja tegen gebruik van (digitale) billboards, waarop à la Opsporing Verzocht foto's van verdachten kunnen worden getoond. Ja tegen gebruik van lokauto's, lokfietsen en alle andere lokmiddelen die helpen geboefte te vangen. En ja tegen stadsbrede gebieds- en OV-verboden.

2.1.11 Preventie? Ja, minstens zo belangrijk!

Wij zetten ook in op preventie, o.a via de Buurtwacht, Buurt Interventie Teams (BIT) en actieve bewonersorganisaties. Hun succesfactor? Bewoners direct betrekken bij het oplossen en voorkomen van veiligheidsproblemen in hun wijk. Gemeente en politie moeten de signalen van BIT-teams serieus nemen door opvolging te geven aan de zaken die zij melden. Whatsapp-buurtpreventie breiden we uit. Tenslotte willen we dat er met bewoners, politie en ondernemers per stadsdeel een Buurtveiligheidsagenda wordt opgesteld, om samen te kijken hoe onze stadsdelen veiliger kunnen.

2.1.12 Actieve aanpak huiselijk geweld en loverboys

De cijfers rondom huiselijk geweld zijn schokkend en zijn tijdens de coronacrisis verder toegenomen. Een derde van alle moorden die worden gepleegd in ons land, vindt plaats in huiselijke kring. Hart voor Den Haag wil dat er eerder wordt overgegaan tot het opleggen van een huis- en straatverbod, ook als er nog geen geweld is gebruikt. Hierover moet de burgemeester afspraken maken met politie, justitie en welzijnsorganisaties. Uiteraard blijft waarheidsvinding van belang en dienen valse meldingen, bijvoorbeeld bij scheidingen, bestraft te worden. Ook het bestrijden van seksuele uitbuiting moet hoger op de politieke

agenda. We willen dat slachtoffers sneller in beeld komen bij hulpverleners, zodat zij de bescherming krijgen die zij nodig hebben. Ook willen wij intensivering van structurele preventielessen tegen kindermisbruik. Dit vanaf de hoogste groepen van het basisonderwijs en op middelbare scholen.

2.1.13 Zero tolerance-aanpak voor jeugdige straatcriminelen

Criminele en overlastgevende jeugdbendes kosten de samenleving elk jaar honderden miljoenen euro's. Voor jongeren die de samenleving ontwrichten wil Hart voor Den Haag heropvoedingskampen en tuchtscholen inrichten. Het doel moet zijn dat jongeren structuur en sociale vaardigheden meekrijgen om te kunnen functioneren in onze maatschappij. Ouders die hun kroost niet in toom kunnen houden, moeten hierbij worden betrokken. Ook aan jeugdige straatcriminelen moeten eerder gebieds- en samenscholingsverboden worden opgelegd. Wat Hart voor Den Haag betreft komt daar het 'Je was erbij, je bent erbij'-principe aangekoppeld. Hiermee kunnen jeugdbendes in groepsverband aangepakt worden. Bij ernstige ongeregelheden zoals de (corona)rellen in de Schilderswijk moet er een avondklok voor reljeugd worden ingesteld. Jonge straatboefjes die stelselmatig bezig zijn met het treiteren, belagen en terroriseren van andere mensen verdienen een onorthodoxe aanpak. Een aanpak die bovendien hun enige redding kan zijn bij hun snelle carrière tot beroeps crimineel. Als het aan Hart voor Den Haag ligt, kiest Nederland vandaag nog voor de herinvoering van een maatschappelijke dienstplicht voor alle jeugdigen: normen en waarden, discipline, leiding accepteren en er zijn voor anderen. Den Haag moet zich in VNG-verband hard maken voor de landelijke invoering van deze maatschappelijke dienstplicht.

2.1.14 Afgepakt crimineel geld naar armlastige wijken

Hart voor Den Haag roept al langer dat afgepakt crimineel geld ten goede moet komen aan de armlastige wijken van onze stad. Hoe mooi is het om deze wijken, die vaak lijden onder criminele activiteiten, op deze manier te ondersteunen met miljoenen euro's of ander afgepakt crimineel goed. Dat het kan heeft het OM laten zien door een boot die werd afgepakt van cocaïnesmokkelaars te schenken aan het Scheepvaart en Transport College in Rotterdam. Buiten een helder signaal aan criminelen dat zij met hun geld en dure spullen niet onoverwinnelijk zijn, is het criminele geld voor tal van doeleinden te gebruiken, zoals het openhouden van buurthuizen en bibliotheken, het investeren in sportaccomodaties, het inrichten van speeltuinen en ander onderhoud van de openbare ruimte.

2.1.15 Stop de beeldenstorm en het bekladden van monumenten

In dit woke-tijdperk lijken vandalen een vrijbrief te krijgen op het bekladden en vernielen van standbeelden en monumenten. Zo werd het standbeeld van Johan van Oldenbarnevelt bij

de Hofvijver beklad door activisten. Ook het Indisch Monument werd in 2020 vlak voor de Nationale Indiëherdenking met een diep respectloze bekladding slachtoffer van volidioten. Hart voor Den Haag wil de schade op bekladders verhalen, maar ook bezien hoe daders op andere wijze, bijvoorbeeld het korten op eventuele bijstand, kunnen worden gestraft. Daarnaast pleiten we, net zoals bij het Nationaal Indiëmonument in Roermond is gebeurd, voor (flexibel) cameratoezicht bij het Indisch Monument. Voor de slachtoffers van de Bersiap willen wij erkenning middels een Bersiap monument

2.1.16 Een conducteur op iedere tram

Reizen zonder geldig vervoersbewijs, het beschadigen van interieur, overlast en grof taalgebruik komen in de Haagse trams - ondanks de inzet van beveiligers - nog te vaak voor. Hart voor Den Haag wil de sociale veiligheid vergroten door een conducteur op iedere tram. Vanwege het kostenaspect te beginnen op de zogeheten risicolijnen. Ook pleiten wij voor een OV-verbod voor notoire zwartrijders en overlastgevers. OV-personeel en medereizigers zijn met enige regelmaat het slachtoffer van gore spuugpartijen door onverlaten. Om daders te pakken willen we gebruik maken van de spuugkit, waarmee DNA wordt afgenomen van de daders. In Engeland is dit instrument al sinds 2004 in gebruik en het aantal spuugincidenten is met 65% afgenomen.

2.1.17 Europese databank dievingilde: bedelverbod in de h ele stad

Het blijft in onze stad een veel voorkomend probleem: geboefte dat uw zakken rolt. Omdat veel van de daders van buiten Nederland komen, bijvoorbeeld Oost-Europa, is het moeilijk om daders goed te straffen. Niets is frustrerender dan dat zakkenrollers korte tijd na hun aanhouding weer buiten staan  n opnieuw actief worden. Naast meer prioriteit op het pakken van zakkenrollers en katalysatordieven, wil Hart voor Den Haag dat de gemeente Den Haag er bij het Rijk op aandringt om in Europa te pleiten voor een Europese databank. Met deze databank wordt het voor de politie makkelijker om *first offenders* te onderscheiden van draaideurcriminelen, waardoor er zwaarder kan worden gestraft. We willen de overlast van (vaak agressieve) bedelaars aan banden leggen door een bedelverbod voor de hele stad in te stellen.

2.1.18 Geweld tegen hulpverleners zwaarder straffen

Aandacht voor agressie jegens hulpverleners blijft nodig. Te vaak komt het nog voor dat hulpverleners worden gehinderd in hun werk of zelfs met geweld worden geconfronteerd. Uit onderzoek van het Wetenschappelijk en Onderzoek- en Documentatiecentrum onder boa's blijkt dat tijdens de coronacrisis 95 procent slachtoffer was van verbaal geweld, bijna 70 procent werd geïntimideerd en liefst zes op de tien kreeg te maken met fysieke agressie. Volstrekt onacceptabel. Inmiddels is in de richtlijnen van het Openbaar Ministerie een

dubbele strafeis opgenomen voor geweld tegen uitoefenaars van uniformberoepen. Terecht! Hart voor Den Haag pleit ook voor betere nazorg, voor onder andere agenten, ambulancemedewerkers en brandweerlieden die geweldservaringen hebben opgedaan. Als het aan ons ligt worden daders van gewelddadig gedrag, bovenop de straf die zij van de rechter krijgen, extra gestraft. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of er bestuurlijke boetes opgelegd kunnen worden, gemeentelijke privileges kunnen worden afgepakt, een uithuisplaatsing, het korten op bijstand of het innemen van de Ooievaarspas.

2.1.19 Inzetten treiteraankpak, tuigdorpen voor daders extreme overlast

Ook in Den Haag zijn er mensen die heel wat overlast voor de burens veroorzaken: zoals intimidaties van omwonenden, ernstige vervuiling, woedeaanvallen, geluidsoverlast of het uit het raam gooien van meubels. Zulke mensen zijn niet te handhaven in de wijk. Daarom wil Hart voor Den Haag deze bizarre gevallen – naar Rotterdams voorbeeld – plaatsen in aso-woningen. Uiteraard m t begeleiding zodat ze hun gedrag kunnen aanpassen. Ze betalen huur, krijgen een zinvolle dagbesteding en moeten verplicht zorg accepteren. Psychiatrische patiënten krijgen hierbij de zorg die zij nodig hebben.

2.1.20 Seksueel geweld voorkomen

Seksueel geweld is een groot probleem. Cijfers geven aan dat 22% van de vrouwen en 6% van de mannen in Nederland tussen de 18 en 80 jaar weleens met seksueel geweld te maken heeft gehad. We willen een goede coördinatie en verankering van beleid en budget voor preventie en pleiten voor consultatie met jongeren om onveilige plekken te identificeren en aan te pakken. Preventie interventies in de jeugdzorg om zo jongeren die het risico lopen dader of slachtoffer te worden van seksueel grensoverschrijdend gedrag te helpen. We stimuleren weerbaarheidstrainingen en seksuele vorming, onder andere op scholen en via de GGD. Vrouwelijke genitale verminking is een specifieke vorm van huiselijk geweld en kindermishandeling die nog te vaak voorkomt in Nederland en ernstige gevolgen heeft op de seksuele gezondheid van vrouwen. Hart voor Den Haag wil dit mensonterende ritueel aan banden leggen.

2.1.21 Straatintimidatie keihard bestrijden

Iedereen hoort zich op straat, of waar dan ook, veilig te voelen en iedereen moet veilig en ongehinderd over straat kunnen gaan. Het feit dat vrouwen zich als gevolg van straatintimidatie beperkt voelen in hun vrijheid, dat zij hun kleding aanpassen of bepaalde delen van de stad ontwijken, is niet acceptabel. Daarom wil Hart voor Den Haag straatintimidatie strafbaar stellen. Door het instellen van de zogeheten *Pikpraat-app* brengen we hotspots waar straatintimidatie vaak voorkomt in kaart en zorgen we dat daar vaker handhavers zijn om viespeuken in de kraag te vatten. De gemeente moet een

aantal extra bijzondere opsporingsambtenaren (boa's) aanstellen, die zich - ook undercover - zullen bezighouden met de handhaving. Met een campagne maken we duidelijk dat wij straatintimidatie niet pikken, met daarbij wat vrouwen kunnen doen om daders op te sporen.

2.1.22 Bestrijden digitaal kinderlokken hoog op politieke agenda!

Het komt steeds vaker voor dat kinderen slachtoffer worden van *grooming* ofwel digitaal kinderlokken. Omdat het lastig is om de strafbaarheid vast te stellen van zedendelinquenten die op deze manier contact zoeken met kinderen, blijft vervolging veelal uit. Hart voor Den Haag wil dat het bestrijden van digitaal kinderlokken hoog op de politieke agenda komt en pleit voor actieve voorlichting aan kinderen en ouders, met daarbij de wijze hoe zij zulke gevallen kunnen melden bij de politie. We willen ook investeren in voorlichting om jongeren weerbaarder te maken tegen seksuele intimidatie via sociale media. Steeds meer jongeren worden slachtoffer van *sexting*, waarbij seksueel getinte foto's via sociale media worden verspreid. Laagopgeleide kinderen zijn extra kwetsbaar. Veel ouders praten over het algemeen weinig over seksualiteit met hun kinderen. We pleiten voor meer voorlichting op vmbo-scholen en informatiebijeenkomsten en extra aandacht voor dit onderwerp op basisscholen.

2.1.23 Sluiten Doubletstraat

Helaas is het de afgelopen regeerperiode niet gelukt om de raamprostitutie in de Doubletstraat te sluiten. De bewoners in het Oude Centrum zien deze zware last voor de wijk graag verdwijnen. Hart voor Den Haag blijft zich inzetten om de bewoners te steunen. Een particulier initiatief voor verplaatsing van de raamprostitutie kan daarbij op onze steun rekenen.

2.1.24 Goede samenwerking met coffeeshops

Hart voor Den Haag is niet voor het keihard uitroeien van recreatief softdrugsgebruik. Sterker: wij zouden graag zien dat de landelijke overheid softdrugs gaat legaliseren. We maken ons zorgen over het gebruik van harddrugs onder jongeren, gebruik van drugs zoals GHB en de afname van betrouwbare voorlichting op scholen en bij evenementen. Naast voorlichting moeten evenementbezoekers hun XTC-pillen kunnen laten testen. Als er stoffen worden aangetroffen met een direct gevaar voor de volksgezondheid, kunnen regionale of landelijke waarschuwingsacties worden opgezet.

Hart voor Den Haag wil:

- **Jihadisten weren, een stadsbreed gebiedsverbod voor haatimams;**
- **Een meldpunt radicalisering, aandacht voor preventie;**

- **Wijkagent terug in de wijk, méér handhavers en stadsmariniers;**
- **Inzet oud-agenten, o.a. bij surveillance en preventie bij woning- en auto inbraken;**
- **Inzet psycholance zodat zorgprofessional en niet de politie verantwoordelijk is voor opvang verwarde personen;**
- **Patseraanpak en lobby voor hogere straffen;**
- **Wapenbezit onder jongeren bestrijden, o.a. door inzet Schoolcops en wapeninleveracties;**
- **Geweldsverheerlijkende drillrappers aan banden, o.a. strafrechtelijk vervolgen bij oproepen tot geweld en afspraken met social mediaplatforms;**
- **Onderzoek omvang drugscriminaliteit, Deltaplan bestrijden georganiseerde misdaad en ondermijning, mobiele eenheid die drugsdealers opspoot;**
- **Aangiftebereidheid verhogen, o.a. door openhouden politiebureaus;**
- **Geboefte in beeld, o.a. cameratoezicht en inzet digitale billboards;**
- **Etnisch profileren voorkomen door inzet bodycam én Whatsapp;**
- **Buurtwacht en Buurt Interventie Teams (BIT) voor veilige- en leefbare wijken;**
- **Aanpak huiselijk geweld en loverboys;**
- **Heropvoedingskampen voor ontspoorde jongeren, lobby voor invoeren maatschappelijke dienstplicht;**
- **'Je was erbij, je bent erbij'-principe bij aanpakken van relschoppers;**
- **Afgepakt crimineel geld naar armlastige wijken;**
- **Standbeelden en monumenten beschermen;**
- **OV-verbod voor notoire zwartrijders en overlastgevers, conducteur terug op tram;**
- **Europese databank om niet-Nederlandse boeven (zakkenrollers en katalysatordieven) te bestraffen;**
- **Keiharde aanpak van gewelddadig gedrag tegen hulperleners;**
- **Inzetten op treiteraankpak: tuigdorpen voor daders van extreme overlast;**
- **Straatintimidatie aanpakken;**
- **Sneller opleggen huis- en straatverbod bij huiselijk geweld;**
- **Digitaal kinderlokken (grooming) en sexting bestrijden;**
- **Sluiten raamprostitutie Doubletstraat.**

2.2 Deze stad verdient goede integratie

'We ondergraven onze eigen vrijheid', aldus oud-PvdA-Kamerlid en politicoloog Keklik Yucel na de terreuraanslag in het Franse Nice over het bestaan van een parallelle samenleving in Nederland, waar aan kinderen ondemocratisch gedachtegoed wordt overgebracht. Er valt qua integratie van nieuwkomers nog een wereld te winnen.

2.2.1 Samenleven gaat niet vanzelf

Hart voor Den Haag werkt dag in, dag uit voor een samenleving waarbij mensen elkaar

niet voorbij lopen, maar naar elkaar omkijken en elkaar steunen. In onze visie zou het samenleven met elkaar moeten gaan over fundamentele gelijkwaardigheid. Voor iedereen gelden dezelfde rechten en plichten, ongeacht religie, kleur, afkomst of sociale status. Pas dan kan er solidariteit ontstaan. Wij zijn ervan overtuigd dat integratie de sleutel is voor goed samenleven. Waarbij we niet alleen trots zijn op Nederland, maar nóg trotser op ons Den Haag. Onze samenleving biedt volop kansen aan iedereen. Daarom begrijpen wij niet dat er groeperingen zijn die zich afzetten tegen de Nederlandse cultuur. Hart voor Den Haag vindt dat er voor immigranten geen andere keuze is dan je aanpassen aan Nederland. En daarom stellen wij in dit hoofdstuk duidelijke eisen.

2.2.2 Succesvolle immigranten door streng beleid

Hart voor Den Haag is voor een stevig, verplichtend en resultaatgericht immigratiebeleid. Hoe meer succesvolle immigranten het voorbeeld geven, hoe beter voor Den Haag. En dat bereiken we door te handhaven op duidelijke normen, waarbij taal, onderwijs en werk een onmisbare drie-eenheid vormen om nieuwelingen succesvol in onze samenleving te laten integreren. Als we daarbij streng zijn, hebben we straks een betere Haagse samenleving. Dit houdt in dat wij inzetten op een goede inburgering en dat wij immigranten die weigeren om onze taal te leren uitzonderen van bijstand en andere inkomensondersteunende maatregelen. Hetzelfde geldt voor werkweigerings.

2.2.3 De Nederlandse kernwaarden centraal in het burgerschapsonderwijs

De terroristische aanslag op de Franse docent Samuel Paty en de reacties daarop, ook in Nederland, hebben laten zien dat we nog altijd moeten opkomen voor de (verlichtings) waarden in onze maatschappij. We moeten als samenleving staan voor onze grondrechten, de vrijheid van expressie en vrijheid van meningsuiting. Centraal daarbij staat Artikel 1 uit de grondwet, waarbij wordt gesteld dat discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of welke grond dan ook, niet is toegestaan. Deze kernwaarden moeten centraal in het burgerschapsonderwijs staan. Hart voor Den Haag ziet erop toe dat dit ook in onze stad gebeurt. Zeker omdat er op heel wat vlakken, zoals homohaar en antisemitisme, nog een wereld te winnen is.

2.2.4 Geen samenwerking met salafisten

Hart voor Den Haag staat pal voor de vrijheid van godsdienst, die is ons net zo dierbaar als de vrijheid van meningsuiting. Maar het is bizar dat de gemeente en de politie Den Haag jarenlang, in notabene een overheidsprogramma om geradicaliseerde moslims in de gaten te houden, hebben samengewerkt met de Quba-moskee, die de politie inmiddels beschouwt als een 'broeinest van jihadisme en als een van de meest zorgwekkende moskeeën in Nederland'. Hart voor Den Haag wil alle samenwerking met salafistische

stromingen, waarvan de Nationale Coördinator Terrorismebestrijding stelt dat ze een gevaar zijn voor onze nationale veiligheid, verbreken. Naast dat het gevaar van radicaliseren van vatbare jongeren, promoot deze stroming vrouwenbesnijdenis en lesaanbod dat haaks staat op de Nederlandse samenleving. Met zulke mafklappers werk je als overheid niet samen, punt! Ook wil Hart voor Den Haag, in samenwerking met de landelijke overheid, salafistische weekendscholen, waar leerlingen geïndoctrineerd worden en horen dat ze zich moeten afkeren van de Nederlandse samenleving, sluiten. We zijn ook scherp op andersoortige 'weekendscholen' die zich afkeren van de Nederlandse kernwaarden. Bovendien staat het salafisme integratie van moslims in de weg. De invloed van salafisten zorgt ervoor dat moskeegangers hun geloof minder vrij kunnen belijden. Zo worden moskeegangers geïntimideerd of bedreigd als zij zich niet naar de salafistische denkbeelden willen voegen. Volstrekt onacceptabel.

2.2.5 Duidelijkheid over aantal ongedocumenteerden

Aan het begin van de coronacrisis verscheen de groep ongedocumenteerden, mensen zonder geldige verblijfsvergunning, ineens duidelijk op de radar. Volgens Amnesty gaat het in Nederland om 'enkele tienduizenden' mensen. Vakbond FNV schatte dat aantal op 40.000 tot 75.000. Het gaat bijvoorbeeld om uitgeprocedeerde asielzoekers en vreemdelingen met een verlopen verblijfsvergunning. Door de coronapandemie verloren zwartwerkers hun baan. Dit kan leiden tot maatschappelijke problemen. Juist zonder geldige papieren kan er geen aanspraak worden gemaakt op sociale voorzieningen, tegelijkertijd betaalt deze groep niet mee aan premies en belastingen. Daarnaast lopen ongedocumenteerden het risico om uitgebuit te worden. Hart voor Den Haag wil deze groep in kaart brengen en, in samenwerking met de landelijke overheid, met gericht beleid de terugkeerprocedure naar het land van herkomst starten. Organisaties die daarbij helpen, zoals stichting Barka die dakloze MOE-landers richting huis helpt, verdienen onze steun. Bij deze groep, waar de rechter een oordeel over heeft geveld, moet de enige juiste weg worden bewandeld: die van uitzetting. Uitgeprocedeerde asielzoekers moeten dan ook richting een uitzettingscentrum worden gebracht voor de terugkeer naar het land van herkomst. De mogelijke komst van extra asielzoekers of een asielzoekerscentrum naar Den Haag is wat Hart voor Den Haag betreft onbespreekbaar, net als bed-, bad- en broodregelingen voor uitgeprocedeerde asielzoekers.

2.2.6 Een Den Haag-wet om zwakke wijken eindelijk te ontlasten

Hart voor Den Haag pleit er al jaren voor om de Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek (beter bekend als de Rotterdamwet) in te voeren. Op basis van deze wet kunnen gemeenten met meer dan 100.000 inwoners bijzondere maatregelen nemen om achterstandsgebieden aan te pakken. Zo mag de onroerendzaakbelasting voor

bedrijven omlaag, kunnen panden worden gesloten die de leefbaarheid aantasten en mogen inkomenseisen worden gesteld aan woningzoekenden. Hart voor Den Haag wil met de Den Haag-wet een variant van de Rotterdamwet invoeren om de onbalans van de bevolkingssamenstelling in achterstandswijken aan te pakken. Daarmee blokkeren we de toestroom van kansarmen, ontlasten we deze wijken en bevorderen we de sociale cohesie. Bovendien kan de wet worden gebruikt om malafide huisjesmelkers te bestrijden en taalproblemen, huurachterstanden en het niet afronden van een opleiding aan te pakken. In 2018 kreeg Hart voor Den Haag groen licht, maar na de diefstal van onze wethouderszetels trokken de andere partijen de uitvoering van deze wet in. Een gemiste kans, want uit onderzoek blijkt de wet een 'nuttige aanvulling': de wet draagt bij aan de versterking van kwetsbare buurten en wijken. Het draagt bij aan het verbeteren van perspectief voor bewoners. De aanpak brengt meer rust en draagt bij aan het gevoel van veiligheid en erkenning. Er is draagvlak bij zowel bewoners als professionals.

Hart voor Den Haag wil:

- **Streng immigratiebeleid, waarbij taal, onderwijs en werk een onmisbare drie-eenheid vormen;**
- **Dat nieuwkomers die de taal niet willen leren of structureel werk weigeren, worden uitgezonderd van bijstand en andere inkomensondersteunende maatregelen;**
- **De Nederlandse kernwaarden, zoals Artikel 1 en de vrijheid van meningsuiting, centraal staan in het burgerschapsonderwijs;**
- **Geen samenwerking met salafisten;**
- **Duidelijkheid over het aantal ongedocumenteerden, uitgeprocedeerde asielzoekers moeten terug naar het land van herkomst;**
- **De mogelijke komst van een asielzoekerscentrum of de extra opvang van asielzoekers zijn onbespreekbaar;**
- **Een Den Haag-wet om zwakke wijken eindelijk te ontlasten en de leefbaarheid te verbeteren.**

3. Deze stad verdient beter op armoedebestrijding: een sociale stad, mét veel werkgelegenheid

‘De beste remedie tegen armoede, is een baan’, zei Richard de Mos, bij zijn presentatie als lijsttrekker van Hart voor Den Haag. Om dat voor elkaar te krijgen het volgende hoofdstuk.

3.1 Een sterke samenleving is een werkende samenleving

In Den Haag leven nog teveel mensen met een bijstandsuitkering. Veel te veel mensen die kunnen werken, staan aan de kant. Ongelooflijk dat dit bij sommige mensen een bewuste keuze is. Hart voor Den Haag vindt dat iedereen die kan werken ook moet werken. Je leeft in en met een samenleving. Dat geeft rechten en plichten. Betaald, vrijwillig of als tegenprestatie voor een uitkering. Wie dit weigert, fraudeert met uitkeringen of medewerkers van uitkeringsinstanties bedreigt, wordt gekort op zijn of haar uitkering.

Bij recidive moet de uitkering helemaal worden stopgezet. Goede sociale voorzieningen moeten een vangnet zijn, maar geen hangmat. Bovendien is er een zeer grote vraag naar velerlei vormen van vrijwilligerswerk. Daarom wil Hart voor Den Haag dat de STIP-banen, gesubsidieerde banen voor Hagenaars die al geruime tijd een bijstandsuitkering krijgen, blijven bestaan. Ze zijn een zegen voor ondermeer de Haagse sportclubs, die bijvoorbeeld heel goed een terreinknecht kunnen gebruiken.

3.2 Herinrichten ambtelijk apparaat om mensen aan het werk te helpen

De afdeling Den Haag Werkt, werkt niet! Er zijn de afgelopen twee jaar persoonlijke gesprekken gevoerd met ruim 18.000 mensen die langdurig in de bijstand zitten, maar ondanks dat er sectoren zijn die schreeuwen om arbeidskrachten, lukt het maar niet om het grootste deel van deze mensen aan het werk te zetten. Zet een GroenLinkser als wethouder op bijstand en je weet dat het aantal bijstandsgerechtigden de pan uitrijst. Daar waar het aantal bijstandsccliënten in het college De Mos I met duizenden tegelijk afnam, groeit het aantal Hagenaars in een uitkering weer naar circa 30.000 mensen. En omdat wij jaarlijks honderden miljoenen euro's kwijt zijn aan bijstandsuitkeringen, loont het zich de moeite om een duurzame uitstroom uit de bijstand richting werk te bewerkstelligen. Hart voor Den Haag wil alle mensen zonder baan actief benaderen. Er is een groot personeelstekort. Er zijn meer openstaande vacatures dan werklozen. Help mensen zonder baan, al dan niet via omscholing, aan werk. Zorg dat vraag en aanbod van arbeid bij elkaar komt via een actief gemeentelijk loket. Een speciaal team gaat zich

bezighouden met het opleiden van kandidaten en het monitoren daarvan. Zij zijn sector overstijgend, waardoor er betere samenwerking ontstaat binnen Den Haag Werkt.

3.3 Haags aanvalsplan tegen werkloosheid

Dankzij een Hart voor Den Haag voorstel zijn er banenmarkten georganiseerd, waarbij werkgevers aan werkzoekenden worden gekoppeld. Wat ons betreft worden zulke banenmarkten vaker georganiseerd. In samenwerking met Haagse ondernemers moet er een plan opgezet worden om mensen, zowel jong als oud, aan het werk te krijgen. We geven werklozen hierbij geen vis maar een hengel. Dat geldt ook voor mensen die de werkloosheid uit willen door ZZP-er te worden. Goed dat er in het regeerakkoord stappen worden gemaakt om de kinderopvang gratis te maken, zodat werken ook makkelijker wordt. In het Haags aanvalsplan tegen werkloosheid wordt er werk gemaakt om mensen aan het werk te helpen in sectoren die zitten te schreeuwen om arbeidskrachten: de tuinbouw in het Westland, de haven van Rotterdam, de horeca-, zorg-, bouw-, en transport en logistiek sector. De Haagse Ouderenambassadeur gaat door om in nauwe samenwerking met gemeente, bedrijfsleven en andere belanghebbenden, actief meer banen voor 50-plussers te regelen.

Ook moeten de mogelijkheden worden onderzocht om zij-instroom voor 50-plussers richting het onderwijs mogelijk te maken. Daarnaast moet er inzet komen om de computervaardigheid bij ouderen te verbeteren; ook het Voortgezet Volwassen Onderwijs moet kosteloos ter beschikking worden gesteld voor ouderen die actief de arbeidsmarkt willen betreden. Een Jongerenambassadeur doet hetzelfde op het gebied van werkloze jongeren. Om gebieden met veel banen beter bereikbaar te maken, zetten we in op het verbeteren van de verbinding met de Rotterdamse haven en het Westland.

3.4 Langdurig werklozen aan het werk helpen met open hiring

Geen CV, geen opleiding en toch een baan dankzij open hiring, een Amerikaans model om mensen aan het werk te helpen. Als een bedrijf een vacature heeft, kan iemand zich inschrijven op een vacature wachtlijst. De baan gaat naar degene die zich als eerste inschrijft. Zonder vragen of achtergrond check kunnen ze dan aan de slag. Een voordeel van deze manier van werven is dat werkgevers mensen kunnen bereiken bij wie dat via normale sollicitatieprocedures niet lukt. Zo bereiken we groepen die al afhaken omdat de vacaturetekst vol staat met een lijstje eisen waar ze niet aan kunnen voldoen. Of mensen die een poos uit het betaald werk zijn geweest, of niet de vereiste schooldiploma's hebben maar wel degelijk dingen kunnen. Dit concept is ideaal voor de ruim 38.000 mensen die volgens Den Haag in cijfers een baan zoeken. Zeker voor het zogeheten 'granieten bestand' van Den Haag, die groep langdurig werklozen die bestaat uit zo'n 25.000 mensen.

3.5 Bijstandsccliënten actief bereiken in de eigen buurt

Als het aan Hart voor Den Haag ligt proberen we in elk stadsdeel langdurige bijstandsccliënten te bereiken. Tegen betaling van een vrijwilligersvergoeding inventariseren zij taken in de wijk die niet of niet voldoende worden vervuld, waarna ze, waar mogelijk, deze gaan uitvoeren. Voordat de vrijwilliger aan de slag kan gaan, wordt tegelijkertijd een gesprek gevoerd met de bijstandsammbtenaar, teneinde het verdere toekomstperspectief uit te stippelen.

3.6 Arbeidsmarkt en onderwijs

Er zijn sectoren, zoals de bouw, de zorg, de horeca, toerisme, die veel arbeidskansen bieden. Hart voor Den Haag pleit daarom voor het stimuleren van samenwerking tussen UWV, onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven om mensen in een uitkeringspositie versnelt te matchen met potentiële werkgevers. Ook jongeren zouden gestimuleerd moeten worden voor beroepskeuzen in sectoren waar de kans op een baan groot is. Kom hierbij ook met een Regioplan voor de toestroom naar en doorstroom van het mbo naar sectoren waar men zit te schreeuwen om arbeidskrachten.

3.7 Hier met de Energie Academie 2.0, inzet op meer vaklui en technici

Den Haag heeft een schrijnend tekort aan vakmensen. Bouwvakkers, loodgieters, metselaars, automonteurs en huisschilders zijn ambachten waar men zit te schreeuwen om mensen. Daarom zet Hart voor Den Haag in op meer ambacht- en bedrijfsscholen. En op een Energie Academie 2.0. Hier leren bijstandsgerechtigden en kwetsbare jongeren een vak in een beroepskeuze waar veel vraag naar is, bijvoorbeeld in de bouw- of in de zorgsector. De 2.0-versie moet door het bedrijfsleven worden omarmd, zichzelf financieren en niet afhankelijk zijn van sociale subsidies. Het bedrijfsleven kan een beroep doen op een deel van de social returnopbrengsten, een wettelijke regel waar 5% van de gemeentelijke aanbesteding moet terugvloeien naar het creëren van sociale werkgelegenheid.

3.8 Kordaatheid bij schuldhulpverlening

Schulden: je komt er zo in, maar kom er maar weer eens uit. In het verleden hebben wij een initiatiefvoorstel ingediend waarin we oproepen tot het overnemen van de schulden door de gemeente. Wij zien dat als een investering, omdat er zo bespaard kan worden op de kosten van bewindvoering, uitkeringen, jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, schuldhulpverlening, ziekteverzuim en dergelijke. Doordat de verlamme stress van de schuld wegvalt, kan de schuldenaar zich richten op het volgen van een opleiding of het vinden van een baan. Uiteraard moeten de schulden, zij het in een geduldiger aflossingsschema, wél terug worden betaald aan de gemeente. Om inwoners met schulden te helpen om hun schulden in te lossen, wil Hart voor Den Haag op ieder stadsdeeltkantoor

een (inloop)spreekuur realiseren. Op scholen geven we voorlichtingscampagnes over hoe om te gaan met geld. Daarnaast willen wij, voor het bieden van perspectief, inzetten op omscholingsprogramma's voor mensen die hun baan verliezen.

3.9 Een Offensief tégen Armoede

Nog steeds groeit één op de vijf gezinnen met kinderen in Den Haag op in armoede. De armoede is het grootst in Moerwijk. Hart voor Den Haag vindt het vreselijk dat het armoedespook kinderen raakt in de periode van hun leven waarin zij gevormd worden. Maar niet alleen kinderen vallen ten prooi aan armoede, ook onder de groep Haagse 65-plussers neemt armoede toe. Onacceptabel! Tijd dus voor een Offensief tegen armoede, waarbij een specifiek Armoedefonds voor schoolgaande kinderen op zijn plaats is. Ook het verschaffen van gezonde maaltijden behoort tot het pakket. We steunen particuliere voedselinitiatieven, zoals de warme maaltijden van stichting De Vriend. Een Meldpunt Armoede moet per wijk beschikbaar zijn. Daar kunnen de wijkprofessionals met elkaar aan de slag bij het bepalen welke maatregelen in specifieke gevallen van armoede nodig zijn. Voor de ouderen moet dit in samenwerking met de seniorenmakelaar. Met een buddy-systeem kan de gemeente bedrijven koppelen aan arme gezinnen, om te kunnen zorgen dat kinderen uit zo'n gezin kunnen deelnemen aan bijvoorbeeld een schoolreisje of opleiding. Ook moet er twee maal per jaar een Den Haag helpt beurs worden georganiseerd, waarbij alle wijkloketten mensen voorzien van informatie over de armoedevoorzieningen in de stad. Energiearmoede gaan we te lijf door vol in te zetten op isolatie van woningen. Daarnaast willen we dat de Haagse Soepbus standaard voldoende gemeentelijke ondersteuning krijgt om elke dag soep, brood, koffie en fruit uit te delen aan mensen die op straat leven. De Ooievaarspas blijft gratis en wordt uitgebreid met een volwaardige stadspas.

3.10 Senioren pardon

Door de verplichte sollicitatieplicht kunnen oudere werkzoekenden geen vrijwilligerswerk doen. Een gemiste kans vinden wij. Daarom pleiten wij ervoor om 60-plussers die echt niet meer aan het werk komen een senioren pardon te geven, zodat ze (verplicht) vrijwilligerswerk kunnen doen in plaats van heilloos solliciteren naar een baan die niet komt.

3.11 Proef basisinkomen

Hart voor Den Haag wil graag een proef met het basisinkomen, om ouderen die moedeloos worden van alle afwijzingen op sollicitatiebrieven ten dienste te staan. Als ouderen standaard een uitkering zouden krijgen, waar niets tegenover hoeft te staan, kan het makkelijker worden om een eigen zaak te beginnen of deeltijdwerk te nemen. Wij willen dat er in Den Haag een proef wordt gestart om mensen van boven de 55 een basisinkomen te geven.

3.12 De Den Haag-beurs; Een renteloze lening bij een carrièreswitch

Er moet een speciale renteloze Den Haag-beurs komen voor iedereen die zich wil omscholen voor een compleet nieuwe stap in hun loopbaan. Zo kan de werkloosheid en bijvoorbeeld het dreigende lerarentekort tegelijk worden aangepakt. Die Den Haag-beurs is belangrijk, omdat hardwerkende Hagenaars niet thuis moeten zitten als hun werk verdwijnt door bijvoorbeeld automatisering. Daarom moet de gemeente snel een renteloze lening beschikbaar stellen om een nieuwe opleiding te kunnen volgen. Na het vinden van een nieuwe baan kan het opleidingsgeld (door de werkgever) worden terugbetaald.

3.13 Meer aandacht voor werkende armen

Werk is de beste bestrijding tegen armoede. Maar helaas kent onze stad een categorie werkende armen. Dit zijn mensen die vanwege flexibilisering op de arbeidsmarkt en inkomensdaling niet of nauwelijks rond kunnen komen en daardoor in armoede verkeren. Hier moet meer aandacht en beleid op gericht worden. Wij moeten ervoor zorgen dat werken loont. Dat kan ook met betaald vrijwilligerswerk.

3.14 Daklozenopvang

Dakloos zijn is en blijft een heel groot probleem. Hart voor Den Haag blijft erbij dat niemand tegen zijn of haar zin op straat mag slapen. Het moet ten alle tijden worden voorkomen dat iemand uit huis wordt gezet. Den Haag vangt als regiogemeente ook dakloze mensen op uit omliggende gemeenten, zoals Rijswijk, Wassenaar, Delft en Zoetermeer. Deze plaatsen hebben geen eigen opvang en betalen aan Den Haag een bedrag om hun inwoners die dakloos zijn geworden, op te vangen. Het zou al een hele stap zijn als deze gemeenten zélf hun eigen dakloze inwoners opvangen. Laat Den Haag zich concentreren op het eigen grote probleem van hoe huisvesten we dakloze mensen? Het houdt een keertje op met het vullen van voormalig verzorgingshuizen, waarbij de buurt niet of nauwelijks wordt geïnformeerd. Zolang de grote aanwas van buitenaf blijft doorgaan, kunnen we dit schrijnende probleem niet oplossen. Hart voor Den Haag wil dan ook dat de gemeente in gesprek gaat met de omliggende gemeentes om daar het eigen probleem van dakloze mensen op te lossen en niet meer door te sturen. Arbeidsmigranten die op straat terecht komen dienen beter begeleid te worden naar werk zodat ze zelf weer een woning kunnen huren, of naar het land van herkomst, waar ze vaak nog een woning hebben. Gebeurt dat niet, dan vervallen deze mensen vaak tussen wal en schip, raken of zijn al verslaafd, zorgen voor overlast en kunnen echt nergens meer terecht. Ingrijpen begint bij het begin en niet als het kwaad als is geschied. Uitbuiting van arbeidsmigranten dient keihard te worden bestreden. Tenslotte zijn we voor uitbreiding van het zogeheten daklozenloket, waar mensen die dreigen dakloos te worden zich kunnen melden voor een slaapplek en briefadres. Maar vooral voor de weg omhoog: een baan, inschrijving voor een huis en schuldhulpverlening.

Hart voor Den Haag wil:

- **Tegenprestatie voor uitkering, STIP-banen behouden;**
- **Bijstandsfraudeurs en werkweigeraars korten op hun uitkering;**
- **Alle werklozen benaderen voor begeleiding naar werk;**
- **Open Hiring waar mensen zonder CV/opleiding aan het werk komen;**
- **Langdurige bijstandsccliënten tegen betaling, via wijkcoöperatie, in de eigen buurt laten werken (onderhoud);**
- **Samenwerking tussen UWV, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven om werkzoekenden aan werkgevers te koppelen;**
- **Ambacht-, bedrijfsscholen en een Energie Academie 2.0 om meer vaklui en technici op te leiden;**
- **Inloopsprekuren voor schuldhulpverlening op ieder stadsdeelkantoor;**
- **Een Haags aanvalsplan tegen werkloosheid, bijvoorbeeld met meer banenmarkten;**
- **Een Haagse ouderenambassadeur die actief lobbyt voor meer banen voor 50-plussers (idem met een jongerenambassadeur);**
- **Een offensief tegen armoede, onder andere met een meldpunt armoede;**
- **Niet beknibbelen op huidige armoedevorzieningen, zoals de soepbus en de Ooievaarspas;**
- **Een seniorenparadon voor 60-plussers die echt niet meer aan het werk komen;**
- **Een proef met een basisinkomen voor 55-plussers;**
- **Een Den Haag-beurs, een renteloze carrièreswitch;**
- **Dat werken loont;**
- **Daklozen onder dak.**

Groep de Mos

Het beste voor onze stad

DEN HAAG:
OMLAAG

voor Den Haag
Groep de Mos

M6316

Het mooiste Haag
Groep de Mos

De mooiste Haag
in de
d

4. Deze stad verdient beter op bereikbaarheid: stop wegafsluitingen en automobilistje pesten

'Van mijn auto blijf je af. Automobilisten delen nog liever hun vrouw', aldus psycholoog Erwin Wijman. Laat D66-wethouder Van Asten dat nou eens in zijn oren knopen. Stoppen dus met kansloos automobilistje pesten door wegversmallingen, verhogen van parkeertarieven, weghalen van parkeerplaatsen en het stelselmatig weigeren om te investeren in het Haagse wegennet. Het verkeer in de Haagse regio bevindt zich in een diepe crisis. Den Haag heeft een abonnement op de titel 'Filehoofdstad van het Jaar'! Dit is niet alleen een doorn in het oog van de automobilist, maar het is ook slecht voor de (lokale) economie en bovendien gevaarlijk. Want door files staat de snelheid van hulpdiensten onder druk. Maar niet alleen op de weg loopt het vast, er moet ook echt geïnvesteerd worden in het openbaar vervoer. Zeker gezien de te verwachten groei van het aantal inwoners, zijn er grote investeringen noodzakelijk. Daarom zet Hart voor Den Haag in dit hoofdstuk in op een **Deltaplan Bereikbaarheid**.

4.1 Haags investeringsfonds bereikbaarheid

Naast het feit dat er geld voor investeringen in de Haagse infrastructuur van het Rijk en uit Europa moeten komen, moet Den Haag zelf geld - veel geld - opzij gaan leggen om te investeren in de bereikbaarheid van onze stad. Daarom pleit Hart voor Den Haag voor een Haags investeringsfonds bereikbaarheid. Bestaande begrotingsmiddelen, zoals dividend uit HTM en de opbrengsten van betaald parkeren, zouden, net als de aanpak van onderbesteding en herprioritering binnen de programma's verkeer en milieu en wonen en duurzaamheid, aangewend moeten worden om dit investeringsfonds ook daadwerkelijk te vullen. Jaarlijks kunnen we hiermee een bedrag van ongeveer 25 miljoen euro ophalen. Er is al ruim 300 miljoen euro van de Eneco-miljoenen gereserveerd voor infrastructuur. Wij zullen in het college erop toezien dat deze verstandig worden gebruikt. Binnen het investeringsfonds zou ook geld gereserveerd moeten worden voor het aanleggen van ondergrondse parkeergarages. Ook moet er samenwerking gezocht worden met publiek-private partijen die willen investeren in de Haagse infrastructuur en parkeergarages.

4.2 Maak eindelijk werk van het upgraden van autowegen

We hadden met het college De Mos I mooie plannen om de stad weer in beweging te krijgen, met bijvoorbeeld het ondertunnelen van het Telderstracé. Deze ondertunneling zal de doorstroming bevorderen, ook voor de tram. Bovendien creëren we bovengronds meer groen, met een mooie groene loop- en fietsverbinding tussen de Scheveningse Bosjes en

de waterpartij. Hart voor Den Haag heeft als stip aan de horizon de ondertunneling van de gehele Noordwestelijke Hoofdroute; vanaf het Telderstracé via de Johan de Wittlaan, Kennedylaan, Sportlaan / Segbroeklaan en de Machiel Vrijenhoeklaan. Aan dit tracé wonen 100.000 mensen, die recht hebben op ontlasting van deze drukke verkeersader. Verder wil Hart voor Den Haag zich hard maken voor het realiseren van ongelijkvloerse kruisingen bij drukke kruispunten, zoals bijvoorbeeld op de Lozerlaan, de Zevensprong en de N44 vanuit Wassenaar. Het wordt hoogtijd om onze belangrijke doorvoerroutes te ontlasten. Den Haag steunt de gemeente Rijswijk in het realiseren van de voor Zuidwest onmisbare Beatrixtunnel.

4.3 Stoppen met versmallingen wegen, waar het kan juist verbreden!

De laatste jaren zijn talloze belangrijke autowegen, zoals de Laan van Meerdervoort, de Javastraat, de Erasmusweg, de Loevesteinlaan, de Haagweg, de Sportlaan en de Machiel Vrijenhoeklaan versmald, met als gevolg files, die al vroeg in de middag beginnen. Hart voor Den Haag is van mening dat deze wegversmallingen de doorstroming van het autoverkeer belemmeren en wil stoppen met dit beleid. Daarnaast moeten de wegen die al wel versmald zijn worden gemonitord op congestie, files en verkeersgevaarlijke situaties. Zeker ook omdat de snelheid van hulpdiensten, door smallere wegen mét hoge stoepen aan de zijkant, onder druk staat. Waar het kan willen we versmalde wegen weer verbreden om de doorstroming te bevorderen.

4.4 Afsluiting Schilderswijk heffen we op, subiet!

Tegen de zin van bewoners en ondernemers van de Haagse Schilderswijk, heeft wethouder Van Asten de Hoefkade en Parralleweg afgesloten. Dit heeft geleid tot een complete verkeerschaos in de volksbuurt. Vooral op de Waldorpstraat, bij de Megastores, staan nu dagelijks lange files. Rondom het Rijswijkseplein en op de Vaillantlaan, die altijd al druk was, is het elke dag een drama. Veel bewoners moeten nu kilometers omrijden om thuis te komen, een doorgaande verkeersader is om zeep geholpen en ondernemers zien hun klanten wegblijven. Zodra Hart voor Den Haag in het college zit, draaien we deze en andere ongewenste afsluitingen terug. Weg met die poller in de Paviljoensgracht, zodat de Veerkade weer een doorgaande functie krijgt.

4.5 Investeer in het openbaar vervoer

Sinds het uitbreken van de coronacrisis en de daarmee samenhangende maatregelen, is het gebruik van het OV afgenomen. De Rijksoverheid is daarmee verantwoordelijk voor de verliezen van de openbaar vervoersbedrijven. Als Hart voor Den Haag in het stadsbestuur zit zal het bij het Rijk aandringen voor vergoedingen om het OV te herstellen. Den Haag blijft de komende jaren groeien, zowel in inwonertal als in bezoekers. Dit stelt hogere eisen aan

de bereikbaarheid van de stad. Om mensen te verleiden wat vaker de auto te laten staan, is een snel en modern openbaar vervoer nodig. Daarom vindt Hart voor Den Haag het jojo-beleid in het Haagse OV onbegrijpelijk. HTM en de metropoolregio bezuinigen miljoenen euro's op het regionale openbaar vervoer. Het opheffen van buslijnen en het schrappen van haltes bij tramlijnen, draagt niet bij aan de betrouwbaarheid van het OV. Terugdraaien deze bezuinigingen dus.

Als we kijken naar Den Haag, zien we dat het voor 70% van de inwoners mogelijk is om met het OV in korte tijd naar en van de grote stations te komen. Voor maar liefst 30% (!) is dat niet het geval. Vooral bewoners van zuid Scheveningen en Zuidwest Den Haag moeten makkelijker de grote stations kunnen bereiken. Uitbreiding van het OV is noodzakelijk. Grote investeringen zijn nodig, zeker met het oog op de bevolkingsgroei. Als eerste een (ondergrondse) lightrail (metro) verbinding tussen Den Haag CS en Scheveningen-Bad aanleggen. Ook maken we werk van een nachtram of -bus. Hierdoor wordt Scheveningen-Bad beter en sneller bereikbaar en ontstaan er betere verbindingen tussen Scheveningen-Haven en het centrum. Wij zetten in op versnelling van het OV (tramlijnen 1, 9 en 11) naar toplocaties (Scheveningen, musea en congreslocaties) in combinatie met een P&R-locaties aan de rand van de stad. Hart voor Den Haag wil daarnaast investeren in het verbeteren van de bestaande en succesvolle Randstadrail-lijnen, zodat een snellere verbinding ontstaat tussen Den Haag Zuidwest en het centrum. Wij willen de komende raadsperiode stappen zetten om de Leyenburgcorridor, door te trekken met een tramtunnel onder de Prinsegracht en uit te breiden naar het Westland. Aanpassingen van de samenloop tussen HTM en RET-netwerk moeten leiden tot meer ruimte voor een extra Randstadrail-verbinding tussen Zoetermeer, Leidschenveen, station Ypenburg, ADO-stadion, CID-Binckhorst, Madurodam en Scheveningen. Prioriteit hebben (verdere) investeringen in CID-Binckhorst en de Koningscorridor in de richting van de Internationale Zone en Scheveningen. We blijven tegen de komst van een tram over de Westduinweg, waar we bus 28 behouden. Het blijft een wens van Hart voor Den Haag om de bereikbaarheid van Kijkduin te verbeteren door Randstadrail 3 door te trekken naar het Deltaplein. Met de aanleg van een wissel blijft Randstadrail 3 over de Aaltje Noordewierstraat richting Loosduinen rijden. De bereikbaarheid met het openbaar vervoer van de nieuwe wijk Vroondaal en Clingendael / Uilennest is slecht. Er moet een volwaardige aansluiting komen op het Haags OV-net. Hart voor Den Haag wil de mogelijkheden van het doortrekken van Randstadrail 2 naar Madestein onderzocht hebben.

4.6 Onderzoek gratis OV

De linkse partijen en D66-wethouder Van Asten zijn er in hun doorgeslagen duurzaamheidsgedram goed in: automobilistje pesten met even zo talrijke als kansloze wegversmallingen, de ongebreidelde uitrol van betaald parkeren en het maximeren van

het aantal parkeervergunningen. Ondertussen wordt er niet daadkrachtig werk gemaakt van het door hen zo bewierookte alternatief, het openbaar vervoer. Sterker nog: Nederland heeft het duurste openbaar vervoer van heel de Europese Unie. Een reisje met de bus of tram is in ons land gemiddeld 35 procent duurder dan in andere Europese landen. Ook het Haagse OV is aan prijsstijgingen onderhevig geweest, hetgeen leidt tot vervoersarmoede. Hart voor Den Haag vindt dat het vastgelopen verkeer om drastische maatregelen vraagt en wijst daarbij naar steden en landen die gratis openbaar vervoer hebben ingevoerd. In Tallin (Estland) is sinds de invoering van gratis OV het gebruik van tram en bus met 10 procent gestegen, terwijl er 10 tot 15 procent minder auto's rijden in de stad, hetgeen het fileleed heeft verzacht. De toegenomen mobiliteit heeft ook de toegang tot werk aangezwengeld. Banen werden door goed OV letterlijk beter bereikbaar. Hart voor Den Haag wil in de MRDH, waar het vervoersvraagstuk is ondergebracht bij 23 gemeenten die daarvoor hun kennis en kracht bundelen, laten onderzoeken of voor de bijna 2,4 miljoen inwoners binnen deze regio gratis OV werkelijkheid kan worden. In Tallin wordt gratis OV onder andere betaald door de groeiende bevolking, een tendens die ook in Den Haag waar te nemen is. Hart voor Den Haag raakt niet uitgedacht als het om het stimuleren van het openbaar vervoer gaat. Geef, in overleg met de HTM, mensen die hun parkeervergunning inleveren alvast twee jaar recht op gratis Haags OV. Totdat we dit geregeld hebben graag gratis OV voor minima en ook 65plus moet gratis met tram en bus.

4.7 Werk plan nieuw Haags treinstation verder uit

Er ligt een gedachte-experiment om met een nieuw treinstation een oplossing te bieden voor de het groeiend aantal treinreizigers. Deskundigen verwachten een verdubbeling van het aantal reizigers over twintig jaar. De huidige stations in de stad kunnen echter amper uitbreiden. Met name CS ligt ingeklemd tussen hoogbouw en ook Hollands Spoor heeft geen ruimte voor uitbreiding. Bovendien blijft de stad zelf ook groeien. Hart voor Den Haag pleit er daarom voor om het gedachte-experiment van een nieuw Haags treinstation met steun vanuit het Rijk en mogelijke Europese subsidies als stip aan de horizon verder uit te werken. Er ligt een kans bij de Binckhorst. Precies op de plek waar de komende jaren veel woningen en kantoren verrijzen.

4.8 Meer Park & Ride/Park & Bike voorzieningen

Onze partij wil het overstappen van de auto op het openbaar vervoer of op de fiets makkelijker en aantrekkelijker maken. Dat betekent meer P&R- en P&B-voorzieningen direct bij snelwegen en bestaande OV-knelpunten, zoals bij de N44 en vanaf de Rotterdamsebaan. De Binckhorst is uitermate geschikt om een P&R-locatie aan te leggen, zeker als deze ontsloten wordt met een hoogwaardige railverbinding. Ook moet worden

ingezet op meer gebruik van parkeergarages van bedrijven die in het weekend en na werktijd leegstaan. De samenwerking met 'uit-je-auto' moet worden geïntensiveerd. Hart voor Den Haag wil bij Randstadrailhalte Forepark (waar de E-lijn en RR-lijnen 3 en 4 liggen) een P&R-voorziening aanleggen. Bij deze halte kunnen reizigers hun auto parkeren met hoogwaardige lijnen de stad intrekken.

4.9 Verbeter de bereikbaarheid van de Internationale Zone

Sinds 2013 verzorgt tramlijn 10 geen rechtstreekse verbinding meer tussen het World Forum en het Centraal Station. Ook tram 17 verzorgt deze verbinding niet meer. Hart voor Den Haag vindt een rechtstreekse verbinding tussen het World Forum en het Centraal Station wenselijk; zeker vanwege de komst van meer internationale organisaties naar dit gebied. Op de korte termijn zou kunnen worden volstaan met een railverbinding via de Scheveningseweg, Parkstraat en Lange Vijverberg. Op de middellange termijn zou er bij het Telderstracé (Koningscorridor) een ondergrondse railverbinding moeten komen.

4.10 Onderzoek minder drukke tramlijnen vervangen door goedkopere E-bus

Het onderhoud van tramrails en nieuwe trams is een miljoenen aangelegenheid in onze stad. Hart voor Den Haag wil onderzocht hebben of minder drukke tramlijnen vervangen kunnen worden door goedkopere E-bussen, zodat de overgebleven miljoenen geïnvesteerd kunnen worden in het upgraden van de drukke lijnen van randstadrail. De Westduinweg, die we tramvrij willen houden, blijft met bus 28 voorzien van een E-bus. We willen onderzoeken of dat in de Goudenregenstraat, waar veel verzet is tegen de komst van een bredere tram 12, ook kan.

Hart voor Den Haag wil dat alle trams en bussen - alsmede de haltes daarvan - goed toegankelijk zijn voor minder validen, ouderen en ouders met kleine kinderen. Waar mogelijk worden de nieuwe stadstrams met lage vloeren verder uitgerold. Wel moet erop worden toegezien dat de vele klachten over de herrie en trillingen die de nieuwe trams veroorzaken worden opgelost.

4.11 Maak van Schenkviaduct een tunnel

Het zogenaamde Central Innovation District (CID), waar 18.500 woningen verrijzen, moet goed worden ontsloten. Het vervangen van het Schenkviaduct door een tunnel zou daarbij een rol kunnen spelen. Die tunnel zou rechtstreeks moeten aansluiten op de centrumring. Behalve dat de barrièrewerking en lelijke puist voor de Rivierenbuurt wordt weggenomen bij een tunnel, halveert ook het autoverkeer op de Weteringsekade en het Rijswijkseplein. Dit betekent ook een verlichting op het tramknelpunt tussen Den Haag CS en HS. Bovendien wordt door een tunnel de robuustheid van het wegennet vergroot, doordat er een directe uitwisseling mogelijk is tussen de Rotterdamsebaan en de Utrechtsebaan.

4.12 Terug die bus 25 naar Den Haag Centraal

In de Schilderswijk is de loopafstand naar een bushalte, sinds de opheffing van bus 18, in sommige delen meer dan 700 meter geworden. Daarom willen we de verbinding van bus 25 met het Centraal Station via de Stille en Amsterdamse Veerkade herstellen.

4.13 Verbeteren verbinding Rotterdam The Hague Airport

Hart voor Den Haag vindt de luchthaven Rotterdam The Hague Airport belangrijk en juicht een verdere groei van de luchthaven van harte toe. Zowel de zakelijke – als de particuliere vluchten. De busverbinding tussen de E-lijnhalte Dr. Meijersplein en de luchthaven laat nog te wensen over. Wij pleiten voor een Haagse lobby voor het realiseren van een Personal Rapid Transit (PRT)-systeem tussen de halte Dr. Meijersplein en de luchthaven.

4.14 Rechtstreekse treinverbinding Den Haag met Brussel en Düsseldorf

Gezien de internationale positie van Den Haag is een rechtstreekse verbinding tussen Den Haag en Brussel en tussen Den Haag en Düsseldorf, via Eindhoven, noodzakelijk. Hiervoor dient Den Haag een blijvende lobby richting het kabinet te voeren. Het is te gek voor woorden dat regeringsstandpunt Den Haag vanaf 2022 voor de verbinding met Brussel is aangewezen op een overstap op Rotterdam Centraal. Hart voor Den Haag wil ook de hoogste prioriteit geven aan het viersporig maken van de reizigerscorridor richting Delft en Schiedam. Ook dient het stadsbestuur in gesprek te gaan met de NS en ProRail om de erbarmelijke staat van het nachtelijk openbaar vervoer op te lossen. Ook na twaalf uur 's avonds moet je met de trein Den Haag in en uit kunnen.

4.15 Parkeren

Met een groeiende bevolking en overbewoning, waar verkeerswethouder en beroepsautohater Robert van Asten (D66) niets aan wil doen, worden hele Haagse wijken geconfronteerd met een chronisch gebrek aan parkeerplaatsen. In bijvoorbeeld Laak, Rustenburg-Oostbroek, Leyenburg en delen van Scheveningen en het Bezuidenhout, is het, ondanks de invoering van betaald parkeren, welhaast een dagtaak om een parkeerplek te vinden. Mensen die jarenlang met dit soort parkeerproblemen in hun buurt te maken hebben, verlangen terecht van een overheid dat hier iets aan wordt gedaan. Een eerste oplossing tegen de parkeerdruk is actief optreden tegen overbewoning, onder andere door de Pandbrigade.

4.15.1 Meer parkeerplaatsen? Hier met dat Actieplan P-5000

Bewoners laten ons bij wijkshouwen zien dat er op tal van plaatsen extra parkeerplaatsen gecreëerd kunnen worden. En bovendien kan dat met zogeheten *grasparking* tegenwoordig op groene wijze. Hart voor Den Haag pleiten voor een

actieplan P5000, waarmee voor de collegeperiode 2022-2026 5.000 extra parkeerplaatsen aangelegd moeten worden, zowel boven- als ondergronds. Te beginnen in wijken waar die het hardst nodig zijn. Een hele opgave. Dit omdat wijken met een tekort aan parkeerplaatsen meestal gekenmerkt worden door een ruimtegebrek in de openbare ruimte. Het vinden van parkeeroplossingen behoeft dus slim nadenken en inpassen. Wij denken dan aan schuinparkeren. Deze plekken nemen immers minder ruimte in beslag. Ook het (tijdelijk) benutten van braakliggende niet gebruikte (parkeer)terreinen moet worden bekeken. Evenals het in wijkschouwen samen met bewoners bepalen waar extra parkeerplaatsen gerealiseerd kunnen worden. Er is echt nog veel mogelijk. Dat moet ook, want invoeren van betaald parkeren als oplossing werkt niet. De mensen geen knollen voor citroenen verkopen en eerst zorgen dat er voldoende parkeerplekken zijn, alvorens betaald parkeren ook maar wordt overwogen.

4.15.2 Waar wij ondergrondse parkeerplaatsen willen

Hart voor Den Haag heeft er afgelopen zomer voor gepleit om voor de gemeenteraadsverkiezingen een grondig onderzoek te doen naar waar parkeergarages kansrijk en gewenst zijn. Met daarbij het prijskaartje. Helaas haalde die motie geen meerderheid. Hart voor Den Haag maakt wel werk van ondergrondse parkeergarages. Wij pleiten, waar het kan middels publiek-private samenwerking, voor ondergrondse parkeergarages voor bewoners in Laak (onder het terrein van HVV Laakkwartier of onder de Allard Pierssonlaan), onder Wijkpark Transvaal, Rustenburg-Oostbroek (locatie onderzoek), Bezuidenhout (Marialaan) en Scheveningen (Sint Aldegondeplein). Voor de bewoners en (sport)bezoekers rondom het Zuiderpark realiseren we een parkeergarage onder de sportcampus Zuiderpark. Om voldoende parkeerplaatsen in het centrum te houden, vergroten we de huidige parkeergarage onder het Malieveld met een ingang vanaf de A12. Het liefst met een ondergrondse 'Mind your step'-loopband richting het centrum en Centraal Station. Ook willen we een parkeergarage bij de Groenteweg nabij de Haagse Markt. Tenslotte dient er gespaard te worden om in de toekomst onder de Boulevard een parkeergarage te bouwen; bij de Scheveningseslag erin, bij de haven eruit en vice versa.

4.15.3 Benut ongebruikte garages

Het is met de gigantische parkeerdruk ongelooflijk maar waar, er zijn in Den Haag parkeergarages die niet of nauwelijks worden gebruikt. Zo stond voor ons proactief handelen parkeergarage De Zeeheld jaren leeg. Gelukkig blijft deze parkeergarage door onze inzet voor het Zeeheldenkwartier behouden. Mede door het weghalen van parkeerplaatsen, is de parkeerdruk in de Van der Vennestraat en omgeving hoog. In het gebied is overigens ruim voldoende parkeercapaciteit aanwezig, maar wordt de garage onder het Van der Vennepark nauwelijks gebruikt. Hetzelfde geldt voor de parkeergarage

onder Wijkpark Transvaal en onder de Haagse Markt, die op niet-marktdagen ook stof staat te happen. Dat moet anders. Hart voor Den Haag maakt werk om nauwelijks gebruikte garages voor bewoners en bezoekers beschikbaar te stellen.

4.15.4 Parkeeropbrengsten inzetten om parkeerproblematiek op te lossen

Het betaald parkeren is een heuse goudmijn voor de gemeente Den Haag. Hart voor Den Haag vindt dat de parkeeropbrengsten zoveel als mogelijk moeten worden ingezet bij het oplossen van de parkeerproblematiek. Naast meer parkeerplaatsen zetten we ook in op technologische ontwikkelingen, zoals het gebruik van sensoren die aangeven of een parkeerplaats vrij is of niet. Deze informatie kan worden gekoppeld aan een app om snel een vrije parkeerplaats te vinden.

4.15.5 Parkeerverlast MOE-landers pakken we aan

Om woonwijken te ontlasten van de vele bedrijfsbusjes wil Hart voor Den Haag in overleg met bedrijventerreinen bekijken of aldaar veilige parkeerplaatsen(boxen) kunnen worden gerealiseerd. Ook willen we kijken naar het invoeren van een zogeheten grijze zone, parkeerplaatsen die in de avonduren weinig gebruikt worden, om daar de bedrijfsbusjes te laten parkeren. Veel stelselmatige parkeerverlast wordt veroorzaakt door auto's en bedrijfsbusjes met Oost-Europese kentekens. Het aanvragen voor vakantieparkeren bij de gemeente schaffen we voor MOE-landers af, daarnaast kijken we of we voor deze groep een vignet kunnen invoeren.

4.15.6 De opmars van betaald parkeren roepen we een halt toe!

Het beleid ten aanzien van betaald parkeren gaat totaal de verkeerde kant op. Betaald parkeren lijkt puur een middel te worden om hardwerkende burgers geld uit de zakken te kloppen, maar biedt nauwelijks een oplossing voor het parkeerprobleem. In buurgemeente Rotterdam blijkt uit onderzoek van de Rekenkamer dat betaald parkeren in de helft (!) van de gevallen onterecht is ingevoerd. Tevergeefs heeft Hart voor Den Haag gevraagd om een dergelijk onderzoek naar de nut en noodzaak van betaald parkeren ook in Den Haag uit te voeren. We blijven hierop inzetten. Mocht de nut en noodzaak ontbreken of heeft betaald parkeren geen invloed op het verminderen van de parkeerdruk; dan draaien we het terug. Wat ons betreft is invoering van betaald parkeren alleen mogelijk nadat de meerderheid van een wijk dat na een draagvlakonderzoek wil. Voor bewonersparkeervergunningen blijft onze inzet om die te laten gelden in het hele stadsdeel. Betaald parkeren in winkelgebieden heeft een negatief effect op de aantrekkingskracht van winkelend publiek. In winkelgebieden met parkeergarages zou de eerste twee gratis parkeren een goede stap zijn. Ook het uitbreiden van zogeheten groengele zones, waar het tarief een dubbeltje per uur is, kan op steun van onze partij

rekenen. In de wirwar van parkeerregimes zijn we coulant bij de eerste boete: net als in Delft eerst een waarschuwingsbrief, dan pas een boete.

4.15.7 Slecht onderhouden parkeerplekken aanpakken

In sommige wijken, zoals in Waldeck, is de wortelopdruk zo ernstig dat het parkeren is als het beklimmen van de Alpe d'Huez. Deze slecht onderhouden parkeerplaatsen leveren gevaarlijke situaties op, zoals lelijke valpartijen. Hart voor Den Haag wil dat deze gevaarlijke rustplaatsen voor auto's zo snel mogelijk worden gerepareerd.

4.16 Aandacht voor verkeersveiligheid

Hart voor Den Haag heeft altijd oog voor de verkeersveiligheid. We blijven daarbij hameren op goed onderhouden zebrapaden, die tijdig worden voorzien van een nieuwe verf. Dankzij inzet van raadslid Meinesz komt er een proef met interactieve zebrapaden, waardoor de veiligheid tijdens het oversteken wordt vergroot, doordat bij het oversteken van voetgangers waarschuwinglampjes gaan branden. We blijven aandacht vragen voor het aanpakken van snelheidsduivels. Het moet voor inwoners van Den Haag makkelijker worden om onveilige verkeerssituaties te melden. Bij basisscholen moet gekeken worden of zoen-en-zoefstroken bijdragen aan de verbetering van de verkeersveiligheid en of er vrijwillige klaar-overs kunnen worden ingezet om kinderen veilig te laten oversteken. Verder willen we lik-op-stuk-beleid voor scooters die hele straten onveilig maken, o.a. in de Keizerstraat en op de Boulevard. We monitoren de wildgroei aan maaltijdbezorgers, zodat we maatregelen kunnen nemen om verkeersonveilige situaties aan te pakken.

4.17 Horrorpollers op Marktplaats, camera's erin

Horrorpollers tieren welig onder D66-wethouder Van Asten. Zo is de Escamplaan een heus autokerkhof aan het worden. De ene na de andere auto klapt op de omhoog schietende ondingen. Over 2019 kostte het totaal aan reparaties aan pollers de stad bijna 4 ton. De inzet van verkeersregelaars kostte nog eens bijna 3 ton. Wat Hart voor Den Haag betreft zetten we deze schademonsters op Marktplaats en vervangen we ze voor cameratoezicht. Hierbij verliezen automobilisten niet direct hun auto als ze een fout maken, maar krijgen ze een boete thuisgestuurd. De poller bij de Fluwelen Burgwal moet weg, voor de doorstroming en om de parkeergarage aldaar beter bereikbaar te maken.

4.18 Blijf inzetten op aanleg goede fietspaden, open meer fietsparkeerwinkels

De komende regeerperiode wil Hart voor Den Haag het beleid van het upgraden van fietspaden voortzetten. Betere en bredere fietspaden zorgen ervoor dat meer mensen de fiets pakken. De Fietsersbond stelt in een rapport dat fietsen door dat beleid ook

uitnodigend wordt voor mensen met een fysieke beperking. Zowel het wildparkeren van fietsen als wildplassen is een probleem in onze stad, zeker in het centrum. Hart voor Den Haag is voorstander van het realiseren van meer ondergrondse fietsenstallingen en fietsparkeerwinkels, waar men ook terecht kan voor andere zaken, zoals het doen van een plas, het pinnen van geld en fietsreparaties.

4.19 Hier met die GroenGele Taxi's!

Den Haag kent momenteel tien Toegelaten Taxi Organisaties (TTO). Een kleine 700 taxichauffeurs hebben zich bij deze TTO's aangesloten en zijn actief op de opstapmarkt in Den Haag. Wat ons betreft gaan de taxi's met vergunningen op termijn groengeel worden. We treden op tegen illegale taxi's, die slecht zijn voor het (toeristen)imago van Den Haag. Een afdeling taxizaken op het stadhuis gaat zich bezighouden met handhaving en de verwerking van klachten. Verdere maatregelen: taxi's mogen over tramspoor rijden, het creëren van extra taxistandplaatsen in de avond en nacht, het exclusief maken van de pollerpas voor TTO-chauffeurs, het opheffen van het stopverbod voor taxi's bij station Hollands Spoor onder voorwaarde dat taxi's het doorgaande verkeer niet hinderen en het creëren van tijdelijke taxistandplaatsen voor de opstapmarkt tijdens evenementen, zodat bezoekers op een veilige en vlotte wijze vervoerd kunnen worden.

Hart voor Den Haag wil:

- **Een Deltaplan Bereikbaarheid;**
- **Miljarden lobby Rijk en een Haags Investeringsfonds Bereikbaarheid;**
- **Het Telderstracé ondertunnelen;**
- **Haalbaarheidsonderzoek ondertunneling van de gehele Noordwestelijke Hoofdroute, vanaf het Telderstracé tot Kijkduin;**
- **Ongelijkvloerse kruisingen en extra inprikkers ter bevordering van de doorstroming;**
- **Prinses Beatrixtunnel voor ontsluiting Den Haag Zuidwest;**
- **Stoppen met het versmallen van wegen, waar mogelijk juist verbreden;**
- **Stop verkeerschaos, draai afsluiting Schilderswijk terug;**
- **Draai bezuinigingen openbaar vervoer terug, geen verdere prijsstijgingen;**
- **Een lightrail-verbinding tussen Den Haag CS en Scheveningen Bad;**
- **Verbeteren Randstadraillijnen, o.a. naar Zuidwest, Scheveningen;**
- **Doortrekken Randstadraillijnen, 3 met wissel naar Kijkduin, 2 naar Vroondaal;**
- **Investeren in OV-nachtnet;**
- **Onderzoek naar gratis openbaar vervoer MRDH-regio;**
- **Werk plan toekomstig treinstation Binckhorst uit;**
- **Meer P+R-voorzieningen, onder andere bij de Binckhorst;**

- **Verbeteren bereikbaarheid Internationale Zone;**
- **Onderzoek minder drukke tramlijnen vervangen door goedkopere E-bus;**
- **Ondertunnellen Schenkviaduct;**
- **Actieplan P5000 voor realiseren van meer (ondergrondse) parkeerplekken;**
- **Meer ondergrondse parkeergarages, o.a. in Laak;**
- **Benut ongebruikte parkeergarages, o.a. onder Van der Vennepark;**
- **Parkeeropbrengsten benutten voor oplossen parkeerproblematiek;**
- **Parkeeroverlast MOE-landers aanpakken door afschaffen vakantieparken en onderzoek invoeren vignet voor deze groep;**
- **Betaald parkeren onderzoeken op nut en noodzaak;**
- **Betaald parkeren alleen als daar draagvlak voor is onder de bevolking;**
- **Tarieven betaald parkeren in winkelgebieden verlagen en waar mogelijk afschaffen;**
- **Aandacht voor verkeersveiligheid, o.a. door interactieve zebra's;**
- **Horrorpollers op Marktplaats;**
- **Goede fietspaden, meer fietsenstallingen en fietsparkeerwinkels;**
- **Groengele legale taxi's.**

5. Deze stad verdient een ondernemende én bruisende stad

‘Terwijl het huis in brand staat, is de gemeente de brandweer aan het schrappen. Ik sta ook niet alleen he. Ook het MKB, VNO/NCW, Koninklijke Horeca Nederland en Partners in Toerisme (PIT) hebben het college gewaarschuwd niet op deze belangrijke post te bezuinigen. Dit is krankzinnig’, zei oud-PvdA-economie wethouder en oud-voorzitter van de Economic Board Henk Kool over de miljoenenbezuinigingen op economie. En daar heeft hij natuurlijk helemaal gelijk in. Hart voor Den Haag maakt in dit hoofdstuk andere keuzes. En dat is hard nodig, want want de Economic Board kwam begin oktober 2021 nog met een urgentieverklaring richting het stadsbestuur om te investeren in de economie. Ook The Hague & Partners-directer Marco Esser, verantwoordelijk voor het werven van bedrijven en bezoekers in binnen- en buitenland, heeft gesteld dat het vijf voor twaalf is: *‘Zo komen we de coronaklap niet te boven’.*

5.1 Rücksichtlose bezuinigingen economie subiet terugdraaien

Onze stad groeit naar meer dan 600.000 inwoners. Als we niets doen en niet investeren in de economie, is er voor al die nieuwkomers geen baan te vinden, blijft werkgelegenheid voor delen van de stad achter en jagen we mensen richting uitkering en bijstand. Het huidige college heeft miljoenen euro's bezuinigd op economie. Oliedom, want hierdoor is de dienstverlening richting ondernemers sterk afgebouwd, ook de bezoekerseconomie zal sterk teruglopen. Er zijn zo'n 40 duizend bedrijven. Naast een groot aantal MKB-bedrijven (98%), herbergt Den Haag ook grote internationale organisaties en bedrijven. Om deze bedrijven blijvend werkgelegenheid te laten creëren, moet een sterke economische agenda, met de bijbehorende financiën, de komende coalitieperiode centraal staan.

5.2 Post-corona economie: herstel en een gezonde basis voor ondernemers

Het eerste jaar van het nieuwe stadsbestuur zal, na de coronapandemie, vooral in het teken moeten staan van het herstel van de Haagse economie. We moeten er zorg voor dragen dat ondernemers hun activiteiten voort kunnen zetten. Geen lastenverzwaringen voor het bedrijfsleven. Waar het noodzakelijk is schelden we gemeentelijke lasten kwijt. Denk hierbij aan een soepele omgang met leges, de toeristenbelasting, gemeentelijke belastingen, huur(korting) van gemeentelijk vastgoed en pacht van bijvoorbeeld strandpaviljoens. Waar het nodig is helpen we ondernemers met goede en schappelijke betalingsregelingen en extra financiële ondersteuning. De gemeente zorgt dat het rekeningen van ondernemers die diensten hebben geleverd op tijd (binnen 30 dagen) worden betaald. Een gericht investeringsfonds voor de sector horeca, toerisme en vrije tijd zorgt voor herstel en innovatie

na de coronacrisis. We stimuleren ondernemerschap door de precario belasting terug te laten vloeien naar ondernemers. Ook moet er gekeken worden hoe financiering van kleine kredieten voor MKB-ondernemers gestimuleerd kan worden.

5.3 Den Haag ondernemender maken

Een gemeente die ondernemerschap stimuleert is goed voor (startende) ondernemingen, voor mensen die er werken, voor de lokale economie en samenleving. Het zorgt dat bedrijven zich in onze stad willen vestigen, dat er werkgelegenheid ontstaat en dat de lokale economie kan groeien. Ondernemers zorgen voor winkels, horeca en andere producten en diensten in onze stad. Hiermee worden niet alleen de lokale bevolking, maar ook toeristen en bezoekers, bediend. Naast de economische functie vervult het MKB ook een belangrijke lokale maatschappelijke functie. Zij sponsoren en doneren verenigingen, evenementen, maatschappelijke belangrijke stichtingen en sterke lokale partijen. Bovendien bieden ze leer- en werkplekken aan voor jongeren. Hart voor Den Haag wil ervoor zorgen dat ondernemers actief meedenken over de koers van de stad. Samenwerking met (top)ondernemers is immers cruciaal voor werkgelegenheid en het creëren van nieuwe kansen en groeimogelijkheden in onze stad. Regel één hierbij: geef de ondernemersgeest ruim baan. Dat wil zeggen: beperk de regeldruk zoveel mogelijk. Regel twee: Zet in samenwerking met bewezen ondernemers een werkgelegenheidsplan in elkaar. Organiseer met hen meerdere bijeenkomsten per jaar waar werkgevers aan werkzoekenden worden gekoppeld. Creëer met ondernemers een lange termijn visie, ook op het gebied van marketing, voor zo een goed toekomstperspectief en sterk investeringsklimaat. Geef ondernemers daarbij meer zeggenschap over budgetten die specifiek voor hun omgeving zijn gereserveerd. Organiseer MKB-roadshows met vaste spreekuren voor ondernemers op verschillende plekken in de stad. Durf ook over gemeentegrenzen heen te kijken door nauwe samenwerking met buurgemeenten en harmonisatie van regelgeving. Uiteraard moeten startende ondernemers worden gesteund, onder meer met bruikbare informatie over het ondernemerschap en een goed werkend ondernemersloket.

5.4 Intensiveren acquisitie, meer fondsenwervers!

Als je kijkt naar lobby kampioen Rotterdam, zie je twintig fondsenwervers in actie om gelden los te krijgen bij zowel het Rijk als binnen de Europese Unie. Voor onze stad zijn er slechts zes a zeven fondsenwervers actief. Dat aantal moet gelijk getrokken worden met het aantal in de Maasstad. Daarnaast wil Hart voor Den Haag blijvend inzetten op een succesvol acquisitiebeleid, waarbij (internationale) bedrijven naar Den Haag worden gehaald. Acquisitie is goed voor werkgelegenheid en voor investeringen in de stad. Een blijvende inzet op citymarketing moet de (internationale) positie van Den Haag verder verstevigen.

5.5 Den Haag dé congressenhoofdstad, realiseer een nieuw congrescentrum

Ook congressen en evenementen zijn belangrijk voor Den Haag. Het zorgt voor veel werkgelegenheid. Wat ons betreft wordt Den Haag dé congressenhoofdstad van Nederland. Daarom moet Den Haag een nieuw congrescentrum krijgen. Samen met de markt en het huidige World Forum moet er een goed plan gemaakt worden voor een gloednieuwe evenementen- en beurshal. De omzet van het World Forum is tussen 2012 en 2019 verdubbeld, volop kansen dus met het inzetten op groei. Zeker ook omdat het World Forum in het verleden heeft aangegeven 12.000 vierkante meter grote expositiehal nodig te hebben om concurrerend te blijven. Indien bij nieuwbouw voor dezelfde locatie wordt gekozen, dient er een directe OV-verbinding tussen Den Haag Centraal naar het World Forum te worden gerealiseerd.

5.6 Herstel toeristensector, een banenmotor voor de stad

De coronapandemie heeft ontegenzeggelijk een enorme impact op de toeristische sector. Deze voor de stad zo belangrijke industrie is in het hart geraakt en behoort tot de zwaarst getroffen sectoren. Voor de crisis was de toeristensector (direct en indirect) verantwoordelijk voor circa 12 procent van de werkgelegenheid in de stad, veelal praktisch geschoold werk waar juist in de stad Den Haag behoefte aan is. Eén op de tien Hagenaars dankt zijn baan direct of indirect aan het toerisme. In 2019 bedroeg de economische impact van de toeristische sector ruim 2,2 miljard euro. De sector is bovendien verantwoordelijk voor het creëren van duizenden opleidings- en stageplaatsen. Het ruime aanbod van winkels, horeca, cultuur en musea zorgt voor een aantrekkelijke stad waar bewoners graag willen wonen. Bezoekers maken dit aanbod mogelijk. Door te zorgen voor de juiste spreiding van aanbod, in te zetten op kwaliteit en de juiste strategische visie, trekt de stad bezoekers die een positieve bijdrage leveren aan het behoud van het aanbod en daarmee ook aan de aantrekkelijkheid van de stad. Daar past een juiste strategische visie bij, met de vraag “Wat is het product Den Haag, welke attracties horen daarbij”? Hart voor Den Haag zet in op het herstel van de toeristensector, o.a. door (city)marketing. We willen meer kwaliteitstoeristen naar de Hofstad halen door te investeren in de komst van evenementen en nieuwe attracties, verspreid over de stad. We gaan ervan uit dat vrijetijdseconomie na de coronacrisis weer aantrekt en we blijven daarbij monitoren waar nieuwe hotel- en shortstayvoorzieningen in de toekomst noodzakelijk zijn. Voor bezoekers moet de VVV-informatie naast het Centraal Station, ook op station Hollands Spoor aangeboden worden. Voor Camperpark Den Haag zoeken we een oplossing voor de ontstane locatie problemen.

5.7 Toonaangevende evenementen? Graag!

Hart voor Den Haag wil bestaande evenementen behouden en uitbreiden. We zetten met een Haags Evenementenfonds in op het aantrekken van nieuwe evenementen. Gezien het

succes van Max Verstappen willen we een Red Bull Formule1 Showrun door Den Haag. Samen met Rotterdam organiseren we de start van de Tour de France. We blijven inzetten op het Varend Corso door de Haagse grachten. Voor de voetjes van de vloer willen we jaarlijks een groot dancefestival op het Malieveld, het Zuiderpark of bij het ADO-stadion. Zorg voor meer 24-uurs uitgaansgelegenheden en organiseer tweemaal per jaar de ShoppingNight, bij voorkeur in combinatie met The Hague Fashion Week. Haal EK's en WK's die gerelateerd zijn aan strand of zee naar onze stad. Laat de Ocean Race zo vaak komen als het maar kan. De stad van Vrede & Recht? Waar blijft dan een groots Peace-Festival. Alle evenementen van voor de pandemie moeten gehandhaafd blijven of uitgebreid worden om de groeiambities qua bezoekersaantallen te realiseren of te overtreffen. Den Haag als bruisende stad waar, in alle seizoenen, altijd wat te doen is. Vlaggetjesdag, Vuurwerkfestival, Tong Tong Fair, Festival Classique, Parkpop, Strandconcerten, Bonfire, De Parade, de intocht van Sinterklaas, de Royal Christmasfair... allemaal een dikke JA!

5.8 Ombudsman voor Ondernemers, dring regels terug 'one in, two out'

Te vaak lopen ondernemers in het stadhuis tegen bureaucratische muren, weten ze de weg niet, raken ze verstrikt in een wirwar van vergunningen of begrijpen ze de complexe en soms onnodige regelgeving niet. Ook de communicatie vanuit het stadhuis richting de ondernemers laat vaak te wensen over. Dit staat goed ondernemerschap in de weg. Daarom wil Hart voor Den Haag het Ondernemersportaal voor een compleet dienstenaanbod uitbreiden met mensen, middelen en betere communicatie richting ondernemers. Naast één wethouder Economie, willen we ook een Onafhankelijke Ombudsman voor Ondernemers die ondernemers uit het doolhof haalt dat stadhuis heet. Zo moet er ook een 'one in, two out' systematiek komen omtrent nieuwe lokale regels. Voor elke nieuwe regel, dienen er twee regels geschrapt te worden. Bovendien moeten nieuwe regels eerst worden getoetst aan een MKB-haalbaarheidstoets. De Ombudsman voor Ondernemers moet het vertrouwen tussen gemeente en ondernemers vergroten. Op het stadhuis wordt meedenken in plaats van tegenwerken de nieuwe mores. Daarnaast moet hij klachten en miscommunicatie onderzoeken en bemiddelen, maar kan op basis van geïnventariseerde gevallen ook concrete aanbevelingen richting de politiek doen. Samen met ondernemers neemt de gemeente de verantwoordelijkheid om de vijf lastigste regel trajecten te identificeren en te verbeteren. Daarnaast pleit Hart voor Den Haag voor een vergunningenbutler bij de gemeente. Deze helpt ondernemers door het oerwoud van regelgeving omtrent vergunningen en is het centrale aanspreekpunt voor ondernemers. Hiermee wordt voorkomen dat ondernemers van het kastje naar de muur worden gestuurd. Elke ondernemer krijgt toegang tot een dienst overstijgende accountmanager, zodat ondernemers een centraal aanspreekpunt krijgen bij hulpvragen. Ondernemers worden benaderd met een positieve blik door te kijken naar wat wel kan, in plaats van wat

niet kan. Ze krijgen binnen zes weken duidelijkheid door het beperken van de afgiftetermijnen. Tenslotte zorgen we voor transparantie in het proces.

5.9 Compensatie voor het renovatie Binnenhof

Dat dit college er alleen zit voor goede contacten voor de toekomstige baantjes, blijkt wel uit het feit dat ze het Rijk geen strobreed in de weg zitten bij het platleggen van één van de grootste toeristische attracties van de stad, het Binnenhof. Logisch dat dit vergaderhuis eindelijk eens opgeknapt worden, maar de binnenstad verandert voor enkele jaren in een bouwput. Terwijl de economische impact van de sluiting enorm is. Consultancybureau Deloitte berekende dat de stad over 5,5 jaar sluiting 208 miljoen euro aan inkomsten misloopt. Compensatie: nul euro. Sterker nog, de stad betaalt tonnen aan het Rijk voor deze grap. Onbegrijpelijk! Hart voor Den Haag zal in het college direct bouwvergunningen intrekken en het Rijk verplichten om met miljoenen over de brug te komen om de economische schade op te vangen. Daarnaast bekijken we of de Efteling nog steeds interesse heeft, om in de stijl van de binnenstad, een attractie op de Hofvijver toe te voegen. En uiteraard zorgen we ervoor dat de beloofde Hofgracht er komt teneinde het verblijfsklimaat in het centrum te vergroten. We zullen daarin een ondergrondse fietsenstalling onder de Hofplaats meenemen, zodat de lelijke stalling op het Buitenhof weg kan.

5.10 Een sterke binnenstad

De binnenstad moet een goede en gezonde mix van woningen, kantoren, winkels en leisure worden. We willen het verblijfsklimaat vergroten, o.a. met extra groen. Hart voor Den Haag wil Het Spuiplein geschikt maken voor evenementen. ChinaTown willen we met gerichte horeca, diverse bijzondere concepten en kwaliteitszaken zo versterken, zodat er een aaneengesloten winkel- flaneergebied ontstaat. Ook moeten er functies worden toegevoegd die een bezoekaanleiding geven. In vele landen van de wereld wordt de residentie van het staatshoofd bewaakt door een militaire wacht. We blijven daarom voor een dagelijkse wisseling van de wacht bij paleis Noordeinde. Bijvoorbeeld iedere dag om 12.00 uur. Onze culturele parels in de binnenstad mogen nog veel meer in het spotlicht gezet worden.

5.11 Plopsa naar Den Haag halen

Dat het huidige college het niet zo nauw neemt met zowel de arbeidsethos als de waarheid, blijkt wel uit het feit dat D66-wethouder Bruines heeft gesteld nog in gesprek te zijn met Plopsa over het plan van De Mos om een waterpark in Den Haag te bouwen alsnog te realiseren. Navraag leert dat er niet is gebeld met de Vlaamse attractiegigant en dat de contacten vanuit de gemeente zijn verwaterd. Een gemiste kans, want Plopsa zoekt nog naar een locatie in Nederland voor zowel een waterpark als een indoorpark met andere attracties. Hart voor Den Haag wil deze attractie komende regeerperiode wel naar

de Hofstad halen. Dat is niet alleen goed voor het toerisme en de werkgelegenheid, maar ook voor het oplossen van het tekort aan zwembad. Plopsa was namelijk bereid een 50meterbad toe te voegen aan het waterpark. Plopperdepop met een team aan acquireurs naar Vlaanderen dus.

5.12 Wijkeconomie? Ja graag, onder andere een economisch sterk Zuidwest

Hart voor Den Haag wil tienduizenden vierkante meters kleinschalige bedrijfsruimte toevoegen in de stadsdelen Escamp, Loosduinen, Scheveningen, Centrum en Segbroek. Dit komt de nu soms zwakke wijkeconomie ten goede en stimuleert ondernemerschap. We zien hierbij onder andere kansen voor de oude scholen in de Beatrijsstraat en Twickelstraat. Creatieve ondernemingen kunnen van grote toegevoegde waarde zijn voor wijken. Het trekt kennis en werkgelegenheid aan. Den Haag moet de koopkracht in de stad houden en moet daarbij lokale innovatieve bedrijven als smart-ups, scale-ups en vooruitstrevende familiebedrijven stimuleren.

5.13 Kunst en cultuur als visitekaartje van de stad.

Cultuur is belangrijk voor ons welbevinden. Het zijn plekken van bezinning en herkenning. Bovendien biedt het in samenhang met de portefeuille Economie ook enorme kansen. Den Haag heeft op cultureel vlak veel moois te bieden. Fameuze musea, landelijke bekende theater- en dansgroepen, bloeiende cultuur ankers, gerenommeerde muziekensembles en theaters, gezichtsbepalende festivals, betrokken stadsmakers en geëngageerde kunstbeoefenaars. Maar onder aanvoering van eerst de Haagse Stadspartij en later D66 heeft het culturaanbod in de stad een flinke knauw gekregen. Zo zijn er de cultuurreserves aangeboord om de exploitatietekorten van het Spuiforum (Amare) te dichten en moest toneelgroep De Appel haar deuren sluiten. Bovendien is het een understatement om te zeggen dat de Haagse culturele sector, als gevolg van landelijke en gemeentelijke cultuurbezuinigingen en de recente coronacrisis, de afgelopen jaren behoorlijk onder druk is komen te staan. Den Haag blijft qua investeringen in de cultuursector flink achter bij de overige G4-steden. Hart voor Den Haag pleit voor de verhoging van het huidige Kunstenplan-budget, het liefst naar het niveau 2010. Jaarlijks 19 miljoen euro erbij om de in de top van Nederlandse cultuurstedes te blijven. Met deze injectie willen we dat het nu zwakke middenkader zich kan versterken. Dat inventiviteit en doorontwikkeling van kleine instellingen en startende kunstenaars wordt vergroot. Dat we kunstenaars een eerlijke beloning (Fair Practise Code) kunnen geven. We zetten in op behoud van de cultuurankers, die de afgelopen jaren bewezen hebben dat zij een bijdrage leveren aan cultuurparticipatie en dienen als cultureel bindmiddel. We zouden bij deze cultuurankers graag een Haagse Cultuurmart organiseren, met ruimte voor amateurs, maar ook voor presentaties van stedelijke culturele instellingen. Een mooie manier om

bewoners van wijken en cultuur uit de stad bij elkaar te brengen. Gratis toegankelijk. Verder voeren wij een ruimhartig beleid inzake onze huidige theaters en musea.

5.14 Een sterk Museumkwartier, Escher in de voormalige Amerikaanse ambassade

Bijna was het gelukt, het Eschermuseum en -hotel in de oude Amerikaanse ambassade. Maar na de mini-staatsgreep van de Rijksrecherche in oktober 2019, is het plan door D66-wethouder Bruines voor een internationaal sterk Museumkwartier vakkundig om zeep geholpen. Vastgoedontwikkelaar IQNN Development en vermogensbeheerder Syntrus Achmea werkten, aangejaagd door wethouder De Mos, met museum Escher in het paleis plannen uit voor het vestigen van het Eschermuseum, een hotel en een rooftopbar in de ambassade. Struikelblok was het garanderen van de bestaande subsidie voor langer dan de nu geldende vier jaar. De stad loopt daardoor niet alleen 11,5 miljoen aan verkoopinkomsten mis, maar vooral een culturele trekker voor de stad die een uitgebreid Eschermuseum had kunnen worden. Het bezoekersaantal zal met het plan op een verdubbeling kunnen rekenen, van 160.000 naar 300.000 per jaar. Bovendien had het slagen van het Eschermuseum ook andere kansen geboden, zoals het huisvesten van het Literatuur- en Kinderboekenmuseum in het voormalige pand van Staalbankiers in de Lange Houtstraat (in handen van Syntrus Achmea) en een Oranje- Delfsblauwmuseum of een combinatie daarvan in het huidige pand van Escher.

Naast het Kinderboekenmuseum zou het pand van Staalbankiers een enorme verrijking zijn voor de hotel- en congrescapaciteit. Nu liggen honderden vierkante meters, met een ongebruikt zwembad, stof te happen. Benno Tempel, directeur van zowel het Kunstmuseum als Escher sprak terecht van 'een klucht' en stelde tegenover het AD: 'Als de stad deze kans niet pakt, als ze dit fantastische plan niet voor elkaar krijgt, dan is dat de blunder van de eeuw'. Zo is het maar net en om alleen al deze de klus wel te klaren, willen wij terug in het stadsbestuur. We steunen het Haags Historisch Museum bij haar plannen voor een grootschalige vernieuwing, waarbij het stadsmuseum met een nationale uitstraling krijgt.

5.15 Help ondernemers online

Juist de coronacrisis heeft duidelijk gemaakt dat digitalisering het verschil kan maken in de continuïteit van een onderneming. Hart voor Den Haag juicht initiatieven toe die ondernemers helpen bij online ondernemen en verdere digitalisering. Steun ondernemers waar mogelijk met bijvoorbeeld het bouwen van een betere website en hun vindbaarheid online. Naast de vele voordelen en kansen van online actief zijn, zijn er ook gevaren. Digitale aanvallen op ondernemers nemen helaas toe. Hart voor Den Haag ziet het als een verantwoordelijkheid van de gemeente om ondernemers te wijzen op de gevaren en kansen van cybersecurity.

5.16 Eén wethouder Economische Zaken

De versnippering van de portefeuille Economische Zaken is Hart voor Den Haag een doorn in het oog. Op dit moment moeten dienstdoende ambtenaren maar liefst drie verschillende wethouders dienen, waardoor we enorme slagkracht missen. Versnippering, verkokering en gebrek aan leiding maken het moeilijk om op het economische terrein tot een heldere missie, gedeelde ambitie en integrale visie te komen voor wat betreft de economische ontwikkeling van de stad. Hart voor Den Haag pleit dan ook voor één wethouder Economische Zaken, die pro-actief overleg momenten in laat plannen met de koepels uit het bedrijfsleven.

5.17 Koopt Haagsche waar, dan helpen wij elkaar

Haagse ondernemers verdienen onze ondersteuning. Zij zorgen voor werkgelegenheid en zij besteden ieder jaar veel geld aan sponsoring van Haagse evenementen en goede doelen. Met ons initiatiefvoorstel *Den Haag First* hebben wij het fundament onder de lokale ondernemers willen versterken en vergroten om de koopkracht van inwoners zoveel mogelijk in de stad te houden. Zo moeten ambtenaren die in Den Haag werken bij voorkeur in onze stad woonachtig zijn, zodat de salarissen ook zo veel als mogelijk in Den Haag worden uitgegeven. We moeten ook stoppen met het beleid om voor allerlei projecten in Den Haag externe bureaus, medewerkers en niet-Haagse-ZZZP-ers van buiten de stad aan te trekken. De lokale overheid besteedt ieder jaar voor vele miljoenen euro's aan. Indien zo'n opdracht onder de Europese aanbestedingsdrempel blijft, dan kan dit onderhands worden aanbesteed. Hart voor Den Haag pleit ervoor om bij gelijkwaardige prijs en kwaliteit, eerst ondernemers uit de Haagse regio in aanmerking te laten komen voor deze opdrachten. Hierdoor versterken wij de lokale werkgelegenheid.

5.18 De Haagsche Knaak; een eigen lokale munt

Met een eigen lokale munt je lunch of boodschappen betalen of ermee afrekenen bij de kapper, in het café of bij je aankopen op de markt. Als het aan Hart voor Den Haag ligt komt er één lokale munt – de Haagsche Knaak – waarmee consumenten en bedrijven lokaal zaken doen, teneinde de geldstromen binnen de eigen regio te houden en waarmee de lokale economie een enorme boost kan krijgen. Het *Bristol Pound* in Engeland laat al jaren het goede voorbeeld zien als het gaat om het succesvol gebruiken van een lokale munt. Ook in andere Nederlandse steden krijgt de lokale economie een steuntje in de rug: de Eindhovense stuiver, een Tilburgertje en de Friese knaak zijn allemaal initiatieven om de eigen economie vooruit te helpen. Dat voorbeeld moeten wij volgen. Daarnaast zouden we graag zien dat het jaarlijkse kerstcadeau voor al die duizenden ambtenaren wordt uitgekeerd in Haagsche Knaken, zodat deze uitgegeven kunnen worden bij Haagse ondernemers. Er zouden dan jaarlijks tonnen tegelijk de Haagse economie worden ingepompt.

5.19 Hier met die Den Haagpas

Naar voorbeeld van de Rotterdammerpas willen wij met een Den Haagpas komen. Met deze pas kun je gratis of met korting, bij aangesloten organisaties zoals attracties, theaters en restaurants, leuke dingen doen in Den Haag en omgeving. De pas is voor iedereen te koop, ook voor mensen buiten Den Haag. Hagenaars met een laag inkomen, studierend of 65-plus kunnen de pas aanschaffen tegen een reductietarief.

5.20 Stadstrots vergroten met een Haagse Harry Loop

Hart voor Den Haag is trots op die mooie stad achter de duinen. Die Haagse identiteit willen wij graag uitdragen met een jaarlijkse Haagse Harry Loop vanaf het standbeeld van Haagse Harry aan de Grote Marktstraat via het Plein, de Lange Poten en het Rijswijkseplein naar Moerwijk. In Moerwijk is een muurtekst van die andere Haagse Harry, Harry Jekkers, te vinden: 'Ik zou best nog wel een keertje, net als vroeger, in Moerwijk willen wonen.' Nadat we een eerste aanzet hebben gegeven om slecht onderhouden rotondes te laten adopteren door hoveniersbedrijven, willen we gezien de popgeschiedenis van de stad rotondes laten inrichten om Haagse pop helden te eren op rotondes. Tenslotte zetten we in op het faciliteren van oefenruimtes voor bands en zijn we soepel in het afgeven van vergunningen. Ook wagen we een nieuwe poging om het nu in Hoek van Holland weggestopte popmuseum RockArt eindelijk een prominente plek in onze stad te geven.

5.21 Ruimte voor ondernemen aan het strand

Op het strand van Scheveningen en Kijkduin moet er ruimte zijn voor strandondernemers die, in goed overleg met de gemeente en boulevardondernemers, met een plan komen om een aantal kwalitatief goede jaarrondzaken neer te zetten. Met de toegelaten jaarrondzaken moet een BIZ worden gevormd. Het is een natuurlijke wens van de ondernemers op het strand om te zorgen voor goed openbaar vervoer, ook in de avond- en nacht. Er zijn op Scheveningen ruwweg 1.000 parkeerplaatsen verdwenen. Hart voor Den Haag zou aan de Strandweg 140 extra parkeerplaatsen willen realiseren en daarnaast moet de druk op het realiseren van een parkeergarage bij het Noordelijk Havenhoofd hoog blijven. Hart voor Den Haag wil overlast aan de badplaatsen bestrijden, onder meer door de inzet van SUS-teams. De bekostiging hiervan kan door de verplichte bijdrage van ondernemers aan marketing om te zetten in een bijdrage aan marketing en veiligheid.

5.22 Een bruisende Scheveningse Haven, renovatie visafslag

Hart voor Den Haag wil dat de Scheveningse visafslag, belangrijk voor de economie, eindelijk wordt gerenoveerd en weer meedoet met de ontwikkeling van het Noordelijk Havenhoofd. Hier moeten wat ons betreft extra horecazaken, met culturele invulling komen. Voor de verwerking van verse vis, moeten de Visafslagweg en de Strandweg

worden verbeterd. De 950 parkeerplaatsen die VolkerWessels voor de komst van het hotel bij de havenmond zal aanleggen, moeten als de wiedeweerga gerealiseerd worden.

5.23 Kies voor bereikbare winkels in veilige winkelstraten

Zeker na corona moeten we leegstand in winkelstraten voorkomen. Elke straat een winkelstraatmanager en ga in gesprek met ondernemers over het tegengaan van overconcentratie en de mogelijkheid van het transformeren of multifunctioneel gebruik van winkels en horeca. Maak dit laatste ook mogelijk door positieve vergunningsverlening. Ook deze collegeperiode is het te vaak voorgekomen dat winkels of hele winkelstraten door wegwerkzaamheden slecht te bereiken zijn. Hart voor Den Haag wil dat werkzaamheden met winkeliers of kioskhouders worden afgestemd. Wanneer werkzaamheden langer duren dan gepland, moet de winkelier in de vorm van een nadeelcompensatie een schadevergoeding kunnen krijgen. De complexiteit van het aanvragen van zo'n nadeelcompensatie moet worden verminderd. Bij het tenderen van wegwerkzaamheden moet van de aannemende partijen geëist worden dat zij compensatie voor ondernemers in hun begroting opnemen. Hart voor Den Haag pleit voor het behoud van cruciale faciliteiten voor ondernemers, zoals geldautomaten en voldoende parkeerplaatsen. We willen hierbij betere parkeervoorzieningen rond winkelcentra (de eerste twee uur gratis of groengele zones – € 0,10 per uur) Waar mogelijk schaffen we betaald parkeren rondom winkelgebieden helemaal af. Want in een overaanbod van aantrekkelijke winkelgebieden met een internet vol webshops kan een te hoog parkeertarief voor de consument de reden zijn om af te haken. Dat laatste moeten we niet willen, want winkelstraten verhogen de leefbaarheid in onze wijken. In drukke winkelstraten plaatsen we geen elektrische laadpalen. Het bestrijden van winkeldiefstal behoort nog niet tot de prioriteiten van dit stadsbestuur. Wij willen dat beveiligingsbeelden van camera's altijd worden gebruikt om criminelen in de kraag te vatten.

5.24 Hier met bedrijfsverzamelgebouwen voor (startende) ondernemers

Bedrijfsverzamelgebouwen en voldoende kleinschalige ruimte om te ondernemen, kunnen een betaalbaar onderkomen bieden aan kleine, veelal startende ondernemers. Het aanbod van (kleine) bedrijfsunits in gebouwen zoals De Stadhouders, Keu's Genoeg en Bink36, is stevig afgenomen omdat ruimtes verhuurd zijn. Omdat wij vinden dat bedrijfsverzamelgebouwen sterk bijdragen aan het eigen ondernemerschap, aan werkgelegenheid en aan de maakindustrie, pleiten wij voor meer van zulke gebouwen, bijvoorbeeld in (gemeentelijke) leegstaand vastgoed. Kleine ondernemers zijn de smeerolie van onze stadseconomie. Onderzocht moet worden of starters en zzp'ers in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld door zich te vestigen in nieuw te ontwikkelen gebieden, een startbonus kunnen krijgen. En o ja, bedrijfsverzamelgebouw De Kazerne gaan pas slopen als alle ondernemers een alternatieve locatie hebben.

5.25 De Haagse Markt; een parel!

Hart voor Den Haag vindt de Haagse Markt een fantastische parel in het Haags Veen. Wij hebben de laatste jaren de marktkooplui altijd terzijde gestaan. Onze partij wil dat in overleg met Q-park de eerste twee uur parkeren in de parkeergarage onder de Haagse Markt op marktdagen gratis wordt. In de omliggende straten moet de groengele zone worden ingevoerd, waarmee de parkeertarieven worden verlaagd. Daarnaast moet er nu echt werk gemaakt worden van het realiseren van de zogeheten droogloop, een paraplu over de looppaden die bij slecht weer dicht gaat. Er is ruim drie miljoen beschikbaar bij de Stichting Haagse Markt, waarbij moet worden opgemerkt dat er ongeveer een miljoen wordt belegd in zonnepanelen. De gemeente moet voor het overige deel aan de lat staan, zeker omdat een rapport van de Rekenkamer is gebleken dat marktkooplui sinds de herinrichting teveel geld aan de gemeente hebben betaald. Na aftrek van de kosten voor de droogloop, moeten de ondernemers gecompenseerd worden. De marktprijzen worden niet verder verhoogd. Ook wil Hart voor Den Haag dat er, onder andere door het aanstellen van een commercieel manager, meer werk wordt gemaakt van de promotie van de markt, zodat er meer bezoekers komen. De oproep om privatisering van de markt leeft bij ondernemers. Hart voor Den Haag wil dat de komende periode onderzoeken. Units moeten in eigendom van de ondernemer kunnen komen en het doorverkopen aan derden moet mogelijk worden. En uiteraard mogen marktkooplui kerstversieringen aanbrengen als zij dat willen. De Haagse markt is cultureel erfgoed en moet als zodanig beschouwd worden bij alle overwegingen. Bovendien is de markt het economische hart van de Schilderswijk en Transvaal.

5.26 Inzetten op behoud en waar mogelijk uitbreiden van bedrijventerreinen

Hart voor Den Haag is trots op de Haagse bedrijventerreinen, waaronder het ZKD-bedrijventerrein dat met circa 400 ondernemers en meer dan 8.000 werknemers één van de grootste binnenstedelijke bedrijventerreinen van Nederland is. Daarom pleiten wij voor goed onderhouden, bereikbare en veilige bedrijventerreinen. Incourante panden moeten weer exploitabel gemaakt worden. Voor leegstaande panden hanteren we een projectmatige aanpak, zodat die snel weer worden benut. Wat Hart voor Den Haag betreft ontwikkelen we de bedrijventerreinen een toekomstbestendige visie, waarbij de huidige werkgelegenheid wordt behouden en er zelfs meer banen kunnen worden gecreëerd. We zetten hierbij in op het werven van nieuwe bedrijven. Hierbij zijn we zeer terughoudend in het toestaan van andere dan bedrijfsmatige functies, zoals de opvang van statushouders, daklozen en verslaafden. Bij het ZKD liggen kansen voor een nieuwe start up hub voor logistieke bevoorrading van de stad. Een groeiende stad moet ruimte bieden aan ondernemers. Naast ruimte voor bedrijventerreinen willen we meer bedrijfshuisvesting voor ondernemers realiseren. Dit kan door herontwikkeling van

verouderd vastgoed, toevoegen van bedrijfshuisvesting, intensiveren van grondgebruik door stapelen van functies en door functiemenging. Kansen voor (kleinschalige) bedrijfshuisvesting liggen onder meer aan de Fruitweg (ook watergebonden activiteiten), het ZKD, de Uitenhagestraat en Businesspark Haaglanden waar de gemeente in samenwerking met de Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Midden-Delfland twee bedrijfsschappen runt. Ook moet er gekeken worden welke mogelijkheden er zijn om werkgelegenheid, middels uitbreiding van bedrijventerrein Westvlietweg, toe te voegen aan de A4-Vlietzone.

5.27 Blijf zorgen voor voldoende kantoorruimte

Zorg ook na de coronacrisis, met mogelijke verschuivingen naar thuiswerken, het tot woningen maken van incurante kantoorpanden, ook voor voldoende (nieuwe) kantoorruimte. Zorg daarbij voor voldoende flexibele kantoorconcepten en de vestiging van coworkingspaces om in de behoefte te kunnen blijven voorzien, mede in het licht van een aantrekkelijk vestigingsklimaat en het aantrekken van voldoende (jong) talent.

5.28 Leegstaande horeca- en winkelpanden aanpakken

Hart voor Den Haag wil leegstandsmanagement met ondernemers en pandeigenaren, (tijdelijke) transformatie naar andere functies, zoals wonen, en de hoeveelheid horeca per winkelstraat inzichtelijk maken. Met de uitkomsten willen wij pro-actief leegstand bestrijden, o.a. door acquisitie. Winkelstraten versterken we ook door de parkeertarieven niet verder te verhogen, het maximum parkeren van twee naar vier uur op te schroeven en de bereikbaarheid te verbeteren.

5.29 Ruim baan voor (mobiele) kiosken

Hart voor Den Haag wil ruim baan geven aan kiosken, die zorgen voor gezelligheid en reuring. We zetten hierbij onder andere in op de terugkeer van (mobiele) kiosken in de Grote Marktstraat. We inventariseren welk pop-up-aanbod er is en zorgen voor toewijzingspunt. Ambulante handel moet niet langer vallen onder de Dienst Stadsbeheer, maar als een volwaardig economisch cluster onder de wethouder Economie vallen.

5.30 Herstelplan Haagse Horeca

Onze lokale horeca is zwaar getroffen door het coronavirus en de maatregelen die door de landelijke overheid zijn genomen. Veel (horeca)ondernemers hebben de zware last van de crisis moeten dragen. Onder Hart voor Den Haag vlag kregen horeca-ondernemers de ruimte om hun terrassen uit te breiden, onder andere met parkeerplaatsterrassen. Dit beleid willen wij verlengen. Wij blijven pal achter de Haagse horeca staan en komen met de volgende zeven voorstellen: 1) Uitbreiding van de terrassen en een uurtje langer bij 20

graden, 2) uitgiftepunten op horecapleinen mogelijk maken, 3) legeskosten vergunningen kwijtschelden en versnellen procedures, 4) herstellen verhoudingen tussen horeca-ondernemers en handhavers, 5) het aantal verlaatjes voor strandpaviljoens trekken we gelijk met andere horecagelegenheden, 6) in samenwerking met lokale ondernemers een werkgroep samenstellen gericht op het organiseren van evenementen en 7) ondermijning tegengaan, o.a. door soepele betalingsregelingen. We willen de nacht laten bruisen. Goed dat daarom een aantal nachtvergunningen zijn verstrekt. Maar er is meer werk aan de winkel. De geluidsnormen in de uitgaanskernen in Den Haag zijn hetzelfde als in een woonwijk of klein dorp, waardoor veel horecabedrijven in de problemen komen. Wij willen dat het stadsbestuur, eventueel samen met de andere steden uit de G4 of via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), een actieve lobby start richting het kabinet om de landelijke wetgeving over geluidsnormen te verhogen. Dit omdat de wetgever landelijke regels heeft opgesteld om geluidsoverlast te voorkomen. Wij willen dat er eindelijk werk wordt gemaakt van een dadergerichte aanpak bij (gewelds)incidenten die zich, buiten de schuld van ondernemers, in of rondom horecagelegenheden afspelen. Ook het invoeren van een zogeheten partyverbod voor vandalen zou moeten helpen om het uitgaansleven veiliger te maken. Ook moet er werk worden gemaakt van strafdifferentiatie, waarbij een horecagelegenheid niet bij het eerste de beste incident gelijk voor maanden dichtgaat, maar gekeken wordt naar het verleden en handelswijze van de ondernemer. Er moet de ondernemer dus wat te verwijten zijn. Buiten de vijf uitgaanskernen is de horeca gebonden aan sluitingstijden. Hierdoor kunnen straten buiten de uitgaanskernen, zoals de Raamstraat en de Bagijnestraat, niet wat langer open. Ook het spelen van live-muziek wordt bemoeilijkt. Wij willen onderzoeken hoe vrije openingstijden kunnen bijdragen verrijken van de nacht en aan het inperken van overlast, omdat bezoekers druppelsgewijs naar huis gaan. Zogeheten SUS-teams zorgen dat dat ordentelijk verloopt. Tenslotte pleiten wij ervoor om de horecacoördinator terug te brengen als verbindingsstuk tussen ondernemers en gemeente.

Hart voor Den Haag wil:

- **Bezuinigingen op economie terugdraaien;**
- **Een investeringsfonds met bijbehorende coronaherstelvisie voor de horeca en het toerisme;**
- **Investeren in acquisitie, meer fondsenwervers;**
- **Den Haag de congressenstad van Nederland, realiseer nieuw congresgebouw;**
- **Inzet op binnenhalen nieuwe attracties;**
- **Extra VVV-informatiepunt bij Hollands Spoor;**
- **Haags Evenementenfonds voor binnenhalen nieuwe toonaangevende evenementen;**
- **Ondernemersloket, regels terugdringen met 'one-in, two-out';**

- **Rijkscompensatie voor het gesloten Binnenhof;**
- **Een wisseling van de wacht bij Paleis Noordeinde;**
- **Inzet op komst Plopsa, zowel het water- als indoorpark;**
- **Wijkeconomie versterken door toevoegen kleinschalige bedrijfsruimten;**
- **Een bruisende stad met een ruim culturaanbod, het Kunstenplanbudget verhogen we;**
- **Blijvende steun aan cultuurankers, met Haagse Cultuurmart waarmee we cultuur naar de wijken brengen;**
- **Een sterk Museumkwartier met Esscher in de voormalige Amerikaanse ambassade, de komst van het Literatuur- en Kinderboekenmuseum en een Oranje- Delfsblauwmuseum;**
- **Het Haags Historisch Museum steunen bij haar plannen voor een grootschalige vernieuwing, van stadsmuseum naar nationale uitstraling;**
- **Eén wethouder Economische Zaken;**
- **Lokaal aanbesteden voor het versterken van de lokale werkgelegenheid;**
- **Een Haagsche Knaak om geldstromen binnen de eigen economie te houden;**
- **Een Den Haagpas invoeren om bezoeken aan o.a. attracties, theaters en restaurants te bevorderen;**
- **Stadstrots vergroten met een Haagse Harry Loop;**
- **Renovatie voor de Visafslag Scheveningen;**
- **Tarief betaald parkeren rondom winkelgebieden verlagen en waar mogelijk helemaal afschaffen;**
- **Nadeelcompensatie voor ondernemers bij door de overheid veroorzaakt leed;**
- **Meer bedrijfsverzamelgebouwen voor (startende) ondernemers;**
- **Meer aandacht voor de Haagse Markt, o.a. door realisatie droogloop, verbeteren parkeerbeleid en meer promotie;**
- **Toekomstbestendige visies Haagse bedrijventerreinen;**
- **Ruim baan voor (mobiele) kiosken; ook in de Grote Marktstraat;**
- **Herstelplan Haagse Horeca, o.a. door uitbreiden terrassen en het mogelijk maken van uitgiftepunten op horecapleinen;**
- **Te strenge geluidsnormen in de horeca aan banden leggen, waardoor live-muziek mogelijk blijft;**
- **Een dadergerichte aanpak in de horeca, waar daders worden bestraft voor gewelds(incidenten) en niet de horecabazen;**
- **Pilot vrije openingstijden horeca in aanloop straten uitgaanskernen;**
- **Popmuseum RockArt naar Den Haag halen.**

6. Deze stad verdient beter op zorg: betaalbaar en toegankelijk

'Zachte heelmeesters maken stinkende wonden. Het is schaamtevol dat het product niet goed is. Veel te veel bureaucratie en overhead', zei Pim Fortuyn ooit over het zorgbeleid in Nederland. Ook Hart voor Den Haag wil terug naar de menselijke maat en komt daarom met de volgende voorstellen.

6.1 Ziekenhuis Bronovo moet blijven, simpel!

Dat lokale partijen zelfs in de Tweede Kamer wat voor elkaar krijgen, blijkt wel uit het feit dat ons idee voor het instellen van een Nationale Zorgreserve is overgekomen. Vanaf 2022 staan er 2.000 medici paraat om voor het opvangen van een nieuwe pandemi, ramp of aanslag. Dit resultaat geeft de burger moed als het gaat om een andere landelijke beslissing die genomen moet worden, het openhouden van ziekenhuis Bronovo. Zeker ook omdat het Rode Kruisziekenhuis al verdwenen is. (We willen laten onderzoeken of die fout nog te herstellen is). Ondanks de coronacrisis en de bevolkingsgroei, die bovendien vergrijst, sluit dit belangrijke ziekenhuis in 2024 haar deuren. Al geruime tijd zet Hart voor Den Haag in op het volwaardige behoud van het ziekenhuis, met spoedeisende hulp en intensive care. Inmiddels zijn wij het Burgerinitiatief 'Houd ziekenhuis Bronovo open' gestart, dat bij 40.000 handtekeningen of meer gaat worden behandeld in de Tweede Kamer. We zien bij het behoud van Bronovo ook kansen. We komen handen tekort in de zorg, dus waarom onderzoeken we niet hoe we daar een opleidingscentrum voor verzorgend personeel kunnen creëren?

6.2 Aanrijroutes ambulances verbeteren en vlug wat

De afgelopen periode zijn veel Haagse wegen versmald en aan de randen voorzien van dusdanig hoge stoepranden, dat ambulances bij congestie niet kunnen doorrijden. Hart voor Den Haag gaat in kaart brengen waar de knelpunten in de aanrijroutes van ambulances zitten en zal deze wegnemen, bijvoorbeeld door grastegels in delen van de tramlijn te plaatsen, stoepen te verlagen of wegen te verbreden.

6.3 Een zorgzame stad, weg met eenzaamheid!

Hart voor Den Haag heeft de afgelopen jaren te vuur en te zwaard geknokt voor de belangen van onze ouderen en met succes: de eigen bijdrage voor de dagbesteding van ouderen werd afgeschaft, het bestrijden van ouderenmishandeling en ondervoeding staat hoog op de politieke agenda. En over heel de stad zijn op ons initiatief lief-en-leed-straten uitgerold, waarmee eenzaamheid in wijken met veel ouderen wordt bestreden. En dat is

nodig, zeker nu corona eenzaamheid toeneemt. Niet alleen bij 65-plussers, maar ook steeds meer jongeren die in meer of mindere mate eenzaamheid ervaren. Dus willen wij de komende collegeperiode nog meer lief-en-leed-straten inrichten, zodat burens elkaar helpen en de onderlinge betrokkenheid wordt vergroot. Ook onderzoeken we in welke wijken we nieuwe buurthuizen kunnen openen om te dienen als wapen tegen eenzaamheid. Hetzelfde geldt voor bibliotheken. Deze instellingen zijn een ontmoetingsplek voor jong en oud. Ook wil Hart voor Den Haag initiatieven die eenzaamheid kunnen bestrijden omarmen, zoals Stichting OPOEH (opa's en oma's passen op een huisdier). Op een vrij eenvoudige manier zorgt deze stichting ervoor dat ouderen uit een isolement blijven. En wat dacht u daarbij van ons voorstel voor fietsmaatjes waar we samen met (eenzame) ouderen fietsen en lekker bewegen? Uit een impactmeting blijkt dat deelnemers meer bewegen, zich fysiek gezonder voelen en meer sociale contacten krijgen.

6.4 De stad seniorvriendelijk? Werk aan de winkel!

De vergrijzing van Den Haag neemt hand over hand toe. We hebben ruim 80.000 Hagenaars van 65 jaar en ouder. Dat is 15% van de totale bevolking en vraagt om een seniorvriendelijke stad. Dit kan door aanpassingen in de openbare ruimte, zoals goede bestrating en het wegnemen van drempels. Hier dus met dat Meldpunt Openbare Ruimte om wortelopdruk, loszittende tegels en al het andere leed actief te melden. De Haagse GGD gaat een actieplan maken om zolang mogelijk mensen met lichte dementie in de samenleving te houden. Dat vraagt inzet van de gemeente op het gebied van dienstverlening, veilig wonen, voorlichting en vrije tijd. De gemeente kan mantelzorgers steunen over hoe om te gaan met dementie en kan rekening houden met de inrichting van de openbare ruimte, zoals het realiseren van boodschappenroutes. Een succesje van de afgelopen periode was de realisatie van meer bankjes in de stad. Ouderen kunnen dankzij onze inzet beter de openbare ruimte in. Dat speciale bankjesprogramma zetten we voort. Een ander punt waar wij sterk op blijven inzetten is de komst van de Zorgpostbode. Deze postbode 2.0 wordt ingezet als extra paar ogen of als aanspreekpunt voor ouderen. En dat is precies wat Hart voor Den Haag ook in Den Haag wil. In Ouderenorganisaties zien wij een belangrijke gesprekspartner voor het maken van beleid. Tenslotte pleiten we voor een gemeentelijk ouderenloket waar ouderen en hun kinderen, ook telefonisch, met al hun vragen terecht kunnen. Er komt een Haags ouderenpanel waar tenminste 5.000 55-plussers aan deelnemen en waar alle beleidsvoornemens van de gemeente ter becommentariering voorgelegd worden.

6.5 De menselijke maat vereist maatwerk, hier met die Zorgkorporaal!

Volgens het Sociaal Cultureel Planbureau komt een kwart van de ouderen in verpleeghuizen bijna nooit of zelfs helemaal nooit buiten. Onaanvaardbare cijfers. En de coronacrisis maakte de overgebleven verpleeghuizen gevangnissen. Hart voor Den Haag

vindt dat kwaliteit en maatwerk, door middel van kleinschalige zorg in de wijk, voorop moet staan. Niet op de thuiszorg beknibbelen, maar deze waar mogelijk juist uitbreiden. De stad moet bij het Rijk gaan pleiten voor betere beloningen van het personeel. Zeker nu de vergrijzing in deze branche in rap tempo toeneemt, is het werven van nieuw personeel noodzakelijk. Investeer in stagiaires. Vrijwilligersorganisaties moeten bij de thuiszorg structureel worden ingeschakeld. De BBD - Boodschappen Begeleidingsdienst – bijvoorbeeld. Deze organisaties krijgen een gemeentelijk garantievignet om de kwaliteit te onderstrepen. Huisartsen hebben gesteld dat kwetsbare mensen, zoals dementerende ouderen, chronisch zieken en mensen met psychiatrische problemen steeds moeilijker doorverwezen worden naar de juiste zorg. In pogingen de juiste zorg geregeld te krijgen stuiten ze bij andere zorgorganisaties op onderbezetting, competentie- en verantwoordelijkheidsdiscussies, afhouden en bureaucratie. Hart voor Den Haag wil dat kwetsbare mensen niet van het kastje naar de muur worden gestuurd en pleit, naast een lokale GGD, voor een Zorgkorporaal: een superambtenaar die met doorzettingskracht korte metten maakt met verkokerde aansturing, bureaucratie en tegengestelde belangen.

6.6 Verpleeghuizen: goed voor kwetsbare ouderen

Natuurlijk is het fijn om zolang mogelijk thuis en in de eigen omgeving te kunnen blijven wonen. Daar zegt Hart voor Den Haag volmondig ja tegen. Maar met het sluiten van verzorgingstehuizen, lijken steeds meer ouderen hun recht op een zorgeloze oude dag te verliezen. Wij pleiten daarom voor het heropenen van Haagse verpleeghuizen en voor woongroepen. Dit is goed voor kwetsbare ouderen en kan als wapen dienen tegen de toenemende woningnood, door de doorstroom naar verzorgingstehuizen, komen immers woningen vrij. De effecten van verdwenen verpleeg- en bejaardentehuizen worden pijnlijk zichtbaar. Deskundigen stellen dat een langdurig ziekenhuisverblijf voor ouderen juist averechts werkt en er in verpleeghuizen geen plaats is. Daarom pleiten wij voor het inrichten van wijkklinieken, waar ouderen die langer de tijd nodig hebben om de herstellen van hun ziektebeeld onder medisch- specialistische begeleiding kunnen herstellen.

6.7 Het bestrijden van ouderenmishandeling blijft een speerpunt

Bestrijden van ouderenmishandeling en ouderenroof (financiële uitbuiting) blijft voor onze partij een belangrijk speerpunt. We zetten in op meer voorlichting, onder andere tegen babbeltucs en digitale oplichting (spoofing). Daarnaast wil Hart voor Den Haag dat er meer samenwerking komt tussen gemeente, politie, ouderenorganisaties en zorginstellingen om ouderenroof of mishandeling te voorkomen.

Zo moet er een verplichte deelname van zorginstellingen aan het waarschuwingsregister komen, moeten mensen die met ouderen werken te allen tijde een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) kunnen overleggen en moeten zorginstellingen verplicht worden om

misstanden in hun jaarverslagen mee te nemen. Doen ze dat niet, dan dienen (eventuele) gemeentelijke subsidies te worden ingetrokken.

6.8 Goede jeugdzorg voor jongeren die het echt nodig hebben.

Gemeenten die bij de inkoop van jeugdzorg kiezen voor een selectie van aanbieders, zien het aantal jongeren met (duurdere) specialistische hulp met een vijfde teruglopen. Dat bleek uit het onderzoek 'De gemeentelijke inkoop van jeugdzorg' van het Centraal Planbureau (CPB). In Den Haag lopen, net als in veel andere gemeente, de kosten voor jeugdzorg de spuigaten uit. Uit onderzoek van de Rekenkamer Den Haag blijkt dat de kosten voor de jeugdzorg tussen 2015 en 2019 met 55 miljoen euro zijn gestegen. Zowel de uitsplitsing van de kosten als de resultaten van de jeugdzorg zijn op dit moment een black box voor de gemeente. Hier moet inzicht in komen, niet door meer verantwoording te vragen van (jeugdzorg)aanbieders en professionals, maar door een betere samenwerking gebaseerd op vertrouwen. Dit vereist een cultuuromslag, zowel aan de kant van de gemeente als aan de kant van de aanbieders. Er zijn gemeenten die wel uitkomen binnen hun budget, Hart voor Den Haag wil dat we over onze eigen gemeentegrenzen heen kijken om te leren van de gemeenten die wel rond komen. Onderzoek wijst bijvoorbeeld uit dat zij hun administratieve lasten en bureaucratische processen sterk hebben vereenvoudigd. Veel jongeren, landelijk meer dan 1 op de 12, komen in aanraking met jeugdzorg. Ligt de lat voor instroom in de jeugdzorg niet te laag? Vragen ambtenaren die belast zijn met de toegang weleens of ouders eerst zelf hebben geprobeerd om de problemen op te lossen? Hart voor Den Haag wil dat gebruik van specialistische tweedelijns hulp bij kinderen terecht komt die het echt nodig hebben.

6.9 Toezicht op winst bij zorgaanbieders

Uit onderzoek door Pointer blijkt dat veel zorgaanbieders meer dan 10% winst maken, oplopend tot soms wel 25%. Veel stadsbesturen zijn bezorgd over zorginstellingen die hoge winsten maken, terwijl gemeenten de eindjes nauwelijks aan elkaar kunnen knopen. Toch worden de lucratieve zorginstellingen vaak niet aangesproken op de hoge winsten. Waar dit ook geldt voor zorgaanbieders in Den Haag zou dit gestopt moeten worden. Het kan niet zo zijn dat de gemeente leegloopt op zorgkosten en dat er anderzijds grove winsten gemaakt worden. Meer toezicht is noodzakelijk. Hart voor Den Haag is voor het maximeren van winst door zorginstellingen betaald met gemeenschapsgeld. Bij wetsovertreding moeten zorginstellingen gesanctioneerd worden en teveel opgestreken winsten met terugwerkende kracht terugbetalen.

6.10 Aandacht voor mentale gezondheid jongvolwassenen

Honderdduizenden jongvolwassenen hebben, mede door de coronaperiode, een psychische kwetsbaarheid, zoals een trauma, angsten, depressie, dwang- of eetstoornis.

Hart voor Den Haag wil een lokaal preventie akkoord mentale gezondheid met aandacht voor de verschillende levensdomeinen van jongvolwassenen. De Haagse GGD moet hier het voortouw nemen.

6.11 Stop ouderverstoting

In Nederland verliezen zo'n 16.000 kinderen per jaar na de scheiding het contact met hun uitwonende ouder. Dit is in 80% de vader. Uit diverse onderzoeken komt naar voren dat kinderen die te maken krijgen met ouderverstoting veel vaker in de problemen komen. Wij gaan initiatieven nemen die vaders en/of moeders stimuleren een volwaardige rol te hebben bij de opvoeding. Zo ondernemen wij activiteiten om met vaders en/of moeders in contact te komen, hen te ondersteunen en aan te spreken op hun verantwoordelijkheid. Het ontbreken van geschikte woonruimte waar vaders en/of moeders hun kinderen kunnen ontvangen leidt vaak tot contactverlies. Hart voor Den Haag gaat onderzoeken of landelijke initiatieven zoals *Parentshouses* ook in Den Haag kunnen komen. Bij het ontbreken van de omgangsregeling raken veel kinderen het contact met hun vader en/of moeder kwijt. De politie en het Openbaar Ministerie verwijzen in het geval van vaders bijna standaard naar jeugdzorg en verzuimen zelf hun rol te pakken. De politie en het Openbaar Ministerie zijn echter bij uitstek de organisaties die de rechtsorde zouden moeten herstellen. Hart voor Den Haag wil in een pilot met de politie en het OM onderzoeken of door feitenonderzoek, handhaving en zo nodig strafrechtelijke vervolging het aantal gevallen van contactverlies kan worden teruggedrongen.

6.12 Een lokale GGD? Een heel goed idee!

De cruciale functie van een goedwerkende lokale GGD is in deze pandemie tijd snel duidelijk geworden. Daarnaast spelen gezondheidsvoorlichting en -opvoeding een belangrijke rol in onze diverse Haagse samenleving. Vele vragen liggen ter tafel als het gaat om ziekmakende factoren. En dat brengt ons weer bij het inzicht dat de stad eigenlijk niks te zeggen heeft over de GGD. Deze dienst zit in een ondemocratische regionale regeling weggestopt. Wij willen dat de wethouder gezondheidszorg kan vertellen wat er voor Den Haag nodig is en daar ook direct zijn/haar verantwoordelijkheid voor kan nemen. Denk hierbij aan besluitvorming rondom ziekenhuizen (Rode Kruis, Bronovo) en verpleeghuizen. Maar ook aan drugs- en alcoholgebruik bij jongeren of de verwaarlozing van mensen in verpleeghuizen. Heel specifiek maakt Hart voor Den Haag zich zorgen over de mondzorg. Wij willen dat iedere inwoner van de stad naar de tandarts kan. Ook willen we de Haagse collectieve verzekering voor minima, met toegang tot alle ziekenhuizen, behouden. Een gezondheidsnota waarin de stand van de Haagse burgers en wijken in samenhang met een uitvoeringsplan moet in 2022 opgesteld worden. Er moeten eens stappen gezet worden om de al tientallen jaren bekende gegevens dat arme mensen in volkswijken 10 jaar korter leven

te keren. 20% van de Haagse kinderen is te zwaar. Deze kinderen lopen hierdoor tal van gezondheidsrisico's, zoals diabetes. Hart voor Den Haag wil overgewicht te lijf gaan door het aantal gymuren op scholen te verruimen en door gezonde school- en sportkantines te stimuleren. We wijzen ouders op hun verantwoordelijkheid om overgewicht bij kinderen tegen te gaan. Om als die wensen te realiseren, willen we terug naar een eigen gemeentelijke gezondheidsdienst. Geen adviezen van de GGD, maar daadwerkelijk actie!

6.13 Top-600 aanpak verwarde personen

Door de bezuinigingen in de geestelijke gezondheidszorg, wonen steeds minder verwarde personen onder begeleiding. Deze wonen alleen of gaan op straat zwerven. Ze kunnen daarbij een gevaar voor zichzelf of voor hun omgeving vormen. In Amsterdam gaat men met een sluitende aanpak verwarde personen mensen beter proberen te helpen. De 600 meest verwarde personen gaan worden behandeld. Hart voor Den Haag wil dit ook in Den Haag gaan doen. Voor dak- en thuislozen moet goede opvang zijn, zeker in tijden van winterkoude. Voor diegene die legaal in Nederland verblijven, willen wij inloopvoorzieningen behouden.

6.14 Meer EHBO'ers en AED-voorzieningen

Het aantal mensen zonder EHBO-opleiding neemt hand over hand toe. Slechts 3% van de Nederlanders heeft volgens het Rode Kruis een EHBO-diploma. 84% van de mensen geeft aan niet te reanimeren in gevallen van een hartstilstand. Hart voor Den Haag is van mening dat EHBO- of reanimatiecursussen levens kunnen redden en pleit ervoor om deze cursussen niet alleen in het primair- en voortgezet onderwijs aan te bieden, maar ook via buurthuizen en sportverenigingen. Defibrillators kunnen levens redden, daarom willen wij meer AED-voorzieningen in Haagse wijken.

6.15 De kwaliteit van de ouderenzorg moet omhoog en vlug

Hart voor Den Haag wil een Kwaliteitsaanpak Ouderenzorg. We willen voorkomen dat ouderen die al heel lang bij elkaar zijn worden gescheiden. Oudere echtparen dienen als koppel opgevangen te worden, zodat zij samen kunnen blijven. Geef de kinderen en alleenstaande ouderen een grotere rol in verpleeghuizen en zorginstellingen. Betaal ze de wettelijke vrijwilligersvergoeding. Aandacht en menselijk contact zijn de instrumenten tegen eenzaamheidsgevoelens. Professionele zorg moet blijven en beter betaald worden, maar aandacht en menselijke betrokkenheid hoeft niet in protocollen beschreven te worden. De kwaliteit verbeteren we ook door een vitaliteitscheck. Waarom kan de GGD dit niet elke drie jaar verzorgen? En daarbij een lijst van ondersteuning om zo lang mogelijk gezond te blijven. Een afwisselend en interessant leven wordt bevorderd door erop uit te trekken. Daarom wil Hart voor Den Haag naar Rotterdams voorbeeld ervoor zorgen dat alle Haagse 65-plussers gratis gebruik kunnen maken van tram en bus in Den Haag. En de taxibus? Liever een

overaanbod van taxi bussen en vervoer dan de constante ergernis dat er te vaak te lang gewacht moet worden.

6.16 Mantelzorgers kunnen op ons rekenen

Onze stad kent ruimt 160.000 mantelzorgers, die zorg dragen voor een naaste. Wij willen ervoor zorgen dat het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers zichtbaar, vindbaar en actueel is. Als mantelzorgers goed in beeld zijn bij zorgprofessionals, mantelzorgsteunpunten en gemeente, dan draagt dat bij aan goede zorg. Onder geen beding wil Hart voor Den Haag bezuinigen op mantelzorg ondersteunende organisaties. Sterker nog ze verdienen een jaarlijks pluim (kadoetje). Wat ons betreft krijgen ze via de Den Haag Pas korting of gratis toegang bij gemeentelijke attracties. Wij pleiten voor goede samenwerking tussen formele en informele zorg. Het is namelijk van groot belang dat professionals voldoende tijd en middelen krijgen om mantelzorgers, die het zorgen vrijwillig doen, te kunnen ondersteunen door hen actief naar passende (respijt)voorzieningen te begeleiden. Mantelzorgers leveren een belangrijke maatschappelijke bijdrage door langdurig voor hun hulpbehoevende familieleden of vrienden te zorgen. Het is cruciaal om te voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken, want dat zet niet één, maar twee burgers buitenspel. Daarom is het van belang om samen met de stad een integrale visie op de informele zorg te ontwikkelen, waarbij de aansluiting met de formele zorg en de betrokkenheid van andere beleidsterreinen (participatie, welzijn, *civil society*) wordt vergroot. Ook moeten we zorgen voor minder bureaucratie, want mantelzorgers geven vaak aan dat zij respijtzorgvoorzieningen niet aanvragen omdat het te lang duurt of te ingewikkeld is om de juiste formulieren te vinden en in te vullen. Daarnaast worden aanvragen voor voorzieningen, die wel vanuit de behoefte van mantelzorgers nodig zijn om te kunnen blijven mantelzorgen, zoals een aantal uren voor huishoudelijke hulp voor de mantelzorger, te vaak afgewezen.

6.17 Een plan voor mensen met een beperking

Niet iedereen realiseert zich dat er in Den Haag ongeveer 80.000 mensen met een beperking of chronische ziekte wonen. Hart voor Den Haag wil dat deze groep volwaardig mee kan doen in onze samenleving. Zo regelden we meer vis plekken met een beperking. We onderzoeken hierbij of een toegankelijkheidstoets kunnen invoeren bij het verlenen van vergunningen. We gaan voor gemeentelijke loketten met geschoold personeel, zodat blinden en doven beter geholpen kunnen worden. We willen de toegankelijkheid van het OV verbeteren en willen goedwerkende rateltickers bij verkeersinstallaties. Er moet een onderzoek komen naar het functioneren van de regiotaxi-voorziening AV070. We krijgen er te vaak klachten over. Ook de wachttijden WMO, vaak maanden, moeten worden verkort. Met woningcorporaties zoeken we of er woongroepen kunnen komen voor mensen met een fysieke beperking. En tenslotte willen we de kwaliteit van de service verlening bij de reparatie van hulpmiddelen sterk verbeteren.

We vinden het namelijk onaanvaardbaar dat het weken duurt voordat hulpmiddelen zijn gerepareerd. Maak hier een apart werkgelegenheidsbedrijf van.

6.18 Luchtalarm behouden

Hart voor Den Haag wil het luchtalarm als waarschuwing bij rampen behouden, zeker omdat veel 75-plussers geen toegang tot internet hebben.

Hart voor Den Haag wil:

- **Ziekenhuis Bronovo openhouden, teken ook het burgerinitiatief Houd Bronovo open;**
- **Aanrijroutes ambulances verbeteren;**
- **Nog meer lief-en-leed-straten tegen eenzaamheid;**
- **Meldpunt openbare ruimte tegen o.a. wortelopdruk en loszittende tegels;**
- **Bankjesprogramma voor meer bankjes voortzetten;**
- **Een zorgpostbode met signalerende functie;**
- **Niet op de thuiszorg bekribbelen;**
- **Garantievignet vrijwilligers die thuiszorg ondersteunen, zoals de BBD – Boodschappen Begeleidingsdienst;**
- **Verpleeg- en bejaardenhuizen heropenen, woongroepen voor ouderen;**
- **Wijkklinieken waar ouderen kunnen herstellen van ziekenhuisopname;**
- **Ouderenroof (babbeltreks/spoofing) en ouderen mishandeling bestrijden, o.a. door preventie;**
- **Voldoende opgeleid personeel voor de jeugdzorg;**
- **Streng selectie jeugdzorg, aantal kinderen dat er gebruik van maakt terugdringen;**
- **Winst zorginstellingen maximeren als dit wordt betaald met gemeenschapsgeld;**
- **Lokaal preventieakkoord voor mentale gezondheid jongvolwassenen;**
- **Aandacht voor ouderverstoting waar voornamelijk vaders slachtoffer worden, o.a. Haags Parentshouse;**
- **Terug naar een eigen gemeentelijke gezondheidsdienst;**
- **Een top-600 aanpak verwarde personen;**
- **EHBO-cursussen aanbieden in het primair en voortgezet onderwijs;**
- **Meer AED-voorzieningen;**
- **Buurthuizen en bibliotheken behouden;**
- **Een kwaliteitsaanpak ouderenzorg, o.a. vrijwillige vitaliteitscheck, 65+ gratis met tram en bus, taxibus op tijd rijdt;**
- **Betere ondersteuning mantelzorgers;**
- **Een plan voor mensen met een beperking;**
- **Het luchtalarm behouden.**

7. Deze stad verdient beter op leefbaarheid: korte metten maken met afvalhufters

‘Verloedering arme wijken neemt toe, politiek moet ingrijpen’, dat stellen de woningcorporaties die de situatie in de armste wijken in hoog tempo zien verslechteren. Eerder stelden we al dat we wijken leefbaarder willen maken door het hanteren van een LER, het in zwakke en overbelaste wijken invoeren van de Den Haag-wet om kansarmen te weren en het terugbrengen van de sociale cohesie, onder andere door overbewoning aan te pakken. In dit hoofdstuk komen we met extra voorstellen die de leefbaarheid zullen doen toenemen.

7.1 Investeer in kwetsbare wijken, anders wordt kloof te groot

Hart voor Den Haag vindt dat er, in samenwerking met het Rijk, snel een structurele aanpak moet komen om mensen in kwetsbare wijken gelijke kansen te bieden. Door armoede, schulden en werkloosheid wordt de kloof met de rest van de samenleving steeds groter. Dat gaat ten koste van de sociale samenhang, de leefbaarheid en de veiligheid in tal van Haagse wijken. Voor Den Haag Zuidwest, waar we met Moerwijk de armste wijk van Nederland kennen, moet naar voorbeeld van Rotterdam-zuid een Nationaal Programma komen om mensen weer perspectief te bieden.

7.2 Huismeester terug

Voor een veiligere leefomgeving wil Hart voor Den Haag de huismeester in flats of voor een aantal portieken terughalen. De huismeester houdt een oogje in het zeil, activeert bewoners om de wijk schoon te houden en controleert de portieken op werkende verlichting. We willen hierbij ook bewonersinitiatieven stimuleren; zeker ook om jongeren snel en actief te betrekken bij het welzijn van hun wijk. Een wijkconciërge kan hier een verlengstuk bij zijn.

7.3 Koning, keizer, admiraal; een schoon Den Haag willen we allemaal

Hart voor Den Haag zet in op een schoon Den Haag, Scheveningen en Loosduinen. Weg met graffiti, zwerfvuil, hondenpoep en niet tijdig geleegde afval- en papiercontainers. Helaas glijden een fors aantal wijken door overbewoning en afvalproblematiek af naar getto-niveau. Het schone Singapore laat zien dat het streng bestraffen van afvalhufters zinvol is. Dat gaat gepaard met voldoende handhavers. Het is te gek voor woorden dat bijvoorbeeld Transvaal, Schilderswijk en de Stationsbuurt tezamen maar 12fte aan handhavers hebben. Meer handhavers dus om om veroorzakers van afval op te sporen en te beboeten. Ook buiten kantoor tijden en in het weekend. De boete (nu 200,- euro voor de

eerste keer) wordt verdrievoudigd. De buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) rusten we uit met pinapparaten, zodat boetes meteen kunnen worden betaald. Om de pakkans te vergroten geloven wij in de inzet van undercover BOA's en mobiele camera's bij 'hotspots' van afvaldump. Goed dat daar na lang aandringen van onze partij eindelijk een pilot voor is gekomen. Nu snel uitbreiden! Het aantal ondergrondse restafvalcontainers (ORAC's) rollen we uit over de hele stad. De plaatsing moet wel altijd (!) in overleg met bewoners gebeuren. Het ophalen van bijplaatsingen gaat na meldingen ook op zondag gebeuren. Om ondergrondse containers tijdig te legen, rusten we deze uit met sensoren, die aangeven wanneer ze vol zitten. Adoptanten van ondergrondse afvalcontainers belonen we door het kwijtschelden van de afvalstoffenheffing. In navolging van het Opzoomeren in Rotterdam, pleiten wij voor een jaarlijkse Haagse Poetsdag samen met bewoners. De niet-lullen-maar-poetsen-mentaliteit van College De Mos I wordt weer de mores in het stadhuis: de Schoon, doen we gewoon-campagne laten we doorlopen, we herpakken de lobby bij het Rijk om afvalheterdaadjes (nu 95 euro) fors te verhogen. We maken werk van het actief en sneller weghalen van weesfietsen en deelscooters, die in nog teveel wijken het straatbeeld ontsieren. Het door ons geïntroduceerde Rattenoffensief wordt weer kordaat opgepakt.

Tegen meeuwenoverlast pleit onze partij voor (stevige) gele vuilniszakken in de hele stad; het hele jaar door. Waar nodig breiden we, op plekken waar de overlast van meeuwen en ratten de spuigaten uitloopt, het voederverbod verder uit. Ook maken we gebruik van de slimme rattenvallen, waarbij de vallen sneller geleegd worden. En wat een geweldig succes was ons idee van meer het aanleg van tuintjes rondom de ORAC's, zodat het aantal bijplaatsingen daar afnam. Hier dus met meer van die tuintjes. Onderzoek wijst uit dat nascheiding van afval beter is voor zowel het milieu als de portemonnee. Met De Mos Meldt maken wij al jaren actief werk van het helpen opruimen van de stad. We zien zo'n meldpunt in een nieuwe collegeperiode graag verankerd bij de gemeente, want overwoekerde plantsoenen, scheefliggende stoeptegels, hondenpoep, zwerfvuil op straat en overvolle containers, zijn helaas nog meer regel dan uitzondering. Ook krijgen we nog steeds meldingen van zogeheten herrietrams die geluidsoverlast veroorzaken. Een extra paar ogen, die maar al te graag melden, is daarbij geen overbodige luxe. En o ja, grauwe straatjes knappen we op en maken we, met bijvoorbeeld mooie muurschilderingen *InstaFamous!*

7.4 Met bomen een beter leven, maak Den Haag groener

Waanzin dat het huidige stadsbestuur bij monde van CDA-wethouder Bredemeijer heeft laten optekenen dat 'het openbaar groen wel een onsje minder mag'. Bij de vele nieuwbouwplannen in Den Haag kan het voortaan wel een stuk minder met bomen en

parkjes, zo vinden zij. Wat een waanzin. Het hoeft wat Hart voor Den Haag betreft juist geen betoog dat groen, bomen in het bijzonder, van onschatbare (ook cultuurhistorische) waarde zijn voor de stad en voor de mensen die daarin leven. Een toenemend aantal mensen maakt de toch al schaarse groene ruimte kleiner in plaats van groter. En dat laatste is nu juist wat Hart voor Den Haag nastreeft. Hart voor Den Haag legt de ambitie neer om ervoor te zorgen dat er 1.000 nieuwe bomen bijkomen in onze stad. We willen creatief zijn met het vergroenen van de bestaande infrastructuur. Vergroten brede trottoirs en pleinen. Promoot en faciliteer de door ons raadslid Dubbelaar geïntroduceerde geveltuinen. Stimuleer burgers in samenwerking met operatie Steenbreek om werk te maken van het vergroenen van hun tuinen. Draai versnippering terug door groene gebieden met elkaar te verbinden. Bijvoorbeeld door de Scheveningse bosjes door het overkluizen van het Telderstracé, het Haagse Bos door het overkluizen van de Utrechtsebaan, het verbinden van het Westduinpark met de Bosjes van Poot door overkluizen Nieboerweg. Geef oude boskernen, zoals de Bosjes van Poot en het Uilenbos, een beschermende status. Voor meer beleving van het groen, pleit Hart voor Den Haag ervoor om alle straat bomen van een QR-code te voorzien met de verbinding naar de Haagse Bomenapp, zodat je de soort bomen en de ouderdom weet. Doe dat ook bij monumentale bomen in groengebieden. Groen krijgt wat Hart voor Den Haag betreft niet alleen meer ruimte, maar zal ook beter onderhouden moeten gaan worden. Dat kan door de onderhoudsbudgetten te verhogen, maar ook door het laten adopteren van stukken groen door bedrijven die daarvoor willen betalen. In het Westland worden rotondes – in ruil voor een klein reclamebord – voorzien van groen en zeer goed onderhouden. Inmiddels heeft raadslid Oudshoorn hiertoe een initiatiefvoorstel ingediend. Ook bewoners of bewonersorganisaties moeten in aanmerking komen om een stuk groen te adopteren.

7.5 Nationaal Park Hollandse Duinen verder optimaliseren

Onder wethouder De Mos werd Den Haag besturingspartner van Nationaal Park Hollandse Duinen. De ontwikkeling van een nationaal park is niet allen goed voor onze stad, maar voor de gehele regio. De Koekamp wordt een mooie entree naar het Haagse Bos, zodat bezoekers die bij station Den Haag Centraal naar buiten komen meteen de kwaliteit van dit prachtige groengebied ervaren. Met het regio park van zee tot Zweth, ziet Hart voor Den Haag veel kansen om de groene gebieden aan de rand van onze stad, zoals de Uithof, Madestein en Ockenburgh met elkaar te verbinden.

7.6 Den Haag kan de pot op

Hart voor Den Haag wil de komende periode dat er echt werk gemaakt wordt van het realiseren van meer openbare toiletten, ook vrouw- en invalidevriendelijk. We stimuleren daarbij ook commerciële partijen die zelfreinigende openbare toiletten willen plaatsen waar

de kleine- of grote boodschap tegen een klein tarief kan worden gedaan. Verder promoten we de Hoge Noodapp, een speciale app waarop je kunt zien waar een toilet in de buurt is.

7.7 We koesteren amateurtuinverenigingen, waar mogelijk creëren we er meer

De tuinverenigingen betekenen veel voor de ruim 1650 leden en hun gezin en familie. Met elkaar tuinieren verbindt de diverse lagen van de samenleving, ongeacht hun plaats in de maatschappij, hun achtergrond of hun land van origine. Hart voor Den Haag steunt de tuinparken waar, gezien de wachtlijsten, een overweldigende belangstelling naar is. Het was wethouder De Mos die diverse tuinverenigingen met jubilea financieel in het zonnetje heeft gezet. De bestaande tuinparken worden ongemoeid gelaten bij de herstructurering en worden wat wat ons betreft zelfs onderdeel van die ontwikkelingen, onder andere door te bezien waar nieuwe tuinparken gerealiseerd kunnen worden.

7.8 Den Haag grachtenstad aan zee

Hart voor Den Haag roept het al jaren: de best bewaarde schat van Den Haag is onze grachtengordel. Den Haag krijgt vaker te maken met extreme neerslag. Ook daarom is het nodig om gedempte grachten weer open te graven om het overtollige water op te vangen. Het verder optimaliseren van de Haagse grachten zal een enorme impuls zijn voor het toerisme. We zetten daarom in op de verdere ontwikkeling van de Binckhorst en Laakhaven tot aantrekkelijke havens met horeca- en waterrecreatie. Daarnaast willen we het Haagse water beter met het Westland verbinden en moeten de gestremde vaarverbindingen met de haven van Scheveningen en Loosduinen weer worden hersteld. Het blijft onze ambitie om het Varend Corso jaarlijks door de Haagse grachten te laten varen. Daarbij is het van belang dat deze grachten schoon zijn. Helaas drijft er teveel troep in de Haagse grachten. De gemeente moet erop toezien dat dit actief wordt aangepakt.

7.9 Realiseer alsnog de Erasmusvaart

In plaats te lobbyen bij het onder meer de provincie en het Rijk, blies dit visieloze college het af, de Erasmusvaart. Een waterverbinding langs de Erasmusweg. Via de Laakhaven en de Trekvluit ontstaat dan ook een verbinding met de Haagse binnenstad. In het Westland wordt de nieuwe vaart verbonden met de Wenzone achter de Uithof. Volgens een verkenning biedt de nieuwe vaart legio voordelen, zoals een verbetering van de waterafvoer bij extreme buien langs de Delflandse kust. Daarnaast worden de toeristisch-recreatieve netwerken van Den Haag en het Westland verbonden. Dat biedt mogelijkheden voor de pleziervaart.

7.10 Klimaatrealisme in een duurzaam Den Haag

Hart voor Den Haag ziet in duurzaamheid kansen voor een nog mooier Den Haag.

De ambitie van het stadsbestuur om Den Haag in 2040 klimaatneutraal te krijgen en daarvoor de totale energietransitie 9 miljard euro uit te trekken, die volgens GroenLinks-wethouder Van Tongeren niet wordt terugverdiend, is onverstandig beleid. Bovendien legt het een bom onder het draagvlak. Een fors deel van de door wethouder Guernaoui binnengehaalde Eneco-gelden wil dit college opsouperen aan risicovolle warmtenetten. Wij geloven in maatregelen die een positieve financiële businesscase hebben. Hart voor Den Haag werkt daarom graag met maatregelen die zich al bewezen hebben. Isoleer gebouwen en sportaccommodaties. Groene daken voor wateropvang en isolatie. Plaats zonnepanelen op daken van huizen, sport- en bedrijfspanden. Ook willen we met woningcorporaties afspraken maken om alle woningen in Den Haag een energielabel B te geven. Dat zorgt ook voor een vriendelijke energierekening. Hart voor Den Haag gelooft niet in op subsidie draaiende windmolenparken voor de kust, die bovendien een bedreiging zijn voor de al in zwaar weer verkerende visserij. Ook geloven wij niet in het versneld van het gas afgaan. Gas is een superschone energievorm, waar buurland Duitsland weer massaal naar teruggaat. Laat het gasnetwerk in de grond en onderhoud dit. We hebben dit netwerk later hard nodig om nieuwe energiebronnen, zoals waterstof, naar woningen te transporteren. Verwijderen, wat het college wil, is dus een enorme kapitaalvernietiging. In datzelfde rijtje scharen we de zes peperdure geothermiecentrales die dit stadsbestuur wil bouwen.

Bij de aardwarmtecentrale aan de Leyweg gingen de afgelopen jaren al miljoenen euro's in rook op. Stop met deze falende techniek. Voor een degelijke en schone energievoorziening gelooft Hart voor Den Haag wel in kernenergie, waarbij het Rijk eindelijk toe over moet gaan. Ook onze aangenomen motie om getijde energie op te weken uit zee verdient verdere opvolging. Om extreme wolkbreuken te kunnen opvangen, willen we gedempte grachten weer opengraven. Wethouder De Mos heeft daar succes geboekt met de voorgenomen ontluiting van het Piet Heinplein en de aanstaande realisatie van een haventje bij de Koekamp. Ook moet de gemeente een groot onafhankelijk onderzoek laten doen naar de grondwaterproblematiek. Steeds meer huizen krijgen last van stijgend grondwater. Hart voor Den Haag wil het Haagse bedrijfsleven bij duurzaamheidsvraagstukken betrekken, zeker als beleid gevolgen heeft voor ondernemers. Tenslotte willen we dat de gemeente een 'vervoershubs' van overheden en bedrijven gaat realiseren. Daardoor kan het transport van goederen naar de stad op een efficiënte, snelle, duurzame, bereikbare en schone manier plaatsvinden.

7.11 Geef de smeerpip aan Maarten

Honderden miljoenen euro's moeten er straks naar een warmteleiding naar Den Haag om woningen te voorzien van restwarmte uit de Rotterdamse haven. Maar helemaal niemand in

onze stad zit op deze smeerpip te wachten. En terecht: voor de aanleg van deze pijplijn moeten vele straten in wijken als Transvaal en Moerwijk - wijken die het al zo moeilijk hebben - maanden, misschien zelfs wel jaren, open. Hart voor Den Haag zit niet te wachten op verkeerschaos, wijken die veranderen in een bouwval, winkelstraten die onbereikbaar worden, ondernemers die niet gecompenseerd worden en honderden bomen die gekapt moeten worden. Ons verzet heeft al een gang naar de Raad van State opgeleverd. De komende periode zetten wij ons in om de smeerpip definitief aan Maarten te geven.

7.12 Zacht voor dieren, hard voor dierenbeulen

Hart voor Den Haag zorgt voor een fatsoenlijke behandeling voor al die honderdduizenden (huis)dieren die geen stem hebben. Voor dierenbeulen willen wij een levenslang houdverbod in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) opnemen. Dierenopvangcentra kunnen rekenen op onze volledige steun, zodat gewonde en zieke (wilde) dieren gegarandeerd zijn van opvang in goed onderhouden opvangcentra. Het is aan onze partij te danken dat dierenopvang 't Knagertje een nieuw onderkomen heeft gekregen en het was wethouder De Mos die middels een georganiseerde wervingscampagne opvangcentra de kans gaf wat extra financieel vlees op de botten te krijgen. Ook de zeehond, die steeds vaker aan onze kustlijn te zien is, is bij Hart voor Den Haag in goede handen. Naast het plaatsen van waarschuwborden om de rustende zeehonden niet te storen, pleit raadslid Oudshoorn in een initiatiefvoorstel zelfs voor een eigen rustplaats. Hondenbaasjes kunnen rekenen op gemaaide uitlaatplekken, zonder de voor honden vervelende aren en berenklaauw. Ook komen er veiligere omheinde hondenuitlaatplaatsen. Baasjes van huisdieren kunnen ook hun baan verliezen en in een periode van economische tegenwind terechtkomen. Om, in het belang van dieren, te zorgen voor bijvoorbeeld een bezoek aan een dierenarts, pleit Hart voor Den Haag voor een Ziekenfonds voor Dieren voor baasjes met een Ooievaarspas. Ook die Dierenvoedselbank krijgt onze steun, zodat mensen met een kleine beurs er dierenvoedsel kunnen halen. Tenslotte pleiten we voor een Haagse Dieren Award, waarbij we jaarlijks een prijs uitreiken aan een Hagenaar die zich dag en nacht met hart en ziel inzet voor dierenwelzijn.

7.13 Hondenbelasting schaffen we af

Het was Hart voor Den Haag ein-de-lijk gelukt om die vermaledijde en achterhaalde hondenbelasting per 2021 af te schaffen. Maar nadat onze partij uit het stadsbestuur werd gezet, wisten VVD, D66, GroenLinks, PvdA en CDA niet hoe snel zij dit voorgenomen besluit moesten terugdraaien om hondenbezitters geld uit de zakken te kloppen. Inmiddels heeft een meerderheid van de Tweede Kamer, naar aanleiding van een burgerinitiatief, zich uitgesproken voor het afschaffen van de blaftax. Hart voor Den Haag terug in het college houdt in dat we de hondenbelasting in vier jaar afbouwen tot nul. Tegelijkertijd

ruimt ieder baasje de hondenpoep op, anders volgt een forse boete. De honden eigenaar zorgt ervoor dat andere mensen geen last hebben van hun hond. We zijn daarbij ook scherp op bijtincidenten.

7.14 Behoud stadsboerderijen

De stadsboerderij is een plek in de stad waar u en uw kinderen kunnen zien wat er dagelijks op een boerderij allemaal gebeurt. De stadsboerderij is ook een ontmoetingsplaats voor mensen uit de buurt. Een belangrijke functie dus: daarom wil Hart voor Den Haag de tien stadsboerderijen die Den Haag rijk is behouden. Zeker ook voor educatieve doeleinden voor basisscholen.

7.15 Monument voor De Golden Earring

De Golden Earring, onlangs gestopt omdat gitarist en medeoprichter George Kooymans met de ziekte ALS kampt, is een internationaal visitekaart van Nederland in het algemeen en Den Haag in het bijzonder. Daarom wil Hart voor Den Haag dat er op een prominente plaats in de stad een monument komt. Wij willen (Haagse) helden sowieso meer eren. Op onze voorspraak komen er in de Binckhorst Koot en Bie straatnamen en krijgt de Soldaat van Oranje een Erik Hazelhoff Roelfzema duin aan de Zeekant op Scheveningen. We wachten nog op invulling van de toezegging voor een Pim Fortuynstraat, de man die werd vermoord omdat hij als politicus zei wat ie dacht.

7.16 Nationaal Ereveld gesneuvelde militairen

Deze raadsperiode werden de militairen die in de meidagen van 1940 vielen bij de Slag om Den Haag postuum vernederd. Zij liggen al meer dan 80 jaar in een liefdeloos massagraf. Een projectgroep kwam, samen met nabestaanden, met het voorstel om te komen tot een Nationaal Ereveld met individuele graven. Ieder graf een steen, zoals dat ook op andere erevelden gedaan wordt. In plaats van het initiatiefvoorstel dat daartoe opriep te omarmen, torpedeerden de coalitiepartijen VVD, D66, GroenLinks, PvdA en CDA het voorstel. Wij doen de komende collegeperiode wel recht aan hen die vielen bij het beschermen van onze vrijheid. De door Dunea opgeworpen blokkade om op de Waalsdorpervlakte te zoeken naar eventueel nog aanwezige resten van oorlogsslachtoffers doorbreken wij als grootaandeelhouder van het duin waterbedrijf.

7.17 As uitstrooiplek aan zee

Den Haag kent de grootste Hindoegemeenschap van het Europese vaste land. In de Hindoecultuur is het gebruikelijk om de as van een dierbare na de crematie te verstrooien op het land of in het water. Na lang aandringen van Hart voor Den Haag kwam er zo'n locatie bij de Waalsdorpstraat (Laakhaven). Wij willen, op veler verzoek, ook zo'n

uitstrooiplek aan zee creëren en willen daar ergens in Kijkduin of op Scheveningen een plekje voor vinden. 2023 wordt het jaar van 150 Hindoestaanse immigratie. Daar zullen wij aandacht voor vragen.

Hart voor Den Haag wil:

- **Nationaal Programma Den Haag Zuidwest;**
- **Inzetten op meer huismeesters en wijkconciërges;**
- **Meer (undercover) handhavers, hogere boetes en mobiele camera's voor aanpakken afvalhufters;**
- **Adoptanten van ondergrondse afvalcontainers belonen door het kwijtschelden van de afvalstoffenheffing;**
- **Weesfietsen en foutgeparkeerde deelscooters sneller weghalen;**
- **Opruim Meldpunt;**
- **1.000 nieuwe bomen;**
- **Nationaal Park Hollandse Duinen verder optimaliseren;**
- **Meer openbare toiletten, ook vrouw- en invalidevriendelijk;**
- **Amateurverenigingen koesteren;**
- **Grachtgordel uitbreiden door gedempte grachten open te graven;**
- **De Erasmusvaart alsnog realiseren;**
- **Voor lagere energierekening zonnepanelen op daken huizen, sport- en bedrijfspanden;**
- **Geen Smeerpijp uit haven Rotterdam;**
- **Levenslang houdverbod voor dierenbeulen, Dierenopvangcentra steunen;**
- **Veiligere hondenuitlaatplaatsen;**
- **Dierenvoedselbank en Ziekenfonds voor Dieren voor baasjes met een Ooievaarspas;**
- **Jaarlijkse Haagse Dieren Award voor Hagenaars die zich inzetten voor het welzijn van dieren;**
- **Hondenbelasting afschaffen;**
- **Stadsboerderijen behouden;**
- **Een monument voor de Golden Earring;**
- **Een volwaardige Pim Fortuynstraat, invulling aan Koot en Bie straatnamen;**
- **Nationaal Ereveld gesneuvelde militairen;**
- **Toestemming Dunea om te zoeken naar oorlogsslachtoffers Waalsdorpervlakte;**
- **As Uitstrooiplek aan Zee.**

8. Deze stad verdient beter op onderwijs en sport: goed onderwijs voor ieder kind, bevorderen sportdeelname

'Een gezonde geest, in een gezond lichaam', is in dit hoofdstuk de inzet van Hart voor Den Haag.

8.1 Deze stad verdient beter onderwijs

8.1.1 Samen met scholen komen tot een Haagse Onderwijscode

Hart voor Den Haag vindt discipline geen vies woord. Steeds vaker worden gemotiveerde leerlingen én leraren - door een gebrek aan discipline - dwarsgezeten door raddraaiers die in de klas de boel op stelten zetten. Wij willen daarom met scholen in gesprek voor het opstellen van een Haagse Onderwijscode, met daarbij gedragsregels waar leerlingen én ouders zich aan moeten houden en die docenten houvast bieden bij de handhaving van de orde in de klas. Enkele van deze concentratie bevorderende uniforme gedragsregels zijn: het verplicht uitzetten van de smartphone en de leraar met 'u' aanspreken.

8.1.2 Investeer in de Haagse leraar

De Haagse onderwijsmotor dreigt door een enorm lerarentekort, in zowel het primair als voortgezet onderwijs, vast te lopen. Ondanks de toezegging aan onze partij dat leraren die voor Den Haag kiezen een voorrang krijgen op een woning, hebben we nog steeds een gierend tekort aan leraren. Zeker in de zwakke wijken, waar te vaak onbevoegde leraren voor de klas staan. Of erger, hele klassen, vanwege het gebrek aan leraren naar huis worden gestuurd. Onderwijsminister Arie Slob weigerde om over de brug te komen met een grotenstedentoeelage waarbij leraren van het basisonderwijs in de vier grote steden een hoger salaris kunnen krijgen dan elders in het land. Omdat lesgeven in een grootstedelijke context meer vraagt van een leraar dan lesgeven buiten de G4, wil Hart voor Den Haag dat het nieuwe college bij het Rijk wel zo'n toelage voor elkaar krijgt. Daarnaast willen we extra budget reserveren voor een wervingscampagne om de beste leraren van Nederland naar Den Haag te halen.

Ook kunnen we met dit budget leraren met extra's, zoals een bonus op het salaris, voorrang bij het verkrijgen van een huis en reisvergoedingen, verleiden om in Den Haag aan de slag te gaan of juist voor het vak te behouden. Daarnaast moeten we doorstroommogelijkheden voor klassenassistenten richting de lerarenopleiding - PABO - proberen te creëren. Uit een rekensommetje dat het Ministerie van Onderwijs in 2016 liet maken, blijkt dat het lerarentekort opgelost kan worden als er vijf procent meer gewerkt wordt door bestaande leerkrachten. De laatste decennia is er een wildgroei aan leraren die

deeltijd werken. Vooral in het basisonderwijs waar slechts 44% een baan heeft van 32 uur of meer. Een onwenselijke situatie, want juist een leraar op een basisschool moet een goede relatie opbouwen met zijn of haar leerlingen. Iets wat moeilijker wordt als er meerdere leerkrachten voor de klas staan. Daarom moet er een strakker personeelsbeleid komen dat het aantal parttimers terugbrengt tot gezonde proporties. Een financiële bonus voor leraren die fulltime werken is hierbij een maatregel die genomen moet worden. Dankzij raadslid Davitualianni is er eindelijk aandacht voor het aanpakken van het lerarenlek, waarbij startende leraren te snel uitstromen.

8.1.3 Ventileer scholen, CO2-meters

In veel gevallen wordt de lucht in een klaslokaal onvoldoende verversd en voorzien van schone buitenlucht. Een goed binnenmilieu in een schoolgebouw draagt, zeker met corona, bij aan de gezondheid, leerprestaties en het functioneren van leerlingen en medewerkers. Op ons verzoek zouden er CO2-meters in scholen aangebracht worden. We zullen monitoren of dat gaat gebeuren.

8.1.4 Open een Haagse lerarenopleiding voortgezet onderwijs

Alhoewel Hart voor Den Haag de toezegging van het stadsbestuur heeft gekregen dat er richting het kabinet druk wordt uitgeoefend voor de realisatie van een Haagse lerarenopleiding voortgezet onderwijs, is deze er nog (steeds) niet. We blijven van mening dat zo'n Haagse opleiding kan bijdragen aan het werven van leraren die in Den Haag aan de slag gaan. Daarom blijft het realiseren van zo'n opleiding onze onverminderde inzet.

8.1.5 Goede scholen zijn veilige scholen

Leerlingen verdienen een veilige school. Helaas zijn er nogal wat kinderen het slachtoffer van (langdurig) pestgedrag. We willen dat elke school werkt met een bewezen goed anti-pestprogramma. Het terugdringen van pesten op scholen moet ook een prioriteit worden binnen de Haagse Educatieve Agenda. Ook LHBTI-jongeren moeten op school zichzelf kunnen zijn. Wij verwachten van de Haagse scholen dat ze samen met de schoolbesturen, leerkrachten, ouderen en leerlingen werken aan een tolerante en veilige schoolomgeving en samenwerken met de politie waar deze veiligheid in het geding is. Naast de conciërge willen wij dat iedere school een eigen wijkagent heeft die probleemleerlingen al vroeg in kaart heeft. Een veilige school kenmerkt zich verder door goed onderhouden schoolgebouwen met klimaatbeheersing voor frisse lucht in elk klaslokaal, groene pleinen en een goede verkeersveiligheid, bijvoorbeeld door de inzet van verkeersregelaars en het aanleggen van zebrapaden en zoen-en-zoefstroken. Spijbelen is geen optie. Wij willen dat dit verschijnsel, zeker bij stelselmatig luxe-verzuim wordt aangepakt. Het aantal thuiszitters brengen we naar 0.

8.1.6 Hier met die vakleerkrachten én klassenassistenten!

Klassen- en onderwijsassistenten kunnen bijdragen om de werkdruk in het onderwijs aanzienlijk te verminderen. Hart voor Den Haag wil de komende collegeperiode gebruiken om het aantal klassen- en onderwijsassistenten fors uit te breiden. Daarnaast geloven wij in de professionaliteit van vakdocenten, bijvoorbeeld op het gebied van muziek, sport en techniek. Verruim de inzet van de vakdocent gymnastiek voor alle Haagse basisscholen. Maak voor zowel het primair- als voortgezet onderwijs afspraken om meer bewegen op te nemen in het lesprogramma. Zet daarbij, naast gymleerkrachten, jeugdsport- en schoolsportcoördinatoren in. Alle kinderen in Den Haag zouden met kunst en cultuur in aanraking moeten komen. Zij moeten de mogelijkheid krijgen om hun talenten te ontdekken en te ontplooien. Waar kan dat beter dan op de plek waar we alle kinderen bereiken, namelijk het onderwijs. De ambitie van Hart voor Den Haag is dat elke school minimaal drie uur in de week cultuurlessen, zoals muziek en drama, aanbiedt, zowel binnen als buiten de school.

8.1.7 Ieder kind verlaat de basisschool mét een zwem- en fietsdiploma

Hart voor Den Haag heeft de veiligheid van kinderen hoog in het vaandel staan en strijdt er al jaren voor dat ieder kind de basisschool verlaat met zowel een zwem- als een fietsdiploma. In samenwerking met sportverenigingen moet er gerealiseerd kunnen worden dat kinderen naast zwemmen en fietsen ook meer bewegen onder schooltijd. Scholen die angst hebben voor het weglekken van onderwijstijd, kunnen kinderen hun zwemdiploma middels zogeheten *natte gymlessen* halen tijdens die geplande gymuren.

8.1.8 De ambachtsschool komt terug

Hart voor Den Haag pleit al jaren voor de terugkeer van de ambachtsschool, zeker ook omdat eerder onderzoek uitwijst dat jongeren met een intelligentieachterstand eerder afhaken binnen het vmbo. Ook zetten we in op een betere samenwerking tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven. Dit kan bijvoorbeeld door een introductieprogramma van bedrijven die zich vestigen in de stad bij het beroepsonderwijs.

8.1.9 Ten strijde tegen laaggeletterdheid

Bijna een kwart van de bewoners van Den Haag is laaggeletterd. Hart voor Den Haag stelt vast dat dit grote impact heeft op iemands leven. Wanneer je informatie niet goed begrijpt, is de kans groot dat je minder zelfredzaam, minder sociaal actief en minder gezond bent dan geletterde mensen. Je vindt bijvoorbeeld minder snel een baan en je hebt minder greep op je geldzaken. Hart voor Den Haag wil dat de aanpak van laaggeletterdheid een prominente rol krijgt in de integrale gemeente aanpak en dat in een volgend college een wethouder zich expliciet gaat bezighouden om dit probleem uit te

bannen. We zorgen dat gemeentelijke subsidieverordeningen en opdracht verleningen worden voorzien van een paragraaf hoe de desbetreffende organisatie zich gaat inzetten tegen laaggeletterdheid. Bij elk nieuw raadsvoorstel moet rekening gehouden worden met de aanpak van laaggeletterdheid.

8.1.10 Verplichte voor- en vroegschoolse educatie bij taalachterstand

Hart voor Den Haag wil dat ieder kind met gelijke kansen begint aan zijn of haar basisschoolcarrière. Daarom vindt onze partij het onaanvaardbaar dat in Nederland geboren of getogen kinderen op school komen met onvoldoende kennis van de Nederlandse taal. Wij willen, middels afspraken in de lokale educatieve agenda, voor- en vroegschoolse educatie verplicht stellen voor kinderen met een taalachterstand. De kosten hiervoor worden naar draagvlak in rekening gebracht bij de ouders. Ouders die niet willen meewerken moeten, indien van toepassing, gekort kunnen worden op hun bijstandsuitkering. Om kinderen de kans te geven om hun kennis van de Nederlandse taal zodanig op te schroeven dat zij een hoger schooladvies krijgen, is onze partij voorstander van het uitbreiden van het aantal kopklassen. Maar ook van weekend- en zomerscholen.

8.1.11 Weg met plofklassen!

Leraren hebben, volkomen terecht, al een aantal malen gestaakt tegen de hoge werkdruk en het te lage salaris. Een van de redenen van de hoge werkdruk, zijn de overvolle klassen, met vaak ook nog eens verschillende niveaus. Wat Hart voor Den Haag betreft geen 28+-klassen in op Haagse basisscholen! Om te voorkomen dat ze uitvallen dient er extra aandacht gegeven te worden aan zowel hoog- als laagbegaafde leerlingen.

8.1.12 Meer dan alleen goed leren lezen en rekenen

Naast de kerndoelen, zoals taal en rekenen, pleit Hart voor Den Haag voor meer aandacht voor geschiedenis, aardrijkskunde, maatschappelijke vorming, burgerschapsonderwijs en natuur- en cultuureducatie. Lessen buiten het schoolgebouw, zoals schooltuineducatie en bezoeken aan culturele instellingen dragen bij aan het kennisniveau van het kind. Daarnaast moet er ruimte zijn voor maatschappelijke kwesties, zoals emancipatie, een gezonde levensstijl, politiek en religie. Vanwege het onderhuids broeiende antisemitisme willen we de gestarte excursies naar het voormalig massavernietigingskamp Auschwitz verder uitbreiden.

8.1.13 Den Haag als Studentenstad!

Hart voor Den Haag is blij dat Den Haag zich steeds verder ontwikkelt als studentenstad. Onze partij zet in op het uitbreiden van de universiteitsfuncties in onze stad vanuit Leiden en Delft. We onderzoeken of we als stad een eigen universiteit kunnen krijgen. Rondom

het Centraal Station en Hollands Spoor zetten we in op meer studentenhuysvesting, zodat er een echte Haagse campus ontstaat. Verdere huysvesting van studenten kan geschieden in leegstaande kantoor- en winkelpanden. Het uitgaansaanbod moet een flinke impuls krijgen om studenten ook daadwerkelijk in Den Haag te houden. Om jongeren een rustige plek te geven om te studeren, pleiten we ervoor om bibliotheken, zeker ten tijde van tentamens en examens, langer open te laten zijn. Studentenverenigingen zouden op meer (financiële) steun van de gemeente moeten kunnen rekenen. Bijvoorbeeld door het betalen voor een stand bij Oh Oh Intro, het jaarlijkse startschot van het studentenjaar.

Hart voor Den Haag wil:

- **Méér discipline op scholen door uniforme gedragsregels met de Haagse onderwijscode;**
- **De beste leraren van Nederland door met bijvoorbeeld wervingscampagnes te investeren in de Haagse leraar;**
- **Ventileer scholen, CO2-melder;**
- **Een eigen volwaardige lerarenopleiding voortgezet onderwijs;**
- **Veilige scholen, o.a. anti-pestbeleid en zoen- en zoefstroken;**
- **Naast conciërges, vakleerkrachten en klassen- en onderwijsassistenten op iedere basisschool;**
- **Vakdocent terug;**
- **Dat ieder kind de basisschool verlaat mét een zwem- en fietsdiploma;**
- **Meer ambachtsscholen;**
- **Taalachterstanden bestrijden door verplichte voor- en vroegschoolse educatie, integrale aanpak laaggeletterdheid;**
- **Een einde aan grote klassen; niet meer dan 28 kinderen in één klas;**
- **Opkomend antisemitisme tegengaan, o.a. door excursies naar Auschwitz;**
- **Een verdere inzet op Den Haag studentenstad, onderzoek eigen universiteit;**

8.2 Deze sportieve stad verdient beter

‘Sport verbreedert’ en zo is het maar net! Buiten het feit dat sport mensen samenbrengt is het ook nog eens hartstikke gezond. Daarom gaan wij voor een sportieve stad, waar we van jong tot oud een leven lang sporten om zolang mogelijk fit te blijven.

8.2.1 Investeer in goede en veilige sportinfrastructuur

Overall waar gesport en bewogen wordt, moeten de voorzieningen op orde zijn. Hart voor Den Haag wil de financiële ondersteuning handhaven om de kwaliteit en kwantiteit van sportaccommodaties in de stad op peil te houden. In samenspraak met verenigingen moet de gemeente een meerjaren onderhoudsplan opstellen voor onder andere de vervanging

van kunstgrasvelden en kleedkamers. Een jaarlijks vitaliteitsonderzoek kan daarbij helpen. Hart voor Den Haag wil een bindende sportnorm, zodat bij ieder ontwerp voor de openbare ruimte bewegen sportvoorzieningen integraal in het ontwerpproces worden opgenomen. Maak de wethouder sport, portefeuilleoverstijgend, verantwoordelijk voor een integrale aanpak van bewegen en sporten. Continueer het sportaanbod via de inzet van buurtsportcoaches op pleintjes, playgrounds en sportparken. Helaas worden sportwedstrijden nog te vaak ontsierd door geweld of ander wangedrag. Daarom pleit Hart voor Den Haag voor de invoering van een zwarte lijst voor spelers en toeschouwers die zich schuldig maken aan wangedrag. Relschoppers trakteren we op een verbod om sportwedstrijden bij te wonen, ook als het een andere sport betreft. Wie zich niet gedraagt bij het voetbal, is ook niet meer welkom bij de ijshockey. Daarnaast vergroten we de veiligheid door sportverenigingen te stimuleren om, conform de richtlijn van NOC-NSF, een Verklaring Omtrent Gedrag aan te vragen voor alle vrijwilligers. Het onderscheid tussen grote bloeiende verenigingen en kleine stagnerende clubs in onze stad wordt steeds groter. De ene club vindt bijvoorbeeld wel voldoende vrijwilligerskader, bij de andere club is dit een groot probleem. Om dit zoveel mogelijk tegen te gaan wil Hart voor Den Haag middels sporthubs investeren in het professionaliseren van sportverenigingen. Hierbij stelt een sterke club kennis en ervaring beschikbaar aan zwakkere clubs. Te vaak ervaren inwoners, organisaties en clubs dat zij verwaald raken in de ambtelijke organisatie. Om de klant centraal te stellen pleiten wij voor het inrichten van een Haags Sportloket waar men met praktische vragen over regelgeving, accommodaties en subsidies terecht kan. We pleiten daarnaast voor het stimuleren en faciliteren van de samenwerking tussen clubs en het Haagse bedrijfsleven. Tenslotte zien we graag de aloude terreinknechten terug om sportaccommodaties goed te onderhouden.

8.2.2 Stimuleer sportdeelname

Lang niet iedereen in ons Haagje doet aan sport. Hart voor Den Haag zet in op het stimuleren tot sportdeelname. Niet-sportende kinderen en jongeren bereiken we via een samenwerking tussen scholen, huisartsen, Centra voor Jeugd en Gezin, waarbij jeugd sportcoördinatoren een belangrijke taak hebben. Ouderen bereiken we via een samenwerking met verzorgingstehuizen, koepelorganisaties en huisartsen. Hierbij zouden verenigingen die sport voor ouderen aanbieden beloond kunnen worden. Mede dankzij inzet van wethouder De Mos heeft Den Haag als organisator van de Special Olympics 2020 afspraken kunnen maken met betrokken verenigingen om de sportdeelname van mensen met een verstandelijke en/of een lichamelijke beperking te vergroten. We blijven ons inzetten om de toegankelijkheid en bruikbaarheid van de Haagse sportaccommodaties voor deze groep te verbeteren. Met beweegcoaches stimuleren we ook mensen met een longziekte of andere aandoening tot sportparticipatie. De breedtesport kunnen we verder tegemoet

komen door kwijtschelding van lokale lasten en het bevroren van huurverhogingen. Zeker nadat de coronamaatregelen ook hier grote impact hadden. Uiteraard moeten we ervoor zorgen dat stadsgenoten met een smalle beurs ook kunnen sporten. We zien graag dat de huidige bezettingsgraad van sportaccommodaties wordt vergroot door medegebruik van buurtbewoners. Ook bij gymzalen van scholen zou sleutelgebruik moeten worden gestimuleerd. Waar mogelijk zetten we huis- en terreinmeesters in om sportlocaties zo optimaal mogelijk te benutten. Wij willen de regelingen voor minima zoals de Ooievaarspas daarom handhaven. E-sports, urban sports en vechtsporten maken we volwaardig onderdeel van het Haagse sportaanbod. Tenslotte promoten we sporten in de openbare ruimte door herkenbare sportroutes, stimuleren breedtesport aan het strand, meer speeltoestellen voor kinderen en meer Olga Commandeur-bewegingspleintjes en jeu de boulesbanen voor onze ouderen.

8.2.3 Twee extra sporthallen en meer zwemwater

Voor het verbeteren van sportaccommodaties wil Hart voor Den Haag geld uittrekken. Op basis van de resultaten van het Mulier Onderzoek en om te voldoen aan de Haagse Sportnorm, moet er komende collegeperiode werk worden gemaakt met de bouw van twee extra sporthallen. Een in de Binckhorst en een in Loosduinen. Dit is vereist om te kunnen voorzien in de vraag naar binnen sportaccommodaties. We zetten ook in op meer blaashallen, voor sportclubs de ideale manier om snel ruimte voor binnensport te creëren. Met de op handen zijnde komst van Plopsa leek er, met de komst van een wedstrijdbad, ook werk te worden gemaakt met het ledigen van het tekort aan zwemwater. Na het vertrek van wethouder De Mos kwam het Plopsaplan helaas in een diepe la te liggen. Hart voor Den Haag trekt die la weer open en zet in op de komst van een extra zwembad in Den Haag Zuidwest. Ook maken we werk om zwembad Zuiderpark met een openluchtwembad uit te breiden. Met dit extra zwemwater kunnen we de wachtlijsten voor zwemlessen terugdringen. De huurprijzen voor zwembaden worden bevroren, zodat zwemclubs een bestaansrecht houden. Daarnaast willen we dat zwemvereniging CWP, een vereniging met zo'n 1.600 leden, een eigen clubhuis krijgt. Deze vereniging heeft eigen middelen om zo'n clubhuis aan het zwembad Zuiderpark te bouwen. Hart voor Den Haag wil dat die toestemming eindelijk wordt verleend. Hart voor Den Haag wil dat Sportpark Escamp een multisport en stadspark wordt, dat onderdeel uitmaakt van de gebiedsagenda in Zuidwest en bijdraagt aan de verbinding van de bewoners uit de omliggende wijken. Om sportparticipatie met een groeiende bevolking te kunnen blijven garanderen moeten er op de langere termijn, na 2026, nog twee sporthallen komen. Te weten in Zuidwest en op Scheveningen. Daarnaast moeten er sportparken verrijzen in de Vlietzoom en Madestein/Vroondaal. Wat ons betreft blijven de voormalige ADS-velden daarvoor behouden. Regeren is vooruitzien, dus we moeten vast rekening houden met het

renoveren of vervangen van zwembaden die aan het eind van hun levensduur zitten, zoals Overbosch en de Blinkerd.

8.2.4 Indoor atletiekaccommodatie Laan van Poot

Hart voor Den Haag steunt het initiatief van veel sportverenigingen om het Sportpark Laan van Poot te upgraden ten behoeve van een brede variëteit aan sporten. Dit ter vervanging van de verouderde en te krappe handbalhal, kleedkamers, tribune, clubgebouwen van handbal vereniging Hellas en Haag Atletiek. Het plan omvat een indoor atletiekbaan (een toezegging uit het verleden aan de Haag Atletiek na sloop van de Houtrusthal) en uitbreiding en vernieuwing van de bestaande handbalhal. Tenslotte biedt het ruimte aan jeu de boules, real tennis, krachtsport / karate, tafeltennis, beach volleybal en biedt het medegebruik van de voorzieningen aan voor cricket-, en softbal. Verder voorziet het in een duurzame oplossing voor de padelbanen. Voor de gemeente zijn er ontwikkelmogelijkheden op de vrijgekomen gronden. De vrijkomende ruimte kan benut worden om in de dringende behoefte aan woningbouw in Den Haag te voorzien.

8.2.5 Haags Sportkwartier Zuiderpark verder uitbouwen met ADO-city

Als wethouder doopte De Mos Den Haag Zuidwest al om tot het Haags Sportkwartier, waar hij met de De Uithof en De Sportcampus als sportbastions nieuw elan en nieuwe trots wilde geven aan de Den Haag Zuidwest. Doel: met een grote groep verenigingen, organisaties, instellingen en bedrijven met de gemeente samenwerken om de 70.000 Hagenaars uit dit deel van de stad aan het bewegen te krijgen. ROC Mondriaan en de Haagse Hogeschool doen mee, de sportverenigingen ook, net als welzijnswerkers, wijkagenten en tal van bedrijven. Het Sportkwartier wat nu uitgerold wordt moet met de realisatie van ADO-City nóg een extra impuls krijgen. Naast het aanleggen voor trainingsfaciliteiten voor het eerste elftal van ADO Den Haag zien wij, in samenwerking met marktpartijen, ook kansen voor de realisatie van modern opleidingsinstituut voor de Haagse betaald voetbal organisatie, een hotelvoorziening, het oplossen van de ontstane parkeerproblematiek en een optimaal gebruik van de Sportcampus als spil van het Sportkwartier. De studenten op de Sportcampus kunnen straks in ruil voor studiepunten de wijken in om kinderen op de pleintjes en op de Krajicek Playgrounds met sporten kennis te laten maken. We willen een onderzoeksprogramma dat erop gericht is om via de Sportcampus toekomstige kampioenen te kunnen maken. We ondersteunen daarbij de ambities van de Haagse basketbalvereniging *The Hague Royals* en we kijken of we kickboxen er een plek kunnen geven. Bij de bouw van de Sportcampus is men vergeten om voldoende parkeerplaatsen te realiseren. Daarnaast is er geen hotelfaciliteit in Het Zuiderpark. Een enorm gemis voor sporters, sportstudenten en in de toekomst ook voor ADO. Een hotelfunctie zou goed zijn voor de selectie, maar zou ook ingezet kunnen worden tijdens het Internationaal Jeugdtoernooi dat wij terug willen laten

keren in Het Zuiderpark. Naast de ADO-opleiding moeten ook de ADO-vrouwen een prominente plaats krijgen.

8.2.6 ADO in Haagse handen

Het stadsbestuur heeft deze collegeperiode laten zien weinig op te hebben met ons ADO. De herstructureringsdeskundige stelde vast dat overnamekandidaten afhaakte vanwege de weigering van het stadsbestuur om als eigenaar van het stadion de huur te verlagen of mee te werken aan verkoop van het stadion. Daardoor is het voortbestaan op de lange termijn nog steeds niet gewaarborgd. Hart voor Den Haag heeft de voorkeur voor een meervoudig aandeelhouderschap bij meerdere Haagse eigenaren. Naast spreiding van de financiële risico's, moet hiermee ook het club- en verenigingsgevoel worden vergroot. Naast meer betrokkenheid bij het voortbestaan van onze trots wil Hart voor Den Haag dat het stadsbestuur haar netwerk inzet om de nodige donateurs voor ADO te vinden, bijvoorbeeld voor de skyboxen. Hart voor Den Haag wil in het college is ook pro-actief meedenken hoe we meer publiek kunnen trekken. We blijven proberen om de pendelbus op wedstrijddagen tussen halte Forepark en het stadion terug te brengen, we willen nog steeds de groen-gele wandelpromenade aanleggen, een naamwijziging van Donau in Aad Mansveldlaan en een ruimhartig vergunningenbeleid voor kraampjes, verkoop van fan-artikelen en andere zaken die bijdragen aan een levendig plein voor het stadion op wedstrijddagen.

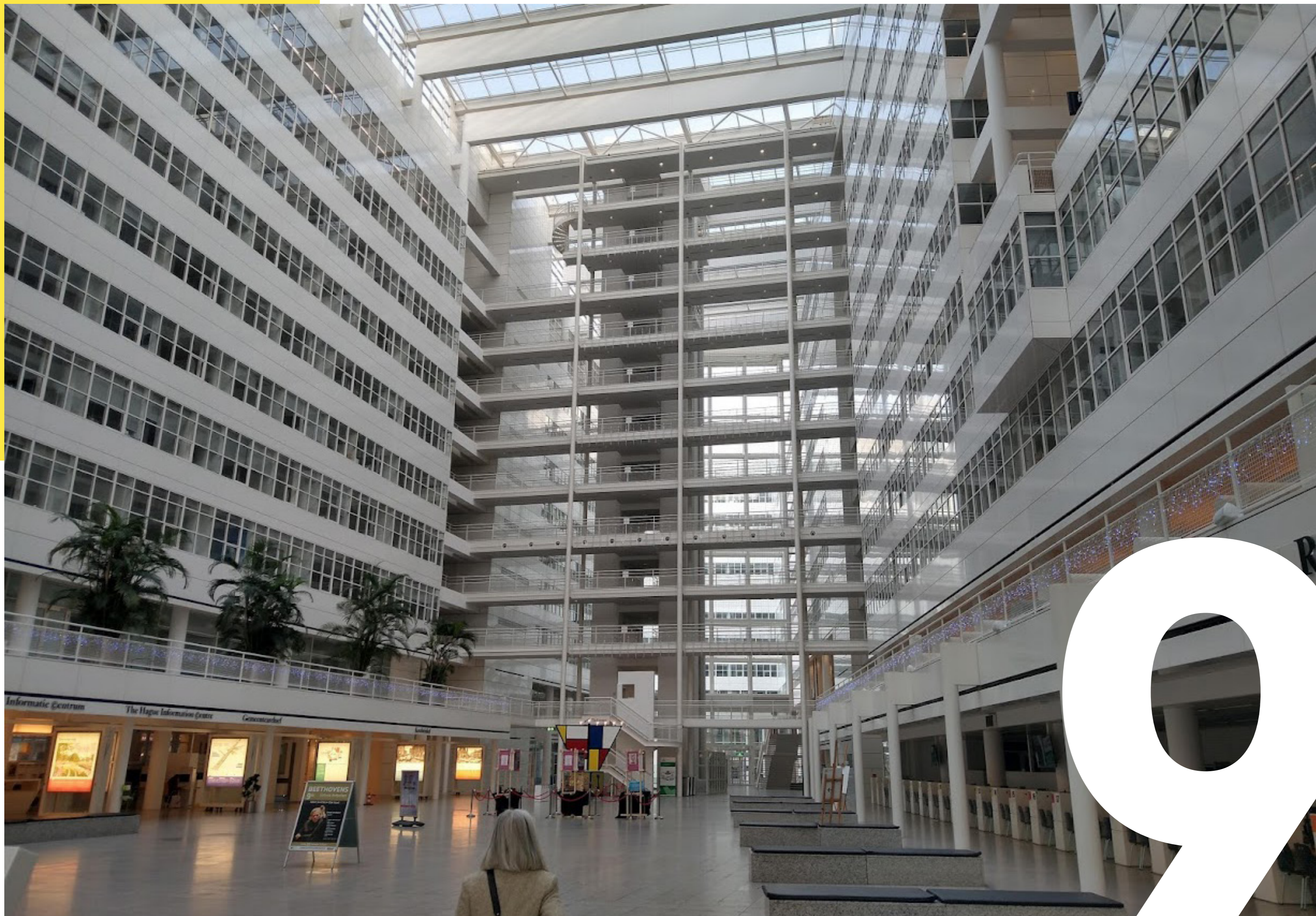
8.2.7 Topsportevenementen naar Den Haag? Ja graag!

Met de Grand Prix Judo, Volley2018, de Ocean Race en de Special Olympics Nationale Spelen 2020 hebben we ingezet op het naar binnenhalen van topsportevenementen. Door onze inzet wordt er in samenwerking met Rotterdam gepoogd om voor 2024 of 2025 de start van de Tour de France binnen te halen. In 2019 haalden we als opwarmer al de BinckBank Tour, naast de Amstel Gold Race de enige officiële *UCI World Tour* wedstrijd in Nederland. Ter bevordering van de wielersport willen we een Ronde van Den Haag. Grote publieksevenementen zijn goed voor stadspromotie en leveren de stad miljoenen op voor onze lokale economie. En als, dankzij Max Verstappen, één sportevenement leeft, dan is dat de Formule 1. Daarom blijven we inzetten op het naar de stad halen van een Formule 1-demo. Hart voor Den Haag wil ook inzetten op het vergroten van de kansen voor topsporters, onder andere door oog te hebben voor talentontwikkeling. Breid hierbij de samenwerking met Team NL Centrum Metropool verder uit. Naast ADO staan we ook pal achter die andere topclub: ijshockeyclub HYS. Zo zetten we in op het verlagen van de ijshuur. Wat ons betreft komt de ijshockeyfinale van Eindhoven naar Den Haag. De afgelopen 25 jaar is de dartsport in Den Haag, dankzij Raymond 'Barney' van Barneveld, ontzettend gegroeid. Wij zien kansen om een *Premier League Darts* in de Sportcampus Zuiderpark te organiseren. Daarnaast moeten onzinnige regels voor dartsportcafés

worden versoepeld, zodat darters daar de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Tenslotte willen we onderzoeken of een terugkeer van Concours Hippique, het grote paarden-evenement dat gehouden werd in het Westbroekpark, mogelijk is.

Hart voor Den Haag wil:

- **Meer jaren onderhoudsplan voor o.a. vervanging kunstgrasvelden en kleedkamers;**
- **Bindende Sportnorm bij bouwprojecten;**
- **Tuigvrij sporten, onder andere door zwarte lijst voor spelers en toeschouwers die zich ernstig misdragen;**
- **Met Sporthubs sterkere clubs die zwakkere laten helpen;**
- **Coronasteun: Huurverhogingen sportclubs bevrozen;**
- **Meer speeltoestellen voor kinderen én meer Olga Commandeur-bewegingspleintjes en jeu de boulesbanen voor onze ouderen;**
- **Twee extra sporthallen en meer zwembad, o.a. een openluchtzwembad in het Zuiderpark;**
- **Indoor atletiekaccommodatie Laan van Poot;**
- **Uitbreiden Haags Sportkwartier door optimaal gebruik Sportcampus Zuiderpark en realisatie ADO-city;**
- **ADO in Haagse handen middels meervoudig aandeelhouderschap**
- **Topsportevenementen naar de stad halen, o.a. Formule 1-demonstratie, start Tour de France;**
- **IJshockeyfinale standaard in Den Haag;**
- **Den Haag als darthoofdstad van Nederland met Premier League Darts.**

9. Deze stad verdient beter op bestuur: in dienst van de burger

‘Vind je het gek dat mensen de politiek niet meer serieus nemen, als de politiek ‘de mensen’ niet meer serieus neemt’, zei cabaretier Youp van ’t Hek ooit. Hart voor Den Haag bedrijft met Ombudspolitiek politiek in dienst van de burger. De Engelse naam voor ambtenaar is ‘civil servant’ en dat is precies wat we op het Haagse stadhuis willen bewerkstelligen.

9.1 Rijk is een slechte partner bij het bestuur van de stad

De kabinetten Rutte pakken rampzalig uit voor de gemeenten en in het bijzonder voor onze stad. Kijk maar mee. Sluiten politiebureaus, bejaardenoorden, ziekenhuizen (Bronovo / Rode Kuis), te weinig geld en mensen in de thuiszorg en wijkverpleging, korten op het gemeentefonds. Met de smoes van “zelfredzaam” moeten de zwakke ouderen, jongeren en mensen in de GGZ de tol betalen. Zij zijn direct de pineut. De kwaliteit en de leefbaarheid van de stad zijn vervolgens de klos. Inleveren gaat ten koste van iets. De stad zakt door een ondergrens. Het rapport ‘Stelsel in Groei’ heeft als uitkomst dat het Rijk, gemeenten voor de jeugdzorg alleen al in 2019 met een tekort van 1,7 miljard heeft opgezadeld. Het adviesrapport ‘Rust-Reinheid-Regelmaat’ spreekt er zelfs over dat het Rijk met het decentraliseren de gemeentelijke financiën heeft opgeblazen. Zoek je een bewijs waarom lokale partijen nodig zijn en dat het filiaal bedrijf van de lokale afdelingen in de Raad van VVD, D66 PvdA en CDA geen enkele toegevoegde waarde hebben, dan ligt hier het treffende bewijs. Als het Kabinet Rutte doorgaat met het vernietigen van de gemeentelijke inkomsten en de lasten van de stad blijven verzwaren, dan komt de situatie dat we anders met het Rijk moeten omgaan. Immers tot het onmogelijke is niemand gehouden. We geven onmogelijke opdrachten terug. Dat over een breed front. Wij willen boter bij de vis. Het congres van alle gemeenten in Nederland hebben zich ook in dergelijke zin op een VNG congres uitgesproken. Een goed begin, maar er zullen bij verdergaande verslechtering, toch krachtigere acties ondernomen moeten worden. Hart voor Den Haag is voor eerlijk en rechtvaardig besturen. Kan het niet dan stoppen wij met het uitvoeren van Rijkstaken. Wij leggen de verantwoordelijkheid daar waar die hoort. Uiteraard dient de gemeente zelf lerend vermogen te creëren en actief te controleren of bestedingen wel doelmatig zijn.

9.2 Bestuur die stad, gooi de luiken open

Het college is niet de baas van de stad, het zijn uitvoerders van wat de burgers willen. Die doen dat door 45 vertegenwoordigers in de Raad te stemmen. Wat willen de inwoners? Mee blijven doen, impulsen geven aan de politiek, meepraten en meebeslissen. Oftewel de

raad en het college moeten weten wat er in de stad speelt. Dat is wat anders dan technocratisch leunen op wat ambtenaren en van buiten Den Haag ingehuurd dure consultancy -en adviesbureaus het beste vinden.

Ons antwoord is ten eerste Ombudspolitiek. Hiermee gaan wij graag naar inwoners toe. We borduren hierbij voort op ons aangenomen initiatiefvoorstel *Gooi die luiken open*. Kiezers niet alleen meer laten stemmen op personen en partijen, maar ook op thema’s waardoor we de hele regeerperiode van de raad de onderwerpen behandelen waarvan de burgers aangeven dat ze daar mee zitten of daar ideeën over hebben. Burgers meer invloed geven met een burgertop, een burgerbegroting en een burgerjury. Bij een burgertop worden bewoners bij elkaar geroepen om belangrijke thema’s in de wijk of in de stad te bespreken. Die bijeenkomst wordt afgesloten met een burgerbesluit, zodat de politiek ook doet wat de burger haar opdraagt. Zo’n burgertop of panel wordt samengesteld door een loting te houden onder de wijkbevolking en de maatschappelijke instelling in wijk of stadsdeel. Een burgerbegroting waarbij Hagenaars zelf beslissen over wat er met een klein deel, laten we zeggen 2,5 miljoen euro per jaar, van het miljardenbudget van de stad gebeurt. Dit kan per wijk of stadsdeel georganiseerd worden. Ook pleiten we voor de ‘omgekeerde toets’, waarbij niet de regels centraal staan, maar de vraagstukken die opgelost moeten worden.

Stadsdeelwethouders hebben nauwelijks mandaat en staan daardoor te ver af van de bevolking. Hart voor Den Haag wil een proef met gekozen stadsdeeldirecteuren, die door een panel van burgers en gemeente op een meervoudige voordracht van de gemeente worden aangesteld en ontslagen. Daarmee komt deze ambtelijke functionaris los te staan van de directeuren van de grote diensten. En staat in dienst van de wijkbevolking. Op deze manier hebben we de wijkbewoners kracht gegeven. Ze hebben namelijk budget, ze hebben een uitvoerder, ze hebben een zelf samengesteld panel waarmee ze wijkaanpak kunnen realiseren. De raad blijft het hoogste bestuursorgaan van de stad. De raad vergadert in ieder geval een keer per periode in elk stadsdeel tezamen met het desbetreffende burgerplatform/panel. De raad moet effectiever. Dat begint al bij de fractievergaderingen. Elke fractie kan een wethouder voor informatie oproepen om in een openbare fractievergadering aan de hand van een agenda te verschijnen. Om het euvel, “dat ligt bij mijn collega, ik kan daar niks overzeggen” aan te pakken komt er per wethouder een raadscommissie. Om de aanvallen via een motie van wantrouwen te verminderen, geeft een raadscommissie na elke vergadering de wethouder een oordeel.

9.3 Fulltime raadslidmaatschap

Wat Hart voor Den Haag betreft wordt het raadslidmaatschap een fulltime functie in de

grote steden. Door de vele taken die het Rijk de afgelopen jaren over de gemeentelijke schutting heeft gekieperd, is het takenpakket van de raad fors uitgebreid en de controlerende rol van de raad alleen maar belangrijker geworden. Het raadswerk is echter ook in Den Haag nog altijd een nevenfunctie naast een gewone baan. Tegenover een college van professionele bestuurders met duizenden ambtenaren aan ondersteuning en een bataljon aan woordvoerders, staat een nu 45-koppige gemeenteraad, die met minimale ondersteuning haar kaderstellende-, volksvertegenwoordigende- en controlerende rol moet vervullen. Dat is David tegen Goliath. Macht verdient sterke tegenmacht en dat kan alleen met een gelijk speelveld.

9.4 Voorlichting over het raadswerk

Er komt een maandelijks stadskrant, niet meer in een advertentieblad verstopte katern. Ook zal radio Den Haag FM tot een volwaardig medium moeten worden ontwikkeld en niet als een filiaal van Omroep West. Raadsvergaderingen zijn te volgen via sociale media. De overmaat aan voorlichters per dienst en per portefeuille wordt ingekrompen. Een voorlichter per wethoudersportefeuille en een per dienst. De gekozen wethouders mogen hun eigen bestuursadviseur en een eigen voorlichter meebrengen

9.5 Ambtenaren werken voor de Haagse bevolking.

De afgelopen 15 jaar is vanwege de bezuiniging gedreven door VVD en D66 en mede uitgevoerd door CDA en PvdA het ambtelijke apparaat beroofd van zijn voelhoorns in de stad. Een stoet van snel scorende ZZP'ers en dure adviesbureaus kwam het ambtelijk apparaat beroven van zijn kennis en ervaring en vertrok vervolgens. Het invoeren van ict is gebeurd zonder de gevolgen voor de behandeling van de burgers als belangrijkste uitgangspunt te nemen. Bezuinigen leidde tot vermindering van de dienstverlening. De dienaren van de stad moeten weer onze ambtenaren worden. Zij weten wat er speelt, ze voelen de stad aan, ze dragen de gevolgen van hun beleidsbeslissing, het zijn mensen van Den Haag die Den Haag als focus hebben. Een ambtenaar leeft in de stad. In een beleidsnota leef je niet. Vanaf schaal 12 dient een ambtenaar in Den Haag te wonen. Zouden er geen geschikte kandidaten zijn dan kan naar de agglomeratie gemeenten en Zoetermeer gekeken worden. Bij gelijke geschiktheid van alle ambtelijke functies heeft een Hagenaar voorrang. Hart voor Den Haag is van oordeel dat de carrousel van willekeurige top ambtenaren zoals die bij de bestuursdienst is georganiseerd, niet meer gebruikt moet worden. Je weet niet wat je krijgt, het houdt geen rekening met de belangen van de Haagse bevolking. Het beperkt de mogelijkheden van echte Haagse ambtenaren. Weg ermee!

9.6 De ambtelijke organisatie op orde

Hart voor Den Haag heeft een groot aantal voorstellen gedaan om het stadsbestuur naar

de mensen toe te brengen. Oude vormen en gedachten sterven en de nieuwe tijd roept. Daarom moet de ambtelijke organisatie en de bestuurlijke vernieuwing op elkaar worden aangepast. De rol van de gemeentesecretaris moet als hoogste ambtenaar meer betekenis krijgen. De gemeentesecretaris krijgt voor elke dienst een inspectie. Deze inspecteurs moeten ervoor zorgen dat de diensten hun taakvelden uitvoeren en dat ze ook kwaliteit kunnen blijven leveren. Omdat de gemeentesecretaris ook bij het college zit, is die het beste geïnformeerd en kan als adviseur van het college ook aangeven wat er wel en niet kan vanuit de ambtelijke organisatie. Het triumfeeraat van de grote 4 diensten maakt dat er een onnodige (machts)concentratie in het bestuur van de stad plaatsvindt, waarbij komt dat 2 van de 4 grote directeurs hun leven en wonen in Noord Holland en Overijssel hebben. Dit orgaan wordt opgeheven. De coördinatie en afstemming inrichting en instructie van de diensten ligt bij de gemeentesecretaris en de inspectie. De verdere deconcentratie van de ambtelijke diensten gebeurt met gebruikmaking van de burgerpanels en stadsdeeldirecteuren. De verwoestende marktwerking zoals dat in ons land door VVD en PvdA is geïntroduceerd moet gestopt worden. Daar waar de noodzaak zich voor doet start de gemeente zijn eigen uitvoerende dienst of bedrijf. Voor het MKB en mensen met schulden worden de grenzen van de mogelijkheden van de GKB (Gemeentelijke Krediet Bank) opgezocht.

9.7 Burgemeestersreferendum en adviserende referenda

Hart voor Den Haag wil dat er een gekozen burgemeester komt. Een moderne stad en democratie leeft niet in de middeleeuwen. Relicten als door de Kroonbenoemde functionarissen dienen te verdwijnen. Een bevolking heeft recht om zijn eigen leiders te kiezen. De carrousel van de landelijke partijen die elkaar mooie posten toespelen is vals en narcistisch. Geef, tot invoering van de gekozen burgemeester, de inwoners van Den Haag grote invloed bij het samenstellen van de profielschets van de burgemeester. De wijkburgerpanels geven aan de raad een oordeel over de kandidaten. Er komt een lijst van grote beslissingen die aan een adviserend referendum worden onderworpen. En o ja, we willen af van ondemocratische praatclubs zoals de ongekozen Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), de Veiligheidsraad, Interprovinciaal Overleg (IPO) en het Nationale Programma Regionale Energiestrategie (RES), maar ook regionale gemeentelijke overleggen zoals de GGD/GHOR. De kiezer heeft daar immers nooit voor gekozen.

9.8 Wat dient nog meer de bestuurlijke vernieuwing?

Hart voor Den Haag gelooft in meer transparantie in hetgeen de gemeente en burgemeester en wethouders doen. Daarom pleiten wij ervoor om de agenda's van het college openbaar te maken. Hierbij willen we van zowel de burgemeester als van de wethouders ook wekelijkse spreekuren met de burgerij zien. Ook willen wij dat

inspraakmomenten en procedures goed te vinden zijn op de website van de gemeente Den Haag, waarbij de gemeentelijke almanak online staat. Zo is het voor iedereen inzichtelijk welke gemeentelijke afdeling waarover gaat. Zakelijke contactgegevens van behandelend ambtenaren en contactpersonen zijn hierbij openbaar. Bij Hart voor Den Haag wordt ons uitgangspunt dat gemeenteambtenaren in Den Haag wonen. Voor ambtenaren en college wordt het mogelijk om de burgerij via chat gesprekken te woord te staan. En met een jongerenraad, voorgezeten door een kinderburgemeester, geven we de jeugd een stem. Raadsvergaderingen zijn ondertiteld, o.a. voor doven.

9.9 De driekleur in de Haagse raadzaal

Hart voor Den Haag wil graag het voorbeeld van de Tweede Kamer volgen en de nationale driekleur een prominente plaats geven in de Haagse raadzaal. Naast het rood, wit en blauw mag de Haagse vlag uiteraard niet ontbreken. Gezien hun eigen identiteit binnen de stad misschien zelfs met een verwijzing naar de Scheveningse - en Loosduinse vlag. De vlaggen zijn uitingen van nationale en lokale Haagse trots. Daar werken wij in de gemeenteraad voor en zij moeten een constante motivatie voor raadsleden zijn om zich in te zetten voor het Haags belang als onderdeel van de Nederlandse samenleving

9.10 Participatie ook met buurtclubs, introduceer stadswinkels

De laatste jaren is flink het mes gezet in de steun voor buurtclubs. Hart voor Den Haag vindt gezonde bewonersorganisaties van cruciaal belang voor de sociaal-maatschappelijke cohesie in onze wijken. Daarom willen wij de steun aan buurtclubs, onder andere op administratief gebied, optimaliseren. Directe inspraak maakt bewoners meer betrokken bij hun wijk. Verder pleiten wij voor (tijdelijke) stadswinkels naast een chatdienst om het gesprek met de burger aan te gaan, maar ook om burgers met raad en daad bij te staan. De stadswinkels kunnen gevestigd worden bij stadsdeelkantoren, in bibliotheken of in leegstaande panden. Zeker nu de vergrijzing en digitalisering toenemen, is het prettig om in de stadswinkels een helpende gemeentelijke hand te krijgen. Wij vinden dat de gemeente dat ook moet doen en daarom moeten alle stadsdeelkantoren open blijven.

9.11 Vrijwilligers, we kunnen niet zonder

Ruim 130.000 Haagse burgers zijn als vrijwilliger actief en dragen bij aan het functioneren van allerlei publieke voorzieningen in de stad. Zij vormen hét cement van de Haagse samenleving. Hart voor Den Haag gelooft in een gemeente die meewerkt aan het mogelijk maken van vrijwilligers- en bewonersactiviteiten, zodat mensen de kans krijgen om zelf hun buurt mooier en socialer te maken. We draaien het afschaffen van reis- en onkostenvergoedingen direct terug. We belonen vrijwilligers met gereduceerd of gratis toegang tot gemeentelijke voorzieningen. Daarnaast kan de gemeente een rol spelen bij

het stimuleren van samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties onderling, maar ook met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. We zien ook dat vrijwilligers en actieve bewoners trainingen, workshops en goede begeleiding nodig hebben om plezierig, verantwoord, veilig en met voldoening te kunnen werken. Scholing vergroot ook de kansen op de arbeidsmarkt. De wettelijke vrijwilligersvergoeding mogen de instellingen die deze service aan de bewoners aanbieden in de subsidie aanvraag opnemen. Het zelfde geldt voor de mantelzorgers. De gemeentelijke sociale dienst kan hierbij een directe of indirecte rol in het organiseren spelen

9.12 Subsidies welzijnsorganisaties monitoren

Een euro kan maar één keer worden uitgegeven. Daarom vindt Hart voor Den Haag het belangrijk om de effecten van subsidies aan welzijnsorganisaties te monitoren. Maar ook in de desbetreffende wijkpanels dienen subsidie aanvragen te worden voorgelegd. Zonder bespreking en advies van het wijkpanel, wordt er geen subsidie aan de desbetreffende instelling verleend. Te vaak horen wij dat goede burger- en buurtinitiatieven - vanwege het monopolie dat welzijnsorganisaties hebben - worden vertrapt. Bovendien dienen de besturen van de stichtingen een betere afspiegeling te vormen van de bewoners waarvoor zij zeggen te werken.

9.13 In Den Haag kun je zijn wie je wil!

Den Haag is een vrije stad, hier telt je toekomst, niet je afkomst. Niet iedereen is gecharmeerd van elkaars levensstijl. Dat hoeft ook niet, zolang je de ander niet belemmert in zijn of haar levensstijl. Diverse nationaliteiten, talloze levensbeschouwingen, hetero's, lesbo's, homo's en transgenders moeten met elkaar leven in deze mooie stad. Je mag houden van wie je wil, geloven wat je wil en dragen wat je wil, op gezichtsbedekkende kleding na, zoals boerka's en bivakmutsen. Wij hebben een regenbooghart voor Den Haag. Homohaar moet worden bestreden. Het is voor Hart voor Den Haag ontzettend belangrijk dat de gemeente samen met de politie, het OM, Bureau Discriminatiezaken en de LHBTI-organisaties zorgen voor een goed registratiesysteem van homogeweld, zodat beleid hierop kan worden aangepast. Bij pesten en onverdraagzaamheid in de woonomgeving moet het uitgangspunt worden dat de dader verhuist en niet het slachtoffer. Die laatste moet bescherming genieten. Speciale aandacht hebben we voor roze ouderen die nog steeds in de kast blijven, omdat ze bang zijn voor pesterijen. Zichtbaarheid is belangrijk voor de acceptatie. Wij willen dat Den Haag hierin voorop gaat lopen. Met het openen van meer regenboogzebrapaden en het vlaggen met de regenboogvlag op data die voor LHBTI's betekenis hebben, zoals tijdens de Coming Out Week. Daarnaast staan wij voor actieve ondersteuning van de LHBTI-evenementen, zoals The Hague Pride en Coming Out Dag. Tenslotte willen we ons inspannen voor een veilig sportklimaat en werken daarbij samen met

de John Blankenstein Foundation. Ook ondersteunt de gemeente roze verenigingen, zoals De Roze Régahs.

Hart voor Den Haag wil:

- **Stoppen met het uitvoeren van Rijkstaken als bijbehorende gelden niet komen;**
- **Burgers meer invloed door: thema stemmen, inzet burgerops en het invoeren van een burgerjury en een burgerbegroting;**
- **Proef met gekozen stadsdeeldirecteuren;**
- **Bij gelijke geschiktheid ambtelijke functies Hagenaar voorrang geven;**
- **Een proef met het burgemeestersreferendum;**
- **Adviserende referenda bij grote beslissingen;**
- **Spreekuren burgemeester en wethouders;**
- **Jongeren laten vertegenwoordigen door een kinderburgemeester;**
- **De nationale driekleur en de Haagse vlag in de raadzaal;**
- **Meer invloed naar de wijken, de buurt bestuurt;**
- **Buurtclubs ondersteunen, o.a. op administratief vlak;**
- **Stadswinkels voor persoonlijk contact met bewoners;**
- **Vrijwilligers ondersteunen, bijvoorbeeld op het gebied van scholing en door terugdraaien besluit afschaffen reis- en onkostenvergoeding.**

10. Deze stad verdient beter op stadsdelen: maatwerk per wijk en buurt

‘Geen gezeik, luisteren naar de wijk’, is in een notendop waar wij voor staan.

De vereniging Groep de Mos is sinds haar oprichting eind 2012 een actieve partij richting de bewoners van de stad. Het stadsbestuur is er voor de burger en niet andersom. De buurt bestuurt is daarbij ons uitgangspunt, waarbij buurtschouwen en wijkoverleggen bijdragen aan de betrokkenheid van de bewoners. Onze partij heeft in ieder stadsdeel actieve stadsdeelvoorzitters en wijkvertegenwoordigers, die het nieuws uit de wijken bij de fractie - en dus in de raad - brengen. Met deze Ombudspolitiek, waar geen thema voor ons te klein is, luisteren wij naar alle stadsdelen en wijken.

10.1 Escamp verdient beter

Stadsdeel Escamp is het grootste stadsdeel van Den Haag. Sinds 2009 is het, met Wateringse Veld erbij, volledig bewoond met een inwonersaantal van ongeveer 113.000. Extra aandacht in dit stadsdeel moet er zijn voor Zuidwest. Al decennia glijdt dit deel van de stad, waar zo'n 70.000 mensen wonen, af. Daardoor trokken de sterke schouders naar elders. Nu is er overbewoning, armoede en werkeloosheid. Er zijn onderwijs- en taalachterstanden, veiligheidsproblemen en radicaliseren, mentale en fysieke gezondheidsproblemen.

Voor u geregeld 2018-2022

Door inzet van Hart voor Den Haag blijven deze twee beeldbepalende Haagse kerken behouden in de wijk Rustenburg-Oostbroek. Hart voor Den Haag heeft het actiecomité ‘Valkenbos Blijft’ altijd gesteund in haar strijd voor behoud en herbesteding van de Valkenboskerk op de hoek van de Loosduinsekade en Zuiderparklaan. Op dit moment wordt gewerkt aan een transformatie naar appartementen. Dit kan op steun van Hart voor Den Haag rekenen. Ook de Theresiakerk op de hoek van de Apeldoornselaan en Dierenselaan wordt waarschijnlijk toch gered van de sloop.

Wij worden enthousiast van het plan voor een supermarkt, met behoud van de kerktoren! Voor de wijken met overbewoning, zoals Rustenburg-Oostbroek en Leyenburg, regelde onze partij een verbod op het verkameren en splitsen van woningen. In Leyenburg wordt eindelijk werk gemaakt van het wegslepen van wrakboten. Voor het Wateringse Veld zorgden we ervoor dat de groepslocatie voor statushouders werd geschrapt. Het Parijsplein werd opgeknapt en met fastfoodrestaurants werd een convenant afgesloten voor het schoonhouden van de omgeving.

Voor de periode 2022-2026 hebben wij voor Escamp het volgende in petto:

10.1.1 Zuidwest Regiodeel, Nationaal Programma

Het is van levensbelang dat de aanpak in Zuidwest slaagt. Dit gebied is te lang genegeerd en sommige plekken zijn verworpen tot afvoerputje van de stad. Dit gaat ten koste van mensen die we juist alle kansen willen geven om zichzelf te ontplooiën. Het nu beschikbare geld moet ingezet worden op daden en niet op ambtelijk rondkletsen. We hebben behoefte aan concrete en meetbare projecten. De wijken in Zuidwest kunnen niet langer wachten. We willen dat Zuidwest onderdeel wordt van een Nationaal Programma, zoals met Rotterdam-Zuid is gebeurd. De opgave in Den Haag Zuidwest (met een inwonersaantal van circa 70.000 bijna zo groot als de stad Delft.) is grootschalig, meervoudig, langdurig en zeer urgent. De Regio Deal Den Haag Zuidwest richt zich op de wijken Bouwlust, Vrederust, Morgenstond en Moerwijk. Het gebied kent een grote sociaaleconomische multiproblematiek, gekenmerkt door langdurige werkloosheid, armoede, schulden, radicalisering, polarisatie, toenemende gevoelens van onveiligheid, verloedering, gezondheidsproblemen en opgroeiende kansarme jongeren in een sociaal zwakke omgeving. Dit terwijl deze naoorlogse wijken in een tijd van hoop en optimisme zijn opgebouwd en een symbool waren van de wederopbouw van Nederland.

Veel bewoners voelen zich regelmatig onveilig in hun eigen buurt en ervaren grote sociale overlast. Bijna de helft van de bewoners heeft moeite om rond te komen. Onze ambitie is om deze neerwaartse spiraal te doorbreken en de sociaaleconomische positie en leefbaarheid van Den Haag Zuidwest op te sturen in de richting van het gemiddelde van Den Haag. In het door Hart voor Den Haag ingediende initiatiefvoorstel Zuidwest staat een gerichte aanpak. Dit initiatief dient zo snel mogelijk te worden omgezet in uitvoering.

Langdurige, integrale aanpak van de problemen in Zuidwest Den Haag.

De grote problemen in Zuidwest Den Haag kunnen niet worden opgelost met meer goedbedoelde projectjes, die worden betaald met incidenteel geld. Er moet een stevig, langjarig programma komen waarin gemeente, maatschappelijke partners als woningbouwcorporaties, scholen, huisartsen en kerken, en bewonersinitiatieven de mouwen opstropen en samenwerken. De gemeente heeft hiervoor eveneens bij de rijksoverheid aangeklopt. Wij vragen om een Nationaal Programma. Ook als de bijdrage die we van het rijk verwachten niet komt of tegenvalt, wil Hart voor Den Haag een langjarige investering om de problemen in dit gebied aan te pakken.

WAT IS DAARVOOR NODIG?

1. Naar een gecoördineerde langdurige aanpak.

Er komt een Programmaorganisatie “Zuidwest op z'n best”, onder leiding van een coördinerend wethouder Zuidwest. Werk, onderwijs en wonen komen centraal te staan.

De stedelijke programma's van alle diensten reserveren ten minste 10% van hun budget voor Zuidwest. Alle middelen die zo voor Zuidwest ter beschikking komen te staan, komen in een Zuidwestfonds. 1% van deze middelen wordt specifiek gereserveerd voor het stimuleren en organiseren van bewonersparticipatie. In de programma organisatie werken gemandateerde ambtenaren van alle diensten op locatie in Zuidwest samen met bewoners en maatschappelijke organisaties aan de grote opgaven. Deze "ontschotting" moet een doorbraak opleveren om problemen minder verkokerd aan te pakken, een betere aansluiting op de realiteit in de wijken en meer ruimte voor inbreng van bewoners en maatschappelijke organisaties.

4. De basis op orde.

Er zijn veel klachten van bewoners over vuil op straat, over de verwaarloosde openbare ruimte, bijvoorbeeld kinderspeelplaatsen, rattenoverlast en onveiligheid op straat. Voor vertrouwen bij de burgers is directe aanpak en resultaat nodig. Op basis hiervan kan ook geloofwaardig met andere zaken begonnen worden. Indien we meer capaciteit op straat nodig hebben, gaan we dat regelen.

3. Versterking bewonersparticipatie en wijkinvloed

In alle nariigheid zijn er ook lichtpuntjes. De bewoners in Zuidwest zijn betrokken bij elkaar, kijk bijvoorbeeld naar de "lief- en leedstraatjes" en initiatieven als "Bij Betje" of de Participatiekeuken. Bewonersplatforms, zoals de bewonersorganisatie Morgenstond zien wij als "Bondgenoten", als frontsoldaten bij de herontwikkeling van hun wijk. Hun werkelijkheid is: tegen dichte deuren aanlopen, initiatieven gaan ten onder aan ingewikkelde regelgeving, de zoektocht naar subsidie is vaak spookachtig en ontmoedigt. Is de gemeente er ook voor ons is de terugkerende vraag. Luisteren, ondersteunen waar kan en kijken waar het beter georganiseerd kan worden, zowel voor de bewonersinitiatieven als de bewonersorganisaties.

Gemeentelijke afdelingen coördineren hun participatie niet, waardoor bewoners soms in een week voor drie bijeenkomsten uitgenodigd worden. Terugkoppeling of uitvoering van toezegging blijft achterwege. Er komt een participatiewinkel in Zuidwest, waar bewoners informatie vinden over de plannen in hun wijk, waar initiatiefnemers terecht kunnen voor ondersteuning bij de organisatie van hun idee, waar plannenmakers geadviseerd worden over de juiste participatieaanpak. We investeren in nieuwe (digitale) platforms en technieken om meer, en andere bewoners te betrekken. We versterken de wijkdemocratie. Wij willen bewoners in Zuidwest niet alleen meer invloed, maar ook zeggenschap geven op de bestedingen en activiteiten in hun wijk. Dit als aanvulling op de representatieve democratie (de gemeenteraad). In heel Nederland vinden er experimenten plaats, bij

voorbeeld met een coöperatieve wijkraad (Groningen), een burgertop (Amsterdam), een burgerjury (Rotterdam) of gelote wijkraden en stadsgesprekken. De bedoeling is om te komen tot betere oplossingen voor problemen in de wijk, met meer draagvlak. Een of twee maal per jaar wordt er een congres georganiseerd waar alle wijk en buurtorganisaties bij kaar komen. Uitwisseling maar ook het laten verantwoorden van leidinggevend ambtenaren en desbetreffende wethouder(s)

4. Vol inzetten op versterken Wijkeconomie

De wijkeconomie moet terugkeren. Gebruik (deels) leegstaande school- en kantoorgebouwen voor kleinschalige bedrijvigheid, zoals de oude schoolgebouwen in de Twickelstraat en de Beatrijsstraat. Of het kantoorgebouw aan de Televisiestraat. En o ja, voor de ondernemers in bedrijfsverzamelgebouw De Kazerne zoeken we eerst een alternatieve locatie, voordat we gaan slopen. In Zuidwest moeten we banen dichtbij huis realiseren. Laat daarom nieuwe attracties voor de stad in Zuidwest landen en versterk de positie van bedrijventerrein ZKD

10.1.2 Voortzetting Wijkontwikkelingsmaatschappij Zuidwest

De Wijkontwikkelingsmaatschappij Den Haag Zuidwest BV (WOM) is opgericht met als doel de door Vestia ingezette herstructurering in Den Haag Zuidwest voort te kunnen zetten. Na zes jaar (2014-2020) is WOM halverwege de opgave en zijn 550 woningen (9% meer dan gepland) gerealiseerd of in uitvoering genomen; het aandeel sociale huurwoningen daarbinnen is verhoogd met + 5,3%, waarmee het aandeel sociaal (koop en huur) bijna 44% bedraagt. Hart voor Den Haag wil deze WOM de komende jaren voorzetten om de slechtste woningen in Zuidwest te renoveren.

10.1.3 Verstandig verdichten; behoud groen Zichten, Gaarden en Dreven

Hart voor Den Haag ziet in Zuidwest kansen om te verdichten en op locaties hoogbouw toe staan. Zeker als dat helpt het groen te behouden en in broodnodige woningen te voorzien voor wijkgenoten met een economische en/of maatschappelijke gebondenheid met Zuidwest. Bewoners moeten naast zeggenschap over sloop- nieuwbouwplannen, ook een terugkeergarantie krijgen. We juichen de komst van sterke schouders, zoals die van leraren, agenten en zorgpersoneel toe. Hart voor Den Haag wil het groene- en beschermde stadsgezicht van de Zichten, Gaarden en Dreven behouden en pleit voor sloop- nieuwbouw op de huidige bouwvakken. We zien kansen om bouwlagen op bestaande bouw toe te voegen, teneinde de leefbaarheid in de wijken niet verder aan te tasten.

10.1.4 Moerwijk niet langer gebruiken als afvoerputje

Wie wat onderzoek doet naar Moerwijk, stuit al snel op bedroevende cijfers. De wijk voert

alle verkeerde lijstjes aan: het is officieel de armste en meest ongezonde wijk van Nederland, en de gemiddelde leeftijdsverwachting ligt acht jaar lager dan het landelijk gemiddelde. Bovendien krijgen de 20.000 bewoners van Moerwijk gemiddeld vijftien jaar eerder gezondheidsproblemen dan andere Nederlanders. Zo'n 75 procent van deze jarenvijftig wijk bestaat uit sociale huurwoningen, met het goedkoopste aanbod van Den Haag. Gevolg: veel mensen uit crisissituaties – vaak met een ggz-achtergrond – en statushouders komen hier terecht. Met de in te voeren Den Haag-wet gaan we zorgen dat we de stroom kansarmen naar deze wijk een halt toe roepen. We heropenen het rattenoffensief om de overlast van de knaagdieren aan te pakken en o ja, we behouden het oude Pannenkoekenhuis bij het station met een buurt functie voor de wijk.

10.1.5 Jeugdoverlast aanpakken

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat jongeren uit Moerwijk, Morgenstond, Bouwlust en Vrederust bovengemiddeld vaak verdacht worden van zware misdrijven. Met name blootstelling aan criminaliteit in huishouden, in familie en in de klas. Door een combinatie van preventie, zorg en repressie wil Hart voor Den Haag criminele jeugdgroepen bestrijden. Wat ons betreft komen we daarbij sneller achter de voordeur en pakken we verkregen crimineel vermogen af.

10.1.6 Parkeerellende Rustenburg-Oostbroek gaan we oplossen

Rustenburg-Oostbroek heeft de hoogste parkeerdichtheid van Nederland, zo blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In Den Haag staan gemiddeld 1,955 auto's per vierkante kilometer. In Rustenburg-Oostbroek is het vele malen drukker, daar staan 5,645 auto's per vierkante kilometer. En wat doet D66-wethouder Van Asten? Die wil de parkeergarage aan de Apeldoornselaan sluiten. Hart voor Den Haag zal dit in een volgend college tegenhouden en toezien op het uitvoeren van het aangenomen initiatiefvoorstel 'Ruimte in Rustenburg-Oostbroek', waar wij diverse voorstellen hebben gedaan om de parkeernood te ledigen, zoals:

- het maximaliseren van parkeervergunningen,
- onderzoeken invoeren van een parkeerverbod in de APV voor busjes van eigenaren die niet in de gemeentelijke basisadministratie als inwoners staan ingeschreven,
- klankbordgroep met uitzendbureaus om met eigenaren van bedrijfsbusjes en uitzendbureaus alternatieve parkeermogelijkheden in kaart te brengen,
- het aan banden leggen voor vakantieparkeervergunningen voor MOE-landers
- en meer aandacht voor handhaving.

Daarnaast wil Hart voor Den Haag een onderzoek naar een ondergrondse parkeergarage in de wijk, waar ook werk gemaakt moet worden van het aanpakken van overbewoning

als gevolg van grootschalige verkamering. Voor winkelstraat de Dierenselaan voeren we tijdens openingstijden de groengele zone in, waar bezoekers voor twee kunnen parkeren voor een dubbeltje per uur.

10.1.7 Bedelverbod handhaven

Dankzij inzet van Hart voor Den Haag is het bedelverbod uitgebreid, o.a. naar de Leyweg en naar De Stede. Toch krijgen wij nog geregeld klachten van bewoners uit Zuidwest over overlast van opdringerige bedelaars bij tramhaltes. Ook winkeliers en winkelend publiek hebben hinder van (agressieve) bedelaars. Daarom zal Hart voor Den Haag erop toezien dat het bedelverbod ook gehandhaafd wordt.

10.1.8 De Leyweg als Broadway van Zuidwest

Wat had college De Mos I mooie plannen voor de winkelcentrum de Leyweg. Eindelijk leek er een invulling te komen voor het voormalige V&D-pand met A-merken, o.a. met leisure en food. Helaas gooide een mini-staatsgreep roet in het eten bij het uitwerken van de verdere plannen. Wat we wel voor elkaar kregen was de terugkeer van het Escampfestival, de eerste editie van Parkpop Nextdoor en een frisse wind van positiviteit. De komende regeerperiode zetten wij opnieuw in op het opknappen van de Leyweg, zodat we het mogen zien als de *Broadway* van Zuidwest. Hier met de eerste twee uur gratis parkeren in de parkeergarages. We blijven ons inzetten om een deel van het winkelvastgoed te herbestemmen voor woningen. In overleg met vastgoedeigenaren willen we de huurprijzen van winkelruimte verlagen en inzetten op een betere branchering van het aanbod. De gemeente moet inzet leveren om één of meerdere grote winkelketens te verleiden om naar de Leyweg te komen. We staan meer (lichte) horeca, inclusief bijbehorende terrassen, toe. De weekmarkt rollen we uit over de hele straat, teneinde de loop te verbeteren. En tenslotte willen we af van de benamingen Hema- en V&D-plein. Dat moeten evenementenpleinen worden, waar mensen graag vertoeven.

10.1.9 Wateringse Veld, vooral inzet op goede doorstroming verkeer!

We blijven ons inzetten om de verkeersdoorstroming van de Laan van Wateringse Veld te verbeteren. Wij willen dit doen door het plaatsen van rotondes op de kruispunten Laan van Wateringse Veld – Oosteinde en de Laan van Wateringse Veld – Noordweg. Op korte termijn moet er op het kruispunt Laan van Wateringse Veld – Noordweg een voorsorteerstrook gerealiseerd worden om links af te kunnen slaan. Dit voorkomt een groot gedeelte van de dagelijkse file op de laan (Hoge Veld). Het harde rijden op de Laan van Wateringse Veld gaan we tegen door plaatsing van een (tijdelijke) snelheidsmeter teneinde een positieve gedragsverandering bij te hardrijdende automobilisten te realiseren. In de wijk Wateringse Veld is nooit een volwaardig politiebureau geweest. In

het verleden is er wel een steunpunt in de wijk geweest. Dat steunpunt wil Hart voor Den Haag terug. Voor Wateringse Veld moet er op termijn een extra sporthal komen. Tot die tijd kan een blaashal, bijvoorbeeld bij HCWV, soelaas bieden. We willen het parkeerterrein aan Sylvain Poonstraat behouden, de verkeerssituatie rond basisscholen verbeteren en werk maken van het oplossen van de parkeerproblemen in het Hoge Veld.

10.1.10 Ondergrondse parkeergarage Zuiderpark

Sinds de opening van de nieuwe Sportcampus Zuiderpark, waar de geplande ondergrondse parkeergarage bij de bouw werd geschrapt, bleek al snel dat er een tekort is aan parkeergelegenheid. De 671 parkeerplekken bij het complex zijn snel vol. Veel mensen parkeerden daarom hun auto in de omliggende wijken. Hart voor Den Haag wil het ontstane parkeerprobleem tijdelijk oplossen door de parkeergarages bij de Leyweg te gebruiken, waarna het publiek met een pendelbus naar de Sportcampus kan. Voor de langere termijn wil Hart voor Den Haag, zeker ook voor het beter benutten van de Sportcampus alsmede het uitbreiden van het Haags Sportkwartier, een ondergrondse parkeergarage in het Zuiderpark realiseren.

10.1.11 Trots op het Zuiderpark

Hart voor Den Haag is trots op het Zuiderpark. Met een initiatiefvoorstel willen we overlast van drugsgebruikers, agressieve daklozen en BBQ-hufteners die hun troep laten liggen aanpakken. We zetten in op de komst van meer openbare toiletten en een Zuiderpark-app voor bezoekers. Daarnaast willen we onderzoeken of de komst van een klimbos haalbaar is en zetten we in op de komst van een buitenbad. En wat zijn we trots dat de toekomst van het openluchttheater voorlopig gewaarborgd blijft. Daar blijven wij ons ook de komende jaren voor inzetten.

10.1.12 Transferium HagaZiekenhuis (Kerketuinen & Zichtenburg)

Hart voor Den Haag wil de parkeerdruk rondom het HagaZiekenhuis niet te lijf gaan met het verder uitrollen van betaald parkeren. Er moet een Transferium (een P+R-parkeergelegenheid) voor bezoekers van het HagaZiekenhuis op de Leyweg komen. Als bezoekers voor het ziekenhuis, van buiten de wijk of onze stad, opgevangen worden bij een Transferium in de Kerketuinen en dan door een pendelbus voor de ingang afgezet worden, dan scheelt dat enorm veel verkeersbewegingen. Het zal de parkeerdruk verlagen.

10.1.13 Gevaarlijke kruispunten Maartensdijklaan pakken we aan!

Er gebeuren met enige regelmaat ongelukken bij de kruispunten Maartensdijklaan-Hengelolaan (ooit uitgeroepen tot het gevaarlijkste kruispunt van Den Haag) en Maartensdijklaan-Meppelweg. Nog steeds zijn de door ons gewenste rotondes bij beide kruisingen niet gerealiseerd. Werk aan de winkel dus!

Hart voor Den Haag wil voor Escamp:

- **Een Nationaal Programma Zuidwest;**
- **Wethouder Zuidwest, Programmaorganisatie ‘Zuidwest op zijn best’, met een lokaal Zuidwestfonds;**
- **Wijkeconomie Zuidwest versterken door toevoegen kleinschalige bedrijvigheid;**
- **Ondernemers bedrijfsverzamelgebouw De Kazerne, voor sloop, een alternatieve locatie bieden;**
- **Voortzetting van de wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) voor het renoveren van slechte huurwoningen;**
- **Behoud groen- en beschermd stadsgezicht Zichten, Gaarden en Dreven;**
- **Moerwijk niet langer als afvoerputje, invoeren Den Haag-wet om toestroom kansarmen te stoppen;**
- **Rattenoffensief heropenen om overlast knaagdieren te bestrijden;**
- **Oude pannenkoekenhuis bij station Moerwijk met buurtfunctie behouden;**
- **Jeugdoverlast aanpakken;**
- **Parkeerverlast Rustenburg-Oostbroek bestrijden, o.a door onderzoek realiseren ondergrondse parkeergarage en behoud parkeergarage Apeldoornselaan;**
- **Bedelverbod handhaven;**
- **Opknappbeurt winkelcentrum de Leyweg;**
- **Betere doorstroming Laan van Wateringse Veld, door betere doorstroming door rotondes en snelheidsbeperkende maatregelen;**
- **Een politiesteunpunt Wateringse Veld;**
- **Zuiderpark: ondergrondse parkeergarage Sportcampus, onderzoeken komst klimbos, meer openbare toiletten en realisatie buitenbad;**
- **Parkeerdruk HagaZiekenhuis te lijf met een Transferium, een P+R-voorziening voor bezoekers;**
- **Gevaarlijke kruispunten Maartensdijklaan aanpakken.**

10.2 Scheveningen verdient beter

Met ‘Feest aan Zee’ werd recentelijk het 200-jarig bestaan van badplaats Scheveningen gevierd. Terecht, want de badplaats geeft al sinds jaar en dag een boost aan het toerisme; een banenmotor van formaat. Maar Scheveningen is veel meer dan toerisme alleen. Voor Hart voor Den Haag is Scheveningen een dorp met een eigen identiteit, dat is opgeknipt in vier gebieden: Bad, Dorp, Haven en Duindorp. Bij Scheveningen-Dorp en Duindorp blijven we inzetten op het behoud van het dorpse karakter én de eigen identiteit. Meer uitstraling met de Scheveningse vlag, de drie haringen en muurschilderingen. Verdere huizenbouw in de haven moet stoppen, wil het de havengebonden functies niet verliezen. In Scheveningen-Bad moet het toerisme leidend zijn.

Voor u geregeld 2018-2022

Hart voor Den Haag heeft afgelopen periode werk gemaakt van het aanpakken van de verkeersoverlast op Scheveningen tijdens de zomermaanden. Iets dat blijvend gemonitord moet worden. Het zware vrachtverkeer op de Houtrustweg werd geweerd en er zijn eerste stappen gezet bij het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Westduinweg, waar door onze inzet nog geen trambaan doorheen ligt. De voetpaden in het Westduinpark zijn verhard, zodat zij beter toegankelijk zijn. Het gebied parkeervergunning voor bewoners werd verruimd, zodat er minder betaald hoeft te worden. Dankzij onze inzet kwamen er watertappunten op de boulevard. De Noordboulevard is opgeknapt en Legoland geopend. Wethouder De Mos liet winkelgebied De Fred opknappen. Voor het Tesselseplein in Duindorp regelden we goedkopere groengele parkeerplaatsen en ter verbetering van de veiligheid cameratoezicht. Na onze druk is het stadsbestuur recent akkoord gegaan met het aanleggen van een kunstgrasveld voor Duindorp S.V. Onze Aldi-motie werd aangenomen, zodat deze vestiging aan de Westduinweg eindelijk kan uitbreiden naar wens van de bewoners. En, de vuurtoren kreeg na lang aandringen van onze partij eindelijk een likje verf.

Voor de periode 2022-2026 hebben wij voor Scheveningen het volgende in petto:

10.2.1 Voorrangverklaring voor Scheveningers en Duindorpers bij toekennen woning

Op Scheveningen en in Duindorp is een schreeuwend tekort aan woonruimte voor de eigen community. Bovendien heerst er een eigen cultuur, met eigen gewoontes en een eigen identiteit. De laatste jaren zijn veel Scheveningers noodgedwongen in anderen delen van de stad gaan wonen of zelfs naar andere gemeenten vertrokken. Om te zorgen dat Scheveningen en Duindorp haar eigen identiteit behouden vindt Hart voor Den Haag dat Scheveningers en Duindorpers bij het toekennen van huurhuizen voorrang moeten krijgen. Wij willen ervoor zorgen dat men op Scheveningen betaalbaar kan blijven wonen, door bij nieuwbouwprojecten rekening te houden met starters en gezinnen met een laag of modaal inkomen.

10.2.2 Werk maken van een échte verkeersvisie Scheveningen

Ondanks onze niet aflatende inzet blijft Scheveningen, in het bijzonder de haven en het strand, slecht bereikbaar. Om de doorstroming te verbeteren zet Hart voor Den Haag in op de terugkeer van tweerichtingsverkeer bij de Schokkerweg en de Boulevard. Er dient gespaard te worden om in de toekomst onder de Boulevard een parkeergarage te bouwen; bij de Scheveningseslag erin, bij de haven eruit en vice versa. Circulerend verkeer moet verder voorkomen worden door toeristen door te verwijzen naar de parkeergarages en betere routing. Daarnaast moeten er meer P&R-voorzieningen aan de randen van de stad komen. De Strandexpress moet vanaf deze voorzieningen het transport van en naar

de badplaats verzorgen. In de zomervakantie dagelijks, daarbuiten in de weekenden en bij evenementen. Op piekdagen moet er sowieso flexibel openbaar vervoer van en naar Scheveningen zijn. Een vierseizoenenbadplaats vraagt ook in de weekenden om beter openbaar vervoer, frequenter en ook in de nacht. Met een groeiende bevolking en een groeiend aantal toeristen, moet voor het bereikbaar houden van de kuststrook echt werk gemaakt worden van de metroverbinding tussen Scheveningen en Den Haag Centraal. We willen dat de geschrapte parkeergarage voor bewoners onder het Van Sint Aldegondeplein in het Geuzenkwartier er alsnog komt, zodat er boven de grond ruimte voor groen, fietsen, wandelen en spelen ontstaat. We houden VolkWessels aan de afspraak om voor 1 maart 2026 een ondergrondse parkeergarage te bouwen aan het noordelijk havenhoofd.

10.2.3 Maatregelen bij drukke dagen

In de strijd tegen verkeersoverlast op Scheveningen komt Hart voor Den Haag met het voorstel om het verkeer van en naar de badplaats veel beter te organiseren. Op

piekdagen is er geen permanente centrale regie over de verkeersstromen. Wij vinden dat we de mogelijkheden van de badplaats veel beter benutten door centrale regie en communicatie. Hiermee bedien je de belangen van een ieder: ondernemers, bezoekers en bewoners. Daarom pleiten wij ervoor om het verkeersmanagement voor Scheveningen op de piekdagen onder te brengen in de scheepvaart- en tunnelcentrale op Scheveningen. Vanuit de centrale kan de bezoeker met technologische middelen, zoals een app, aan de hand genomen worden. De operators managen het verkeer vanuit de toren, bijvoorbeeld via matrixborden, en door in contact te staan met de parkeergarages, de verkeersregelaars en de P&R-voorzieningen. De regie omtrent het verkeer ligt bij de operators en wordt centraal aangestuurd.

De afgelopen collegeperiode bleven wij signalen ontvangen van bewoners dat er, ondanks de belofte om hufters aan te pakken, behoorlijk wat overlast was op Scheveningen. Levensgevaarlijk straatracen, dubbel parkeren en ander huftergedrag. En ook dat er niet ingegrepen is door handhavers, ondanks herhaaldelijk melden door bewoners. Hart voor Den Haag wil dat de gemeente Den Haag ingrijpt op Scheveningen en een einde maakt aan straatraces, harde muziek in auto's, lachgasgebruik en het lastig vallen van vrouwen. We pleiten daarbij voor regelmatige patsercontroles en flinke boetes. We kijken waar we een lawaafuitspaal kunnen neerzetten om de overlast van brullende motoren tegen te gaan. Voor een zichtbare aanwezigheid van de politie, moet de mobiele politiepost op Scheveningen blijven bestaan. De overlast van deelscooters pakken we aan door met de aanbieders duidelijke afspraken te maken. Denk hierbij aan het (tijdelijk) plaatsen van flitspalen op de Gevers Deynootweg en de Juriaankokstraat.

10.2.4 Een bruisende Scheveningse Haven, renovatie visafslag

Hart voor Den Haag wil dat de Scheveningse visafslag, belangrijk voor de economie, eindelijk wordt gerenoveerd en weer meedoet met de ontwikkeling van het Noordelijk Havenhoofd. Hier moeten wat ons betreft extra horecazaken, met culturele invulling komen. Voor de verwerking van verse vis, moeten de Visafslagweg en de Strandweg worden verbeterd. In de Derde Haven moeten havengebonden activiteiten voorrang krijgen. Dit kan door de gebiedsaanduiding 'milieuzone - gezoneerd industrieterrein'. Wat ons betreft wordt de Derde Haven ook uitgebreid, voor bijvoorbeeld *offshore-support* ten behoeve van onderhoud van windmolenparken. Havengelden moeten worden gehalveerd en walstroom mag reders niet verder op de kosten jagen. Om de haven verder tegemoet te komen moet er met ondernemers bekeken worden of er in de Tweede Haven een wekelijkse (vis)markt kan worden georganiseerd. Voor het versteende Radio Hollandplein schrijven wij een prijsvraag uit voor ideeën om het plein te verlevendigen. Het Zuiderstrandtheater wordt volgens afspraak na opening van het Spuiforum afgebroken.

Hart voor Den Haag wil daarbij wel op zoek naar een nieuwe culturele ruimte waar op Scheveningen, zeker na het sluiten van De Appel, behoefte aan is. We onderzoeken de mogelijkheid of het pand aan de kop van de noordboulevard, ooit gepland voor een Hardrock-café, een mogelijkheid is.

10.2.5 Terug naar een badplaats met grandeur

De laatste decennia is de dorpsidentiteit van Scheveningen steeds verder onder druk komen te staan. De prachtige barokke stijl waarin onder andere Het Kurhaus is gebouwd is helaas steeds minder te zien op Scheveningen. De sloopkogel draaide eind jaren 70 overuren en liet vele markante en beeldbepalende gebouwen verdwijnen. Wij willen, met een visie voor een langere termijn, terug naar een badplaats met grandeur en traditie. We hebben de buik vol van Scheveningen betondorp.

We willen met een wijziging in bestemmingsplan dat bij nieuwbouw op oud-Scheveningen alleen nog gebouwd kan worden in de oude stijl. Ook bij andere bouwplannen, moet de inzet zijn om zoveel als mogelijk met grandeur te bouwen. Om verdere eenduidigheid in het straatbeeld te krijgen, pleiten wij voor uitbreiding van het traject 'Behoud en Uitbreiding Historische lantaarnpalen'. Het voorzieningenniveau op het strand moet omhoog, daarom pleiten wij voor openbare douches en openbare toiletten op de boulevard. Het opknappen van de middenboulevard moet deze collegeperiode gebeuren. Hierbij zou het goed zijn dat, met privaat geld, de Palace Promenade wordt opgeknapt.

10.2.6 Westduinweg houden we tramvrij

De Westduinweg is de primaire ontsluiting van zowel de haven als de Boulevard, waar al verschillende verkeersfuncties op samenkomen. Deze weg moet niet verder worden belast door de komst van een tram, die de leefbaarheid negatief zal beïnvloeden. Dankzij onze inzet ligt er nog geen trambaan en wat ons betreft, komt die er ook in de toekomst ook niet.

10.2.7 Een jeugdhonk voor Duindorp

Al geruime tijd zet een groep Duindorpse jongeren zich, samen met de community builder, in voor de komst van een jeugdhonk in de wijk. Het is een plan van de jongeren zelf, die ook bereid zijn het honk deels zelf te beheren. Er zijn meerdere gesprekken over het plan gevoerd met ambtenaren van de gemeente, maar nog steeds is er geen concrete locatie gevonden. Hart voor Den Haag wil dit de komende collegeperiode geregeld hebben. Ook maken we werk voor de terugkeer van een voetbalkooi voor Duindorpse jongeren. Voor de verkeersveiligheid in Duindorp hebben we aandacht voor de Duindorperdam, waar zich nog steeds gevaarlijke situaties afspelen. Ook willen we een oversteekplaats Nieboerweg / Tesselsestraat.

10.2.8 Veilige plek voor zeehonden

Zeehonden duiken steeds vaker op rond de haven en het Scheveningse strand en dat zorgt met regelmaat voor confrontaties tussen mens en zeehond. De zeehond verdient daarom een rustplek. Op verzoek van onze partij plaatste de gemeente eerder al informatieborden op populaire rustplekken om mensen erop te wijzen afstand te houden. Met een initiatiefvoorstel van Hart voor Den Haag, pleiten we voor een drijvend, verankerd ponton rondom de haven, waarop zeehonden ongestoord tot rust kunnen komen.

10.2.9 Mogelijkheden nieuwe pier onderzoeken we

De Pier is een constante factor in Scheveningen en heeft al veel veranderingen doorgemaakt. Er zijn geluiden voor een nieuw hoofdstuk op deze bijzondere plek. Kondor Wessels Vastgoed wil van de Pier een modern icoon maken voor Scheveningen. Een duurzame en bruisende ontmoetingsplek op zee en op steenworp van de stad. Een internationaal voorbeeld én een geliefde plek waar bewoners en bezoekers het hele jaar graag komen. Hart voor Den Haag wil de herontwikkeling van de Pier onderzoeken en kijken naar de kansen die het biedt voor de werkgelegenheid, woning- en hotelmarkt, recreatiesector en ecologie. De Pier als icoon voor Scheveningen, Den Haag en Nederland, West-Europa en misschien wel de hele wereld, dat klinkt aanlokkelijk!

10.2.9 Aanpakken winkelleegstand; gezonde winkelstraten mét een winkelstraatmanager!

Al jaren worden bijna alle winkelstraten op Scheveningen geteisterd door leegstand. Of het nu gaat om de Keizerstraat, de Badhuisstraat, het Palaceplein of de Gentsestraat; overal is in toenemende mate leegstand waar te nemen. Om daar een einde aan te maken, dient de gemeente de regie voor het bestrijden van deze leegstand te geven aan een winkelstraatmanager Scheveningen, die in samenwerking met gemeente, pandeigenaren en ondernemers de leegstand te lijf gaat.

Hierbij moet ook het herbestemmen van lege panden, zoals aan het Palaceplein, tot de mogelijkheid behoren. Mede dankzij Hart voor Den Haag wordt de openbare ruimte in de Badhuisstraat opgeknapt. Dat beleid zetten we voort. We bekijken of we de Keizerstraat een zomer- en winter parkeerregime kunnen geven, zodat de winkelstraat buiten het hoogseizoen beter bereikbaar wordt met de auto. Het betaald parkeren op de boulevard schaffen we in de winter af, ook dat zal een bezoek aan de winkelstraat bevorderen. Met een landmark op de boulevard moet de bewegwijzering richting Keizerstraat worden verbeterd.

10.2.10 Geen windmolenparken vlak voor de kust

Hart voor Den Haag ziet in windmolenparken ver op zee kansen voor de Scheveningse haven, maar is tégen de komst van windmolens vlak voor de kust. Uit onderzoek blijkt dat

windmolens vlak voor de kust slecht zijn voor het toerisme. Zo'n zes procent van de strandgangers komt niet meer naar het strand als zij moeten uitkijken op horizonvervuilende windmolens. Daarnaast geven windmolens overlast met felle knipperlichten die 's avonds niet uit mogen.

10.2.11 Behoud Vreugdevuren Duindorp en Scheveningen

De Vreugdevuren hebben het na de vonkenregen in de Oudjaarsnacht van 2019 en de coronacrisis jaren gekend waarin de vlam niet werd ontstoken. Het is vooral door inzet van onze partij dat de stekker niet uit deze traditie is getrokken. Wij blijven vol trots de Vreugdevuren steunen, want ze behoren tot ons nationaal cultureel erfgoed. Zodra het weer kan, ontsteken we opnieuw de vlam.

10.2.12 Andere locatie voor het Tonnenmonument

Hart voor Den Haag pleit al langer voor een andere locatie van het Tonnenmonument dat er bij de overgang van de Nieuwe naar de Oude Haven nu, tussen hoog gras, containers en geparkeerde auto's, verloren bij staat. Het monument, dat werd onthuld bij het 75-jarige bestaan van de haven, herinnert aan de glorieuze tijd van de haringvangst door de Scheveningse vissersvloot en verdient, in overleg met Scheveningse organisaties, een beter in het oog springende locatie op Scheveningen.

10.2.13 Stille Strand blijft stil

Hart voor Den Haag wil dat het Stille Strand (Zuiderstrand) bij Duindorp stil blijft. Het is het rustige alternatief tussen Scheveningen en Kijkduin.

10.2.14 Nieuw onderkomen Beach Stadium

Tijdens de Olympische spelen stond er in vele media over Scheveningen geschreven als 'hèt sportstrand' van Nederland! Het gevolg van een jaren lange publieke en private samenwerking. Een mooie claim waar Hart voor Den Haag graag op voort wil bouwen. Daarom steunen wij de ambitieuze plannen van het Beach Stadium om, in een nieuw modern onderkomen, dit gebied in te richten voor jaarrond sporten op het strand. We maken daarbij om het sportstrand en de daarmee samenhangende evenementen beter tot stand te laten komen. We maken een einde aan de wirwar van loketten waar organisatoren nu langs moeten.

10.2.15 Steun solarparking Zwarte Pad

De parkeerplekken bij het Zwarte Pad zijn van levensbelang voor de ondernemers. Het plan van ondernemers om van de parking aldaar een solarparking te maken die dus groene energie oplevert, krijgt de steun van onze partij.

10.2.16 We houden het Statenkwartier leefbaar

Ook in het Statenkwartier bestaan wat zorgen, zoals de toename van het aantal verwarde personen op straat, de toename van het aantal weesfietsen en dan vooral in de Fred. Om overlast van fietsen tegen te gaan pleit Hart voor Den Haag voor het plaatsen van een biesieklette aan de Willem de Zwijgerlaan. Het Couvéehuis, welke een enorme belangrijke factor heeft in het bestrijden van eenzaamheid, met name onder ouderen, kan op steun van onze partij blijven rekenen. Het goede werk van de Buurt Preventie in het Statenkwartier zou door de gemeente ondersteund kunnen worden door het aanbieden van cursussen om het niveau van de buurtpreventie te verbeteren. Tenslotte waakt Hart voor Den Haag over het behoud van het historische karakter Statenkwartier: gebouwen met beschermd stadsgezicht worden niet aangetast.

Hart voor Den Haag wil voor Scheveningen:

- **Vorrangsverklaring Scheveningers en Duindorpers bij toekennen woning;**
- **Een betere doorstroming van het verkeer door terugkeer tweerichtingsverkeer op de Hellingbaan, de Schokkerweg en de Boulevard;**
- **Op termijn ondergrondse parkeergarage onder de boulevard;**
- **Meer P&R-voorzieningen realiseren, betere routing naar parkeergarages en een Strandexpress;**
- **Werk maken van een (ondergrondse) metro- lightrailverbinding tussen Scheveningen en Den Haag Centraal;**
- **Bewonersparkeergarage onder het Van Sint Aldegondeplein (Geuzenkwartier);**
- **VolkerWessels houden aan afspraak realiseren ondergrondse parkeergarage noordelijk havenhoofd;**
- **Verkeerstoren Scheveningen in scheepvaart- en tunnel centrale voor beter verkeersmanagement drukke dagen;**
- **Handhaven op overlast, o.a straatraceren en lachgastoeisme;**
- **Lawaaiflitspaal tegen overlast brullende motoren;**
- **Renovatie Visafslag; uitbreiding Derde Haven met havengebonden activiteiten;**
- **Een wekelijkse (vis)markt in de Tweede Haven;**
- **Prijsvraag Radio Hollandplein voor ideeën om versteend plein te verlevendigen**
- **Culturele invulling voor Hardrock-café gepland pand noord boulevard;**
- **Grandeur terug, nieuwbouw zoveel mogelijk in de oude stijl;**
- **Geen Tram over de Westduinweg;**
- **Een jeugdhonk voor Duindorp;**
- **Veilige plek voor zeehonden door middel van drijvend ponton rondom de haven;**
- **Mogelijkheden Nieuwe Pier onderzoeken;**

- **Winkelleegstand aanpakken; gezonde winkelstraten mét een winkelstraatmanager!**
- **Geen windmolenparken vlak voor de kust;**
- **Behoud Vreugdevuren Duindorp en Scheveningen;**
- **Eindelijk een nieuwe locatie van het Tonnenmonument;**
- **Het (stille) Zuiderstrand blijft stil.**
- **Parkeerplaatsen Zwarte Pad behouden door middel van Solarparking;**
- **Steun voor de plannen van het Beach Stadium.**

10.3 Loosduinen verdient beter

Net als Scheveningen is Loosduinen een dorp binnen Den Haag, met een eigen identiteit. De oude kern van het voormalige Westlandse tuindersdorp, dat in 1923 in Den Haag is opgegaan, is nog goed herkenbaar. Hart voor Den Haag is van mening dat het culturele erfgoed van Loosduinen niet alleen behouden moet blijven, maar ook duidelijk in de

herwaardering, op de kaart gezet moet worden. Loosduinen kan ook gezien worden als de groene longen van Den Haag. Dat groene karakter moet behouden blijven. Alles dichtbouwen is daarbij geen optie.

Voor u geregeld 2018-2022

We zorgden voor budget voor het opknappen van de wijken Kraayenstein, Nieuw-Waldeck en Houtwijk. Daarnaast zorgde Hart voor Den Haag de afgelopen periode voor het behoud van buurthuis Wings. We hielden de komst van een coffeeshop aan de Oude Haagweg tegen. Hoogbouw aan de Aaltje Noorderwierstraat kwam er door onze inzet niet. En de Bethelkerk bleef, mede door onze inzet, behouden. Met De Mos Meldt vroegen we aandacht voor het recht leggen van loszittende- of door worteldruk opkomende stenen, die voor lelijke valpartijen zorgen. Er kwam dankzij onze inzet een alcohol- en bedelverbod op het Loosduinse Hoofdplein en tijdens vele wijkschouwen losten we voor bewoners veel klein vergeten leed op, zo kwamen er bankjes voor ouderen en werd achterstallig (groen)onderhoud weggewerkt.

Voor de periode 2022-2026 hebben wij voor Loosduinen het volgende in petto:

10.3.1 Het Loosduinse Hoofdplein als bruisend dorpshart

Hierbij denken we op korte termijn aan het aanpakken van leegstand, het opknappen van de openbare ruimte, zoals de luifels. Ook willen we de servicepunten terugbrengen, waardoor het voor de bezoekers ook aantrekkelijk wordt gemaakt om te komen winkelen. Terrassen op het plein zorgen voor de nodige reuring. We handhaven de groengele zone (eerste uur voor een dubbeltje parkeren) in de Loosduinse Hoofdstraat om het langparkeren tegen te gaan en de winkelstraat toch aantrekkelijk te houden voor winkelend publiek.

10.3.2 Openbare ruimte opknappen

Mede door inzet van onze partij is er geld vrijgemaakt om de openbare ruimte in Kraayenstein, Nieuw Waldeck en Houtwijk op te knappen. Maak daar nu eindelijk vaart mee en betrek bewoners bij de bepaling hoe het geld besteed gaat worden.

10.3.3 Ouderen in Loosduinen

Loosduinen kent veel ouderen. Faciliteer groepswonen en maakt woningen in Loosduinen seniorvriendelijk en levensloopbestendig. Ook moet er werk gemaakt worden van het beter communiceren van het aanbod voor ouderen in dit stadsdeel, zodat zij mee kunnen doen aan de verschillende activiteiten die er worden georganiseerd. Tenslotte willen we investeren in het verbeteren van de veiligheid voor ouderen, denk daarbij aan workshops valpreventie en het herkennen van babbeltucs.

10.3.4 Extra aanpak verwarde personen

In diverse delen van Loosduinen is er een groot aantal verwarde personen, die voor overlast zorgen. Hart voor Den Haag wil dat er een vast nummer komt, waar bewoners overlast kunnen melden, zodat er actie op ondernomen kan worden.

10.3.5 Herwaardeer het cultureel erfgoed van Loosduinen

De molen, de Abdijkerk en het Loosduins Museum: Loosduinen kent een rijk cultureel erfgoed. Hart voor Den Haag steunt het plan om te komen tot een erfgoed park in dit gebied. Een Cultuurhuis Loosduinen zou hier, net als horeca, aan kunnen worden toegevoegd. Voor de sociale cohesie juichen wij een jaarlijkse Dag van Loosduinen, waarbij op alle pleinen en winkelcentra activiteiten worden georganiseerd, toe!

10.3.6 Drugsoverlast Notenbuurt houden we in de gaten

Ondanks dat we er herhaaldelijk aandacht voor vroegen, wordt de Notenbuurt nog steeds bij enige regelmaat opgeschrikt door achtergelaten naalden en andere attributen die te maken hebben met harddrugsgebruik. Hart voor Den Haag blijft erop toezien dat deze wijk extra politieursurveillance blijft krijgen, zodat overlast van drugsgebruikers wordt aangepakt.

10.3.7 Herstel Loosduinsevaart

Hart voor Den Haag is voor het in ere herstellen van zoveel mogelijk gedempte grachten. Het weer open maken van de Loosduinsevaart zou hierop een mooie toevoeging zijn. De vaart kan een goede vaarweg zijn voor personen en goederen van en naar het Westland. Daarnaast zorgt een open Loosduinsevaart voor de nodige waterberging. Gezien de kosten moet deze wens wel worden gezien als een stip aan de horizon.

10.3.8 Herontwikkeling Kijkduin in goede banen leiden

Hart voor Den Haag blijft een tegenstander van hoogbouw aan de kust, maar nu die herontwikkeling is ingezet, willen we dat in goede banen leiden. Nog steeds willen we het openbaar vervoer optimaliseren door het doortrekken van Randstadrail 3 naar het Deltaplein. We willen het parkeren op maaiveldniveau, zoals ons is beloofd, gratis houden. De toekomstige overlast van geparkeerde (wees)fietsen voorkomen we door een ondergrondse fietsparkeergarage onder de nieuw te realiseren boulevard. Voor een zichtbare aanwezigheid van de politie, moet de mobiele politiepost bij Kijkduin blijven bestaan. En o ja, de Speelboot moet natuurlijk terug op de boulevard

10.3.9 Toegangswegen Kijkduin verbeteren

Naast het doortrekken van Randstadrail 3 naar het Deltaplein, wil Hart voor Den Haag de toegangswegen richting Kijkduin verbeteren door het upgraden van de Lozerlaan door de

aanleg van ongelijkvloerse kruisingen aldaar. Tussen Kijkduin en Scheveningen moet in de zomermaanden een Kustexpress rijden om beide badplaatsen met elkaar te verbinden. De verkeersoverlast rondom de Internationale School lossen we op. En natuurlijk moeten er goede OV-verbindingen zijn naar de nieuwe wijk Vroondaal.

10.3.10 Erfpachtcanon verhogen we niet

Sinds de nieuwe erfpachtregeling van 1 januari 2016 hebben veel mensen in Loosduinen te kampen gekregen met een onevenredige verhoging van de erfpachtcanon. Hart voor Den Haag pleit ervoor om de nieuwe erfpachtcanon niet te verhogen.

10.3.11 Behoud voormalige ADS-velden Madestein

Onder de rook van Loosduinen schieten nieuwe woonwijken, zoals Vroondaal, uit de grond. Om sportverenigingen SV Loosduinen, SV Madestein, RKSVDGA en Hockeyclub HDS in nabije toekomst ruimte te geven om, met een groeiende bevolking, aan de groeiende vraag te voldoen, wil Hart voor Den Haag de voormalige ADS-velden behouden en beschikbaar stellen voor een sportbestemming.

Hart voor Den Haag wil voor Loosduinen:

- **Bruisend Loosduinse Hoofdplein door aanpakken leegstand en verbeteren verblijfsklimaat, o.a door terrassen;**
- **In samenwerking met bewoners vaart maken met het opknappen van de wijken Kraagenstein, Nieuw-Waldeck en Houtwijk;**
- **Een seniorvriendelijk Loosduinen waar veel ouderen wonen;**
- **Vast telefoonnummer om overlast verwarde personen te melden;**
- **Erfgoedpark met de molen, de Abdijkerk en het Loosduins Museum, toegevoegd met een Cultuurhuis en horeca;**
- **Dag van Loosduinen, met jaarlijks activiteiten op alle pleinen en winkelgebieden;**
- **Drugsoverlast Notenbuurt bestrijden;**
- **Loosduinsevaart herstellen;**
- **Kijkduin: doortrekken RandstadRail3, gratis parkeren op maaiveldniveau en de speelboot op de boulevard moet terug;**
- **Toegangswegen Kijkduin/Loosduinen verbeteren door ongelijkvloerse kruisingen Lozerlaan en de zomerse Kustexpress tussen Kijkduin en Scheveningen;**
- **Goede OV-verbinding naar nieuwe wijk Vroondaal**
- **Erfpachtcanon niet verhogen;**
- **Behoud voormalige ADS-velden voor sportbestemming.**

10.4 Segbroek verdient beter

Segbroek is het stadsdeel dat is genoemd naar de oude Segbroekpolder. Het stadsdeel heeft circa 60.000 inwoners en bestaat uit vijf wijken.

Voor u geregeld 2018-2022

De afgelopen jaren hebben wij inzet geleverd in de aanpak van overlast van weesfietsen. In een eerste stap om de veiligheid in de Weimarstraat e.o te verbeteren zorgden wij voor cameratoezicht. Voor vergunninghouders werd in diverse wijken de parkeerzone uitgebreid. Mede dankzij onze steun mogen de bomen op de Mient voorlopig niet worden gekapt. De gemeenteraad wil eerst de nog lopende bezwaarprocedure afwachten. Ook zorgden we dat woningsplitsen en verkamering aan banden is gelegd in de wijken waar dat tot overlast leidde.

Voor de periode 2022-2026 hebben wij voor Segbroek het volgende in petto:

10.4.1 Van de Beeklaan maken we chique woonstraat

De Beeklaan is nog steeds een zogeheten prioriteitsgebied, waar ondermijning en verpaupering schering en inslag zijn. Hart voor Den Haag wil de daar overgebleven goede ondernemers huisvesten in leegstaande winkelpanden in de Weimarstraat. Met vastgoedeigenaren en projectontwikkelaars maken we een plan om de Beeklaan de grandeur van weleer terug te geven. We maken er een chique woonstraat van. Voor vastgoedeigenaren die hun panden willens en wetens laten verpauperen en niet willen meewerken, hebben wij een onteigeningstraject in petto. We zien erop toe dat er eindelijk werk gemaakt wordt van het renoveren van het pand van de oude school Heilig Hart.

10.4.2 Weer fijn winkelen in de Weimarstraat

Ondanks mooie beloftes van de zittende elite, is er nog steeds een overconcentratie aan coffeeshops in de Weimarstraat (4) en omgeving (4). De komende periode zal Hart voor Den Haag daar tenminste twee van uitplaatsen, onder andere naar de ons geregelde op- en afhaal locatie. We herintroduceren *Meld een vermoeden*, zodat politie- en handhaving werk kunnen maken van het bestrijden van drugsdealers, het uitlezen van de camerabeelden en overbewoning. We gaan actief op zoek naar A-winkels die zich in de Weimarstraat willen vestigen. Winkels die ooit zijn getransformeerd tot woning, moeten ook de omgekeerde weg kunnen bewandelen.

10.4.3 Grandeur terug in het Regentesse- en Valkenboskwartier

Hart voor Den Haag wil dat pandeigenaren van slecht onderhouden woningen sneller worden aangeschreven. We willen de wirwar aan architectonisch verloederde winkelpuien aan bijvoorbeeld de Regentessestraat met regelgeving tegengaan en oude panden weer in oorspronkelijke staat terugbrengen. We blijven waakzaam op woningsplitsen en verkamering.

10.4.4 Zevensprong: ongelijkvloerse kruising en nieuwbouw

Tientallen criminele netwerken zijn volgens onderzoekers stevig verankerd in wijken, soms al decennialang. Zo ook rondom de Zevensprong. Al jarenlang geldt dit knooppunt, waar de De La Reyweg, de Apeldoornselaan, de Loosduinseweg en -kade, de Paul Krugerlaan, de Beeklaan en de Regentesselaan samenkomen, als zogeheten 'focusgebied'. Drugs, malafide bedrijvigheid bij vastgoed en horeca, arbeidsuitbuiting en mensenhandel zijn er aan de orde van de dag. Ook verkeerstechnisch gezien is het, met filevorming en opstoppingen, een dagelijks drama. Hart voor Den Haag wil een grondige aanpak van de Zevensprong en wil de kruising ongelijkvloers maken en nieuwe woningen voor middeninkomens, met o.a. detailhandel in de plinten, toevoegen om de wijk uit het slop te trekken. Dat laatste kan doordat Johan Maasbach Wereldzending heeft aangegeven weg te willen uit haar twee panden aan de Zevensprong. Als zij een nieuw onderkomen aan de rand van de stad krijgen, komt de 5700m² aan eigen grond waarover de stichting beschikt vrij voor herontwikkeling.

10.4.5 Handhaven op overlast weesfietsen

Hart voor Den Haag blijft handhaven op de overlast van wees- en foutgeparkeerde fietsen. We willen daarbij ook inzetten op betere stallingsmogelijkheden voor fietsers, zoals een dubbellaags fietsparkeersysteem of verstelbare fietsenrekken.

10.4.6 Herinrichting Mient moet anders, bomen behouden we!

Dat Hart voor Den Haag draagvlak onder bewoners belangrijk vindt, bleek wel bij onze steun om bij herinrichtingsplan van de Mient zo veel mogelijk bomen te sparen. Samen met bewoners gaan we de komende collegeperiode kijken hoe we de Mient een opknappbeurt geven.

10.4.7 Buurt praat mee bij wel of geen verbreding lijn 12 Goudenregenstraat

Er is bij bewoners en ondernemers veel onrust over het verbreden van tramlijn 12 door de Goudenregenstraat en de Nieboerweg, waar zich nu al gevaarlijke situaties voordoen. Er zijn zelfs geluiden om deze verbinding te schrappen. Hart voor Den Haag wil onderzoeken of het deel lijn 12 tussen halte Goudenregenstraat en Markenseplein kan worden vervangen door een minibus. Op het gebied van verkeer kan dit voordelen hebben voor zowel auto en fiets, door bijvoorbeeld een rotonde aan te leggen op de kruispunten Segbroeklaan- Goudenregenstraat en Sportlaan- Nieboerweg. Op het gebied van de openbare ruimte zal het leiden tot verbetering van wandel- en fietspad, alsmede het straatparkeren in de Goudenregenstraat en de Nieboerweg. We besparen miljoenen omdat de tramlijn niet hoeft te worden verbreed en de voorgenomen ondergrondse parkeergarage op het Goudenregenplein overbodig is.

10.4.8 Parkeerdruk Energiecentrale en het Koningsplein verlagen

Nog steeds constateert Hart voor Den Haag een hoge parkeerdruk, zeker in de omgeving van de Newtonstraat. De komende collegeperiode moet onderzocht worden of hier meer parkeerplaatsen kunnen worden gerealiseerd. Particuliere huiseigenaren die hun panden verwaarlozen moeten worden aangeschreven. Wij pleiten voor de realisatie van een aanlegsteiger voor recreatievaartuigen aan de Suezkade.

10.4.9 Beter luisteren naar Bomen- en Vruchtenbuurt

Hart voor Den Haag zet zich, samen met bewoners, in voor herbestemming van het Willem Dreeshuis. De sportverenigingen Quick en HBS Craeyenhout ervaren veel druk op de velden die zij in gebruik hebben. Het is qua ruimte steeds lastiger alle teams in te plannen om te trainen en wedstrijden te spelen. Een extra veld zou verlichting in deze druk betekenen. Hart voor Den Haag wil zich daar in de komende collegeperiode hard voor maken. De 22 verdwenen parkeerplaatsen in de Goudsbloemlaan is ondernemers en

bezoekers een doorn in het oog. Terug met die plekken! Tenslotte vraagt het verbeteren van de verkeersveiligheid, zoals de kruispunten Goudenregenplein/Thomsonlaan en Goudsbloemlaan/Irisstraat, onze aandacht.

10.4.10 Vogelwijk, onderzoek openhouden Rode Kruisziekenhuis

Draagvlak onder bewoners is voor Hart voor Den Haag leidend bij het wel of juist niet invoeren van betaald parkeren in de Vogelwijk, waar wij actief gaan handhaven op langparkeerders. De loods aan de Laan van Poot ter hoogte van de Nachtegaallaan moet behouden blijven en bij voorkeur een functie krijgen die de bewoners van de Vogelwijk dient. Gezien de ontwikkelingen rondom de coronapandemie, alsmede een groeiende bevolking die snel vergrijst, is de vraag of het sluiten van het Rode Kruisziekenhuis wel verstandig was meer dan gerechtvaardigd. Hart voor Den Haag wil laten onderzoeken of heropening als (corona)ziekenhuis mogelijk is. Mocht de locatie toch een andere bestemming krijgen, moeten bewoners actief betrokken worden bij de invulling hiervan. We blijven samen met bewoners zoeken naar een oplossing voor de aanhoudende grondwaterproblematiek.

Hart voor Den Haag wil voor Segbroek:

- **Van Beeklaan een chique woonstraat maken;**
- **Tenminste twee coffeeshops Weimarstraat uitplaatsen, werk maken van branchering en aantrekken A-winkels;**
- **De Zevensprong herontwikkelen met nieuwe woningen en een ongelijkvloerse kruising;**
- **Handhaven op overlast weesfietsen, bijvoorbeeld door meer stallingsmogelijkheden;**
- **Herinrichting Mient met behoud van bomen;**
- **Buurt laten meebeslissen over wel / geen verbreding tram12 Goudenregenstraat;**
- **Parkeerdruk Energiekwartier en Koningsplein verlagen;**
- **Buurt betrekken bij herbestemmen Willem Dreeshuis;**
- **De 22 weggehaalde parkeerplaatsen Goudsbloemlaan terugbrengen;**
- **Een extra voetbalveld voor gebruik door de voetbalverenigingen Quick en HBS;**
- **Onderzoek heropenen Rode Kruisziekenhuis, bijvoorbeeld als coronaziekenhuis; bij wel herbestemmen buurt mee laten beslissen.**

10.5 Het Centrum verdient beter

Stadsdeel Centrum heeft een status aparte binnen de gemeente, als het gaat om de beleving van de inwoners. Het stadsdeel bestaat uit wijken en buurten die sterk van elkaar verschillen. Centrum wordt bewoond door mensen met allerlei nationaliteiten. Het kent buurten die tot de rijkste van het land horen, maar ook tot de armste.

Voor u geregeld 2018-2022

Voor Transvaal en de Schilderswijk boekten we een empirische overwinning door de uitbreiding van betaald parkeren in 2018 terug te draaien. Voor wijken met overlast van overbewoning komt er een verbod op het splitsen en verkameren van woningen. Ook wordt er voor die wijken werk gemaakt van een zelfbewoningsplicht. We maakten vergeten horecastraatjes, zoals de Halstraat (fietsvrij) en de Raamstraat (muurschildering) weer leefbaar. En we drukten op het aanpakken van de verkrotting van panden aan het Spui. Vergunninghouders uit Zorgvliet en de Archipelbuurt kunnen dankzij onze inzet in een groter gebied parkeren. Na onze interventie blijft parkeergarage De Zeeheld voor het Zeeheldenkwartier behouden, waardoor de terrassen in de nabijgelegen Prins Hendrikstraat ook kunnen blijven. Anders dan de meeste andere partijen, hadden wij wel oog voor de de Hoefkade, de Koningsstraat en de Paralleweg. We demonstreerden met bewoners tegen de verkeersafsluiting, zorgden voor kerstverlichting in de Hoefkade. Dankzij ons wordt onderzocht of het wijkfeest *Ha-Shi-Ba* kan terugkeren in de Schilderswijk.

Voor de periode 2022-2026 hebben wij voor Centrum het volgende in petto:

10.5.1 Los fietschaos in de Grote Marktstraat eindelijk op

Al jaren is het dagelijks heibel tussen fiets- en voetgangers in de Grote Marktstraat. Door het ontbreken van een duidelijke scheiding tussen voetpaden en het fietspad blijft flaneren door deze mooie winkelstraat een gevaarlijke onderneming. Hart voor Den Haag ziet graag per direct dat er een kleur wordt gegeven aan het verdiepte gedeelte in de straat, zodat duidelijk wordt dat daar wel gefietst kan worden. Later kan worden onderzocht of we de Grote Marktstraat veranderen in een wandelgebied en we een fietsstraat aanleggen in de Gedempte Burgwal en Gedempte Gracht. Dat laatste alleen als er ruimte blijft voor de auto. Kleurmarkeringen voor fietspaden moeten ook worden aangebracht op het Spui, waar de situatie ook onduidelijk is. Het totaal onoverzichtelijke Spuiplein moet met een herinrichting veiliger worden gemaakt.

10.5.2 Kiosken terug in de Grote Marktstraat

Iedere zichzelf respecterende stad heeft kiosken die kleur geven aan de stad. Hart voor Den Haag wil, als vanouds, ook weer sfeerverhogende kiosken toestaan in de Grote Marktstraat.

10.5.3 Een aantrekkelijke binnenstad

Wil de binnenstad van Den Haag, zeker nu het Binnenhof voor jaren dicht is, wedijveren met de onlangs geopende *Mall of The Netherlands*, waar parkeren gratis is, zal het parkeerregime moeten worden versoepeld. De parkeerplek is het eerste en laatste wat de consument ziet bij een winkelbezoek. Het is het visitekaartje van de stad. Een gastvrij en aantrekkelijk parkeerbeleid voor de binnenstad is dan ook essentieel in een tijd waarin

beleving een steeds belangrijker onderdeel uitmaakt van het winkelen. Hart voor Den Haag zou de eerste twee uur gratis parkeren bij parkeergarages als eerste stap in de goede richting zien. Het principe *winkels open, fietsers lopen*, laten we van kracht zijn daar waar dat bijdraagt tot het verbeteren van de veiligheid en het winkelplezier. Bij de broodnodige komst van leisure gaf de Afdeling Concreet van dit college niet thuis. Mooie De Mos-plannen werden gekielhaald: De Efteling-attractie op de Hofvijver, een vestiging van kinderparadijs Kidzania in het centrum en een sterk Museumkwartier met Escher in de voormalige Amerikaanse ambassade, alles werd geschrapt. Wij pleiten voor een ruim winkelaanbod, waarbij we streven naar een brede branchering van winkels bestaande uit sterke (internationale) winkelketens en (lokale) kleine (speciaal)zaken.

Een hoogwaardige afwerking van de openbare ruimte levert een meer dan substantiële bijdrage aan de vitaliteit en uitstraling van de Haagse binnenstad. Denk hierbij aan mooie lantaarns, duidelijke stoepen en mooie stenen die niet glad worden met regen. Wonen in de binnenstad, o.a. boven winkels, draagt bij aan een levendige, vitale en veilige binnenstad. Meer studenten, starters en senioren. Dit verdient een prominente plaats op de politieke agenda. Kansen zijn er hierbij bijvoorbeeld in het voormalige V&D-pand en boven de Passage, welke nu leegstaan.

10.5.4 Rijkscompensatie voor gesloten Binnenhof

De Hofstad loopt in totaal 208 miljoen euro mis aan inkomsten gedurende de renovatie van het Binnenhof. Dit bleek eerder uit een rapport van consultancybureau Deloitte. Het jaarlijkse verlies van een dicht Binnenhof bedraagt zo'n 38 miljoen euro, waarvan 33,5 miljoen direct en 4,3 miljoen euro indirect. Bij direct effect wordt gekeken naar de impact op het aantal overnachtingen, bezoeken aan de horeca, musea en winkels. Bij indirect gaat het om een negatief effect op de leveranciers van al deze factoren. Hart voor Den Haag vindt dat het Rijk voor het afsluiten van de meest gefotografeerde plek van de stad fors in de buidel moet tasten voor compensatie. We denken dan aan nadeelcompensatie voor getroffen ondernemers en door het Rijk meebetalen realisatie Internationaal Museumkwartier. Onder andere het onderbrengen van het Eschermuseum in de voormalige Amerikaanse ambassade, zodat in het vrijkomende paleisje aan het Lange Voorhout een Oranje en / of Delfsblauwmuseum gevestigd zou kunnen worden

10.5.5 Hier met die Hofgracht

Hart voor Den Haag zet zich al langere tijd in voor het herstel van de voormalige Hofgracht en kreeg de toezegging dat dit bij de renovatie van het Binnenhof ook gaat gebeuren. Bij het gedeeltelijk in ere herstellen van de Hofgracht, met een waterplein bij de Hofplaats, moet een ondergrondse fietsenstalling bij het Buitenhof worden gerealiseerd.

10.5.6 Promoten van het Haags Veen

Met de Haagse Markt, de grachten, Chinatown, de Hobbemastraat, de Hoefkade en de Paul Krugerlaan heeft het Haags Veen fantastische parels in handen om een geweldige trekpleister te worden. Hart voor Den Haag wil dan ook volop inzetten op het optimaliseren en promoten van dit gebied. City Mondial zou deze taak op zich kunnen nemen. We willen werk maken van het upgraden van de winkelstraten Hobbemastraat, Hoefkade en Paul Krugerlaan, onder andere door investeringen in de openbare ruimte, meer groen, beter contact met winkeliers en het verleiden van A-winkels om er vestigingen te openen. We kijken waar we parkeerplaatsterrassen kunnen realiseren voor in de zomermaanden. De verbreding van tramlijn 6 mag niet tot het verlies aan parkeerplaatsen leiden. Daarnaast willen we de Hoefkade en Paul Krugerlaan als rode lopers gebruiken naar de Haagse Markt. We handhaven scherp op (verkeers)overlast.

10.5.7 Ontvlecht het Hobbemaplein

Bij het drukke Hobbemaplein komen vele soorten verkeersstromen bij elkaar. Hart voor Den Haag pleit voor infrastructurele aanpassingen, waar mogelijk ondergronds, om het Hobbemaplein aantrekkelijker en gezelliger te maken.

10.5.8 Afsluiting Schilderswijk heffen we op, subiet!

Tegen de zin van bewoners en ondernemers van de Haagse Schilderswijk, heeft wethouder Van Asten de Hoefkade en Parallelweg afgesloten. Dit heeft geleid tot een complete verkeerschaos in de volksbuurt. Vooral op de Waldorpstraat, bij de Megastores, staan nu dagelijks lange files. Rondom het Rijswijkseplein en op de Vaillantlaan, die altijd al druk was, is het elke dag een drama. Veel bewoners moeten nu kilometers omrijden om thuis te komen, een doorgaande verkeersader is om zeep geholpen en ondernemers zien hun klanten wegblijven. Zodra Hart voor Den Haag in het college zit, draaien we deze ongewenste afsluitingen terug.

10.5.9 Onderzoek ondertunneling Vaillantlaan

De Vaillantlaan staat bekend als een van de gevaarlijkste wegen van de stad, waar de verkeersdrukke sinds invoering van het verkeerscirculatieplan (2009) ook nog eens enorm is toegenomen. Om de leefbaarheid te vergroten wil Hart voor Den Haag een onderzoek naar de mogelijke ondertunneling van de Vaillantlaan. We beginnen daarbij met het onveilige kruispunt Vaillantlaan – Parallelweg, beter bekend als de Put.

10.5.10 Beter benutten bestaande parkeergarages

Hart voor Den Haag wil dat parkeren onder de Haagse Markt de eerste twee uur gratis wordt en dat deze op niet-marktdagen toegankelijk moet worden voor bewoners van de

wijk. Bewoners en ondernemers in de Van der Vennestraat en omgeving kunnen hun auto nauwelijks kwijt op straat. Het ongenoegen in de buurt is groot. Hart voor Den Haag wil de nu lege garage onder de Van der Vennestraat voor bezoekers opengooien. Dat levert direct honderden parkeerplekken op. Hetzelfde doen we met de garage onder wijkpark Transvaal.

10.5.11 Overbewoning Transvaal aanpakken, weg met die hangmannen op het Kaapseplein

Met haar initiatiefvoorstel ‘Maak Transvaal snel leefbaar’ heeft Hart voor Den Haag een eerste aanzet gegeven om (illegale) overbewoning aan te pakken. Mensen die een huis kopen in de Haagse wijk Transvaal moeten daar ook zelf gaan wonen en mogen het niet meer verhuren. Met extra inzet van de Haagse Pandbrigade gaan we daar actief op handhaven. Ook moeten gemeente, politie en leerplichtambtenaren huis-aan-huis gaan controleren of mensen er legaal wonen, of er boetes openstaan en of de kinderen wel naar school gaan. Busjes van uitzendbureaus gaan we weren, o.a door een ophaal plek voor arbeidsmigranten. Wij zullen erop toezien dat dit de komende periode ook gaat gebeuren. We onderzoeken of het verplaatsen van het tankstation aan het Kaapseplein kan bijdragen aan de oververtegenwoordiging van (werkloze) dagloners die voor een onveilig gevoel zorgen in de wijk. Dan nog wat leuks: Het wijkpark Transvaal willen we ook gebruiken voor kleine events, zoals een Foodtruckfestival.

10.5.12 Schenkviaduct Rivierenbuurt wordt tunnel

Het Central Innovation District (CID), waar 18.500 woningen verrijzen, moet goed worden ontsloten. Het vervangen van het Schenkviaduct door een tunnel zou daarbij een rol kunnen spelen. Die tunnel zou rechtstreeks moeten aansluiten op de centrumring. Behalve dat de barrièrewerking en lelijke puist voor de Rivierenbuurt wordt weggenomen bij een tunnel, halveert ook het autoverkeer op de Weteringsekade en het Rijswijkseplein. Dit betekent ook een verlichting op het tramknooppunt tussen Den Haag CS en HS. Bovendien wordt door een tunnel de robuustheid van het wegennet vergroot, doordat er een directe uitwisseling mogelijk is tussen de Rotterdamsebaan en de Utrechtsebaan. Bij de inrichting van de openbare ruimte in het CID is er, conform Sportnorm, aandacht voor bewegen en sport. In de Rivierenbuurt zijn we voorzichtig met het splitsen van woningen, teneinde de leefbaarheid te waarborgen. En o ja, via een prijsvraag gaan we een andere naam geven aan het CID!

10.5.13 Laten we de Archipelbuurt en Willemspark niet vergeten

De wijk wordt doorsneden door belangrijke doorgaande verkeerswegen zoals de Javastraat en Laan Copes, met aangrenzend de Mauritskade en de Teldersweg. Hart voor Den Haag wil de komende collegeperiode, samen met bewoners, onderzoeken hoe we de extreme drukke beter kunnen managen. Bijvoorbeeld door te denken aan ondergrondse

mogelijkheden en door te investeren in andere toegangswegen. De wijk vergrijsst in ramp tempo. Daarom is het vreemd dat er nog geen lief-en-leed-straten zijn tegen eenzaamheid. We willen ook meer AED's in de wijk.

10.5.14 Verbeter buurtparticipatie Zeeheldenkwartier

Iedereen kent ons als pro-horeca partij, maar wij zijn tegen overconcentratie zowel van coffeeshops, belwinkels en ook van horeca. Daarom steunen wij de buurtbewoners rondom het Haagse Anna Paulownaplein in hun verzet zich tegen plannen voor een horecazaak met opbouw van twee etages. Buurtparticipatie in deze wijk moet sowieso beter. Bij de plannen voor de herinrichting van de o.a. de Zoutmanstraat, Vondelstraat en deel Laan van Meerdervoort, voelen bewoners zich niet gehoord. In de Prins Hendrikstraat is horeca juist een verrijking. Dankzij onze inzet blijven de parkeerplaatsterrassen aldaar. We zetten in op het behoud van het Zeeheldenfestival. Het lukte wethouder De Mos om het Piet Heinplein te ontkluizen, nu wil Hart voor Den Haag onderzoeken of de gracht tussen de Koningin Emmakade en Waldeck Pyrmontkade in ere kan worden hersteld. Tussen de Noordwal en de en Laan van Meerdervoort ontstaat dan ruimte voor een ondergrondse parkeergarage.

Voordat in 1868 de aanleg van het Zeeheldenkwartier begon, stonden er in dit gebied diverse molens. Even buiten het Zeeheldenkwartier, wil Hart voor Den Haag bij De Verademing, een replica van één van die verdwenen molens zien en zal initiatieven daartoe stimuleren.

10.5.15 Het Oude Centrum op orde brengen, toon de parels

Tot vandaag dient het Oude Centrum als achterkant van de stad. Een overmatige opvang van verslaafden, dak- en thuisloze, risico- en probleemgroepen. De reactie van de politie bij klachten van overlast luidt volgens bewoners: "Waarom bent u nog niet verhuisd". Absoluut onaanvaardbaar vindt Hart voor Den Haag die pleit voor strak handhaven op ondermijning, (drugs)handel, fietswrakken en verkamers van woningen. De raamprostitutie in de Doubletstraat moet weg. En parels als het Spinozahuis, de prachtige Bierkades, de grachten en de nu door overlast gesloten Binnentuinen moeten juist beter worden getoond. Betrek de Boekhorststraat als winkelstraat veel beter bij de binnenstad en laat bewoners daarbij meebeslissen.

10.5.16 Weg met felle straatverlichting langs de grachten

Hart voor Den Haag zal met de bewoners van de Bierkade, Dunne Bierkade en het Groenewegje optrekken om de felle verlichting die CDA-wethouder Bredemeijer langs de grachten heeft aangebracht te vervangen voor een verlichting die past bij de allure van het gebied.

Hart voor Den Haag wil voor het Centrum:

- **Duidelijke scheiding voet- fietspad Grote Marktstraat, ook bij het Spui;**
- **Gevaarlijk kruispunt Spui herinrichten, onder andere door duidelijke oversteekplaatsen;**
- **Kiosken terug in de Grote Marktstraat;**
- **Een aantrekkelijke binnenstad, o.a. door verlagen parkeertarieven en toevoegen leisure, aanleggen Hofgracht en ondergrondse fietsenstalling Buitenhof;**
- **Het Haags Veen met onder andere de Haagse Markt, de grachten en Chinatown, beter promoten;**
- **Verkeerstromen Hobbemaplein ontvlechten, verblijfsklimaat verbeteren;**
- **Verkeersafsluiting Schilderswijk terugdraaien, onderzoek ondertunnellen Vaillantlaan;**
- **Parkeergarages beter benutten, o.a. onder Van der Vennestraat;**
- **Overbewoning Transvaal en overlast Kaapseplein aanpakken;**
- **Van Schenkviaduct een tunnel maken;**
- **Prijsvraag andere naam Central Innovation District (CID);**
- **Overconcentratie horeca Anna Paulownaplein voorkomen;**
- **Onderzoeken of de gracht tussen de Koningin Emmakade en Waldeck Pyrmontkade in ere kan worden hersteld;**
- **Het Oude Centrum op orde brengen, parels wijk tonen;**
- **Felle verlichting langs grachten centrum vervangen.**

10.6 Haagse Hout verdient beter

Met het Haagse Bos heeft stadsdeel Haagse Hout veruit het grootste groengebied. Dit langgerekte stadsbos verdeelt Haagse Hout, waar zo'n 45.000 mensen wonen, in tweeën: Benoordenhout aan de ene kant en Bezuidenhout en Mariahoeve en Marlot aan de andere kant.

Voor u geregeld 2018-2022

Naast onze blijvende lobby om ziekenhuis Bronovo voor dit gebied te behouden, heeft Hart voor Den Haag de bouwhoogte van verschillende projecten (SOZA) zo weten te verlagen, dat de bouw van de nodige woningen wel door kan gaan, maar wel in samenspraak met de huidige bewoners. Bovendien moet het voorzieningenniveau, bijvoorbeeld in het CID, meegroeien met het aantal te bouwen woningen. Onze partij heeft werk gemaakt van het tegengaan van verkamering in wijken waar dat tot overlast leidt. De Theresiastraat en Bezuidenhout-Oost kregen van wethouder De Mos een opknapbeurt. Voor een veiliger Benoordenhoutseweg komt op onze voorspraak het eerste interactieve zebrapad. Ook gaf wethouder De Mos zijn akkoord voor 1 van de meest succesvolle participatietrajecten van de stad 'Mariahoeve knapt op'.

Voor de periode 2022-2026 hebben wij voor Haagse Hout het volgende in petto:

10.6.1 Een verkeersveilig Benoordenhout

Naast het interactieve zebra-pad blijft Hart voor Den Haag zich na 16 maart 2022 inzetten om de verkeersveiligheid te verbeteren op wegen waar structureel te hard gereden wordt. Wegen met de hoogste prioriteit betreffen de Van Alkemadelaan en de Benoordenhoutseweg.

10.6.2 Volwaardig OV Benoordenhout – centrum

Benoordenhout heeft sinds het afschaffen van buslijn 18 en het inkorten van de huidige route van buslijn 20 als enige Haagse wijk geen rechtstreekse verbinding meer met het centrum van de stad. Ook twee buurten in de wijk, “Uilennest/ Clingendael” en “Van Hoytemastraat en omgeving”, zijn sinds december 2018 afgesloten van frequent openbaar vervoer. Wij blijven ons inzetten om voor de twee buurten fatsoenlijk OV te regelen. Wat anders: We betrekken de buurt bij het herontwikkelen van het ANWB-terrein tot woningen. De leefbaarheid in de wijk moet worden gewaarborgd en laten we niet door de plannen van Wassenaar in gevaar brengen. Hart voor Den Haag vindt dat Wassenaar de voorzieningen, zoals het realiseren van parkeerplaatsen, moet regelen.

10.6.3 Hier met die parkeergarage Willem Royaardsplein

Bij de herontwikkeling van winkelcentrum Duinzigt bij het Willem Royaardsplein zou, naast nieuwe winkels en appartementen, een ondergrondse parkeergarage komen. Hart voor Den Haag ziet erop toe dat dit ook gaat gebeuren. Ook hebben we oog voor branching in het winkelaanbod, met kwaliteitswinkels en horeca. Het Benoordenhout had in het verleden een bibliotheek, maar die is in 2012 wegbezuinigd. Wat ons betreft komt die terug, ook als middel tegen groeiende eenzaamheid bij een vergrijzende bevolking.

10.6.4 Prettig wonen in het Bezuidenhout

We blijven inzetten op het verbeteren van het verblijfsklimaat in de Theresiastraat. We creëren een flaneergebied, o.a. door het realiseren van een 30km-zone, het vernieuwen van de kiosken, een weekmarkt en meer reuring. Nieuwbouwprojecten worden aan LER onderworpen. Het herplaatsen van de klassieke lantaarnpalen zetten we voort. De overlast van weesfietsen pakken we aan. In Bezuidenhout-West zetten we in op meer handhaving tegen drugsdealen in de wijk.

Daarnaast knappen we de straat tussen Den Haag Centraal en Bezuidenhout-West op. Wij pleiten voor het verlengen van het geluidsscherm aan de Schenkkade, Bezuidenhout-West. Het is nu te kort om overlast tegen te gaan. Tenslotte zijn we waakzaam op het toenemend aantal bosslapers in het Haagse Bos en omliggende parken.

10.6.5 Een parkeergarage onder de Marialaan

Al jaren wordt Bezuidenhout, ondanks een aangenomen motie, aan het lijntje gehouden als het gaat om het realiseren van voldoende parkeerplaatsen. De wijk komt circa 500 parkeerplaatsen tekort. Door deze hoge parkeerdruk kunnen de gewenste ondergrondse restafvalcontainers (ORAC's) niet worden aangelegd. Hart voor Den Haag pleit voor de aanleg van een ondergrondse parkeerplaats voor tenminste 450 plekken.

10.6.6 Waardig monument Bezuidenhout slachtoffers Tweede Wereldoorlog

De Tweede Wereldoorlog eiste meer dan 2000 slachtoffers in het Haagse Bezuidenhout: 1300 joden werden afgevoerd en vermoord, 600 mensen kwamen op bij het bombardement van 3 maart 1945, soldaten sneuvelden, verzetsmensen werden gefusilleerd, anderen zagen geen toekomst meer en benamen zichzelf van het leven. Initiatiefnemers willen een waardig monument ter herdenking aan alle slachtoffers. Hart voor Den Haag steunt dat voornemen.

10.6.7 Maak het groen in Mariahoeve beschermd stadsgezicht

Mariahoeve is een groene wijk en de groenbeleving is voor veel bewoners erg belangrijk. De vele bomen, de parken, de 'Honey Highway' voor bijen en de ecologische zone zijn kenmerkend voor Mariahoeve. Als het aan Hart voor Den Haag ligt wordt het vele groen beschermd stadsgezicht. Het beschermen van het groen is heden ten dage geen overbodige luxe. Afgelopen collegeperiode werd, met nota bene de zelfbenoemde 'groene' partijen GroenLinks en D66 in de gelederen, bekend dat de gemeente Den Haag bij grote bouwprojecten openbaar groen wil opofferen. Nollen van bomen worden sneller weggehaald en vervangen door nieuw groen. Tot slot blijven wij ons inzetten voor het behoud van de karakteristieke eigenschappen van Mariahoeve, een bijzondere wederopbouwwijk van nationaal belang, conform de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

10.6.8 Maak vaart met herontwikkelen winkelcentrum Mariahoeve

Nu winkelcentrum Mariahoeve in handen van een nieuwe eigenaar, is dit dé uitgelezen kans om het gebied te upgraden. De nu gesloten achterkant zorgt voor een kil gebeuren en een plek waar mensen zich onveilig voelen, terwijl er met het aanwezige water en het aangesloten wijkpark verborgen parels zijn. Hart voor Den Haag wil de achterkant van het winkelcentrum openmaken en er terrassen langs en over het water plaatsen, met zicht op een park. Geef daarbij ook ruimte aan kiosken of een bazarstraat. Ook zijn er kansen voor nu versteende dak: maak dat groen, wellicht met hobby moestuinen erbij voor ouderen. De gevaarlijke situatie van het voet- en fietspad voor het winkelcentrum pakken we aan door het fietspad te verleggen naar de autorijbaan. Hierbij wordt de hele stoep een wandelpromenade. Het wijkpark De Horst verdient na de herinrichting de finishing touch.

Voeg na nieuwbouw van de vuurvinder horeca toe. Bijvoorbeeld een pannenkoekenhuisje, met terras. Daar is, door gebrek aan ontmoetingsplekken, behoefte aan in de wijk. Ook pleiten wij in het park voor het toevoegen van een (mobiele) muzikentent voor kleinschalige buurtevents en een vast toilet in zowel Park de Horst als Park Vlaskamp.

10.6.9 Betaalbaar wonen in een veilig en leefbaar Mariahoeve

De komende collegeperiode moeten slecht onderhouden woningen, in onder andere Haverkamp, in samenwerking met woningcorporaties worden opgeknapt. Ook wil Hart voor Den Haag werk maken van het toevoegen van woningen door bouwlagen op bestaande bouw toe te voegen. Ook willen we onderzoeken of dakopbouwen op de woningen inpasbaar zijn, zodat er grotere gezinnen kunnen wonen. Denk hierbij aan woningen in Elviraland. Er zijn veel straten met wortelopdruk, kuilen en gaten die aangepakt moeten worden. Ook willen we een pleinenaanpak voor het verfraaien van de vergeten winkelcentrumpjes Denenburg, Zwedenburg en Haverkamp. Het braakliggende Tarwekamp krijgt eindelijk een bestemming.

We willen de we verkeersonveilige situaties bij de Diamanthorst, Finenburg en Boekweitkamp aanpakken. De Hofzichtlaan, een drukke doorgaande weg, gaan we niet versmallen. Armoede achter de voordeur moet eerder gesignaleerd worden. De overlast van meeuwen, ratten en hondenpoep moet worden bestreden. Om het aantal inbraken in Mariahoeve te verminderen willen we inzetten op een betere verlichting van de wijk.

10.6.10 Een cultuurtheater Haagse Hout

Haagse Hout verdient een eigen cultureel centrum. Samen met bewoners(organisaties) zal Hart voor Den Haag daar werk van maken.

Hart voor Den Haag wil voor het Haagse Hout:

- **Verkeersveiligheid Benoordenhout en Mariahoeve verbeteren;**
- **Volwaardig OV tussen Benoordenhout en het centrum;**
- **Ondergrondse parkeergarage Willem Royaardsplein;**
- **Verblijfsklimaat Theresiastraat verbeteren;**
- **Woningen opknappen, onder andere bij Haverkamp;**
- **Parkeergarage onder de Marialaan;**
- **Opknappen van de groenstroken Vlaskamp;**
- **Een waardig monument Bezuidenhout voor slachtoffers Tweede Wereldoorlog;**
- **Klassieke lantaarnpalen in Bezuidenhout;**
- **Groen Mariahoeve beschermd stadsgezicht maken;**
- **Vaart maken herontwikkeling winkelcentrum Mariahoeve, met aansluiting op het wijkpark en het aanwezige water;**

- **Woningen Mariahoeve toevoegen door bouwlagen op bestaande woningen;**
- **Pleinenaanpak Mariahoeve om verpaupering tegen te gaan;**
- **Een cultuurtheater voor Haagse Hout.**

10.7 Laak verdient beter

Als kleinste stadsdeel van Den Haag is Laak, met Laakkwartier, Spoorwijk en de Binckhorst, niet minder belangrijk. Integendeel!

Voor u geregeld 2018-2022

Te vuur en te zwaard heeft Hart voor Den Haag geknokt voor meer parkeerplaatsen in Laak. Helaas was de D66-verkeerswethouder ziende blind en horende doof. De gevolgen van overbewoning kregen we wel op de politieke agenda. In wijken met overlast zullen we werk maken van een verbod op het splitsen en verkameren van woningen. We verbeterden de openbare ruimte door kapotte afvalbakken en lantaarnpalen te vervangen. En door ter hoogte van de bibliotheek nieuwe bankjes te plaatsen en vaker te controleren op de kwaliteit van wegen en trottoirs. Door onze interventie werden wijkbudgetten voor bewonersorganisaties geïndexeerd en werden actieve bewoners aangesteld tot wijk ambassadeur. We hebben de aanzet gegeven voor het opzetten van de 'VrouwenBuurtLab'. Door een dergelijk ontwikkelcentrum op te zetten willen we de vrouwen uit het sociaal isolement halen, zodat ze kunnen werken aan hun zelfontwikkeling, ontplooiing en participatie in de samenleving. Bij het Lorentzplein kwam na ons aandringen een camera ter verbetering van de veiligheid. Dankzij onze inzet komt er een nieuw, gezamenlijk, complex voor de roeiverenigingen Pelargos en De Laak. En dat we van een hazelnoottaartje houden moge duidelijk zijn, mede daarom hebben we Maison Kelder voor de Binckhorst weten te behouden.

Voor de periode 2022-2026 hebben wij voor Laak het volgende in petto:

10.7.1 Kordaat optreden bij overbewoning

Bewoners ergeren zich al lange tijd aan het gebrek aan kordaat optreden van de gemeente als het gaat om het verbeteren van de leefbaarheid in Laak. Diverse wijken in dit stadsdeel gaan gebukt onder slecht onderhouden woningen. Het verkameren en splitsen, alsmede illegale bewoning, leidt tot enorme overlast. Hart voor Den Haag wil een zelfbewoningsplicht in de wijken met overlast en zet in op een hogere frequentie op het controleren en handhaven op overbewoning door de Haagse Pandbrigade.

10.7.2 Werk maken van meer parkeerplaatsen, vlug wat!

De uitslag van de Hart voor Den Haag parkeerenquête Laak was zonneklaar: Te weinig parkeerplaatsen en te lang bezig om een parkeerplek te vinden. Uiteraard hebben we met een

initiatiefvoorstel ook oplossingen geboden: Minder auto's per huishouden, het weren van bedrijfsbusjes van eigenaren die niet als bewoners staan ingeschreven (het weren geldt dus niet voor in Laak woonachtige ZZP-ers) en meer parkeerplekken realiseren o.a door de aanleg van de lang geleden beloofde ondergrondse parkeergarage en op maaiveld niveau schuinparkeren te realiseren. Na meer dan 1,5 jaar heeft de wethouder nog geen reactie gegeven op onze voorstellen. Een schande! D66-beleid heeft heel Laak 'getrakteerd' op betaald parkeren, zonder dat het echte parkeerprobleem, een tekort aan parkeerplaatsen, is aangepakt. Sterker: Een D66-wethouder zette een streep door de twee parkeergarages die onder de Allard Piersonlaan in Laakkwartier-Oost zouden komen. Hart voor Den Haag wil in de komende collegeperiode de ondergrondse parkeergarage onder de Allard Piersonlaan alsnog realiseren. het vertrouwen herstellen door beide garages alsnog aan te leggen. Een andere locatie waar volgens Hart voor Den Haag een parkeergarage moet komen is onder het trainingsveld van HVV Laakkwartier. Het bestuur van de club heeft hiertegen geen bezwaar, in tegendeel zij juichen het plan toe. Deze garage kan dan verhuurt worden aan

bewoners, die nu, ondanks betaald parkeren niet of nauwelijks hun auto kwijt kunnen in de eigen wijk. Als beloning voor het helpen oplossen van het parkeerprobleem, moet HVV Laakkwartier eindelijk het broodnodige extra kunstgrasveld krijgen. We willen ook dat grote bedrijfsbusjes en de vele busjes van het wagenpark van de diverse uitzendbureaus uit de wijk geweerd worden. Creëer net buiten de wijk beveiligde parkeervoorzieningen voor deze voertuigen. Tenslotte wil Hart voor Den Haag in Laak ook meer parkeerplaatsen op straatniveau door het realiseren van schuine parkeervakken. Dit kan bijvoorbeeld aan de brede kant van de Elise van Calcarstraat. Door een parkeervisie Laak met bewoners op te stellen, willen we ongewenst ad-hoc beleid voorkomen en werken aan breed gedragen oplossingen voor de parkeerproblemen. Overleg met bewoners, die ook het bestraten van bermen met groene grasparkeervlakken zien zitten.

10.7.3 Inzet op een veiliger Laak

Het aantal criminele jeugdbendes in Laak zorgt voor veel overlast, veelal geïnspireerd door geweldsverheerlijkende drillrapp. Hierdoor schuwen jongeren, bijvoorbeeld uit het vergeten dorp Schipperskwartier, niet om conflicten met extreem geweld te beslechten. Ook moeten we in Laak extra waakzaam zijn voor gevallen van radicalisering. Hart voor Den Haag wil in gesprek met de jeugd, onder andere voor voldoende jeugdthons. Aan de andere kant willen wij de overlast die criminele jongeren veroorzaken bestrijden met strakkere handhaving op overtredingen. Illegale hennepkwekerijen, woninginbraken en fietsendiefstallen komen in Laak nog teveel voor. Oost-Europese roofbendes worden steeds brutaler horen wij van bewoners. Daar moet paal en perk aan worden gesteld. Onder andere door meer handhaving en surveilleren van de politie. Maar ook door versterking van de Buurt Interventie Teams (BIT) en door meer buurtpreventie. De portiekaanpak voor veilige portieken wordt als positief ervaren en moet worden voortgezet. Ook willen wij dat er haast gemaakt wordt met het bestrijden van mogelijk malafide winkeltjes, bijvoorbeeld rond het Lorentzplein e.o., die volgens ondernemers als paddenstoelen uit de grond schieten. Met 'we onderzoeken', 'we gaan kijken' en 'waar mogelijk' kretologie schiet het Lorentzplein niets op, met extra surveillance door politie en handhavingsteam wel!

10.7.4 Bewoners zijn afvalproblematiek beu, hard optreden tegen afvalhufters

Bewoners van Laak zijn de aanhoudende afvalberg in hun wijk meer dan beu. Het aantal boetes voor afvalhufters is dramatisch laag. Dat vinden wij onverteerbaar. Daarom zetten wij in op het vergroten van de pakkans van afvalhufters, o.a door intensieve handhaving. Omdat meeuwen vuilniszakken met huisafval openscheuren, geven we bewoners waar dat kan een eigen container of kliko. Defecte ondergrondse afvalcontainers moeten sneller worden gemaakt. We maken werk van het extra handhaven op de overlast van hondenpoep en weesfietsen. Vanuit Laak krijgen we signalen dat er geen omheinde veilige

hondenuitlaatplaatsen zijn, die gaan we regelen. Tenslotte nemen we Laak mee in het zogeheten Rattenoffensief, ter bestrijding van de oprukkende knaagdieren.

10.7.5 Doorstroming Neherkade bevorderen door opheffen afsluiting Schilderswijk

Veel bewoners omgeving Neherkade klagen bij ons over de enorme drukte en toename van verkeer op de Neherkade na het afsluiten van de parallelweg, Hoefkade en Waldorpstraat. De Neherkade staat elke dag vast met verkeer sinds deze onderdeel is geworden van de centrumring en men op geen andere enkele manier naar Den Haag Zuid kan reizen dan via deze route door Laak. Door de afsluiting van de Schilderswijk op te heffen, willen we de doorstroming op de Neherkade bevorderen.

10.7.6 Verbeteren verkeersveiligheid

We krijgen steeds meer signalen dat postbezorgers met een gigantische snelheid op de stoepen rijden en met hun roekeloze gedrag voor gevaarlijke situaties zorgen. Daar gaan wij op handhaven. Snelheidsduivels op onder de Genestetlaan en de Alberdingk Thijmstraat slingeren we met extra controles op de bon.

Voor de veiligheid van voetgangers en fietsers en voor een betere doorstroming, willen we een rotonde op de kruising Genestetlaan/Jan van Beerstraat. Voor een betere doorstroming willen we een rotonde op de kruising Genestetlaan/Jan van Beerstraat. We onderzoeken waar de aanleg van zebapaden kan bijdragen aan het verbeteren van de verkeersveiligheid.

10.7.8 Extra halte tram 17, verdwenen haltes tram 16 terug

De haltes van tramlijn 17 in Laak liggen bij het Jonckbloetplein en de Van Vredenburgweg. Voor veel mensen in Laak, onder wie ouderen en mensen die slecht ter been zijn, zijn die haltes te ver. Een extra halte aan de Genestetlaan zou uitkomst bieden. Bovendien zou een extra halte voor tramlijn 17 aan de Genestetlaan ook de bereikbaarheid van voetbalvereniging HVV Laakkwartier, ook een Buurthuis van de Toekomst, sterk verbeteren. De verdwenen haltes van tram 16 moeten als de wiedeweerga terug worden geplaatst.

10.7.9 Versterking van de winkelstraten

De winkelstraten in Laak zijn veel van hetzelfde. Hart voor Den Haag wil winkeliers- en ondernemersverenigingen versterken, met actieve winkelstraatmanagers. Daarnaast moet er door branchering een diverser aanbod van winkels komen. De uitstraling van winkelpanden, winkelstraten en pleinen moet worden verbeterd. We krijgen geregeld klachten van bewoners uit Laakkwartier en Spoorwijk over overlast van opdringerige bedelaars in de winkelgebieden. Ook ondernemers en winkelend publiek in

winkelgebieden hebben hinder van (agressieve) bedelaars. Wij willen een bedelverbod in de gehele stad, dus ook in Laak. Op het Jonckbloetplein, Lorentzplein en het plein bij de bibliotheek zijn allemaal bankjes geplaatst, waar men kan zitten en eventueel contact kan maken met andere buurtbewoners. Aan de kant van het Goeverneurplein ontbreken deze samenkomt- rustmogelijkheden enorm. We zouden heel graag zien dat er een community bank komt op de grasveldjes van Zeggelenlaan/Goeverneurlaan.

10.7.10 Meer woningen in Laak graag!

Er is in Laak een groot gebrek aan woningen, vooral middeldure huur. Het is daarom niet te verkroppen dat dit stadsbestuur een streep heeft gehaald door de bouw van drie slanke woontorens, waarvan er één op een Haagse recordhoogte van 240 meter de lucht zou gaan kussen. Een spruitjesmentaliteit op het stadhuis zorgde ervoor dat dit zeer prestigieuze bouwplan in Laakhavens niet doorging. Weg 1400 woningen die Den Haag in deze woningnood prima kan gebruiken. Hart voor Den Haag zet wel in op het bouwen van woningen, o.a door deze bouwblunder te herstellen. We verfraaien wijken door het beter groenonderhoud en de aanleg van geveltuinjes.

10.7.11 Zebraklok als landmark Lorentzplein

Laak kent geen locaties met kunst of een landmark. Al bijna acht jaar staat de Zebraklok, die bij Centraal Station terug zou moeten komen lucht te happen op de Binckhorst. De bouwontwikkelingen bij CS duren de komende jaren voort. Daarom pleit Hart voor Den Haag ervoor dat de Zebraklok als landmark een vaste plek op het Lorentzplein krijgt.

10.7.12 Verdere ontwikkeling van Laakhavens en de Binckhorst

Voor Hart voor Den Haag is het belangrijk dat de Binckhorst het rauwe randje behoudt en geen dertien in een dozijn wijk wordt. Over de asfaltcentrale, de autosloperijen en de werven langs de Vliet heeft de gemeente zich inmiddels uitgesproken dat ze ongewenst zijn in het gebied. Maison Kelder, de bekende bakker, wordt het verblijf in het gebied moeilijk gemaakt. Dat tijd willen wij keren. Bij het aantal te bouwen huizen willen wij voldoende voorzieningen realiseren. Zo moet er conform sportnorm aandacht voor bewegen en sport in de openbare ruimte zijn, daarom maken wij werk van het realiseren van een sportvereniging in de sporendriehoek een sportvereniging. Wij maken ons hard voor de realisatie van een brug over de Vliet voor fietsers en voetgangers.

Door letterlijk een brug te slaan kunnen ook mensen uit de Noordpolderbuurt genieten van het Waterfrontpark. Ook recreatie moet een prominente rol krijgen in de Binckhorst. We willen van de Poolsterhaven een gezellige haven maken met horeca en opstapplaatsen voor rondvaarten over de Haagse binnenwateren. De A'dam Lookout in Amsterdam is ook een voorbeeld van een attractie die perfect in de Binckhorst zou passen. Vanaf het

observatiedek op de bovenste verdieping van het 85 meter hoge gebouw is er een prachtig panoramisch uitzicht over de stad. De Megastores moet van de ontwikkelingen profiteren. Een deel van het winkelcentrum met nu nog veel leegstand herbestemmen we tot (studenten)woningen. Daarnaast maken we werk van foodbeleving, meer horeca en het binnenhalen van een bioscoop.

10.7.13 Weg met die oude gevaarlijke gasleidingen

We kunnen ons allemaal nog de verwoestende gasexplosie in de Jan van der Heijdenstraat voor de geest halen. De voorgevel van drie appartementen, middenin een blok met woningen, lag in gruzelementen op straat. Er raakten diverse mensen gewond. Zorgelijk is het feit dat de oorzaak van gasexplosie, de oude type gasleidingen, alweer vergeten lijkt, waardoor we de kans op herhaling niet kunnen uitsluiten. Uit een rapport van het Staatstoezicht op de Mijnen is gebleken dat de verwoestende gasexplosie midden in Laak is veroorzaakt door een scheur van 12 centimeter in een grijs gietijzeren gasleiding. In Nederland liggen nog duizenden kilometers van dat soort leidingen, dus nog veel meer woningen lopen risico. Hart voor Den Haag zet, anders dan GroenLinks-wethouder Van Tongeren, wel in op het vervangen van gevaarlijke gasleidingen en zal de verantwoordelijke netbeheerders hiertoe opdragen.

10.7.14 Stadsboulevard Laakhavens

Als het aan Hart voor Den Haag ligt is het toevoegen van extra woningen, een kans voor Laakhavens. Wij willen er een stadsboulevard van maken met horeca en kiosken in de plint.

Hart voor Den Haag wil voor Laak:

- **Kordaat optreden bij overbewing, o.a. door zelfbewoningsplicht;**
- **Meet ondergrondse parkeergarages, o.a. Allard Piersonlaan en bij HVV Laak;**
- **Meer parkeerplaatsen door schuine parkeervlakken;**
- **Een veilig Laak door meer surveilleren, strakkere handhaving en meer buurtinterventie;**
- **Afvalproblematiek aanpakken, o.a. door intensieve handhaving;**
- **Doorstroming Neherkade bevorderen door opheffen afsluiting Schilderswijk;**
- **Extra halte tram 17 aan de Genestetlaan, verdwenen haltes tram 16 terugplaatsen;**
- **Versterken winkelstraten, onder andere door een diverser aanbod van winkels;**
- **Zebraklok als landmark voor Lorentzplein;**
- **Deel Megastores herbestemmen tot (studenten)woningen, meer foodbeleving, horeca en een bioscoop;**
- **Gevaarlijke gasleidingen vervangen.**

10.8 Leidschenveen-Ypenburg verdient beter

Het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg is met circa 50.000 mensen toch een vaak wat vergeten stadsdeel in het Haagse. Leidschenveen behoorde tot de gemeentelijke herindeling van 2002 bij Leidschendam. Ypenburg, waar ooit het militair vliegveld was, viel onder diverse randgemeenten.

Voor u geregeld 2018-2022

Hart voor Den Haag heeft de mouwen opgestroopt in dit jongste stadsdeel. We zorgden ervoor dat in Leidschenveen wekelijks het restafval wordt opgehaald. Vanwege demografische ontwikkelingen zijn diverse scholen overbodig. Dankzij onze inzet worden deze getransformeerd naar broodnodige woningen. Alhoewel we een vinger aan de pols moeten houden hebben we de toezegging gehad voor meer groen, bijvoorbeeld met behoud van het groen in de Driemanspolder, en meer voorzieningen voor jong en oud. Voor Ypenburg komt er geen betaald parkeren zonder draagvlakonderzoek. Het winkelcentrum Ypenburg heeft dankzij ons het goedkope dubbeltje parkeren per uur gekregen. We behielden het volkstuintencomplex, voorkwamen bomenkap aan de Brasserskade en zorgden ervoor dat de openbare ruimte rondom het Böttgerwater, o.a. met het aanbrengen van verlichting, werd opgeknapt

Voor de periode 2022-2026 hebben wij voor Leidschenveen-Ypenburg het volgende in petto:

10.8.1 Meer voorzieningen, beter onderhoud openbare ruimte

Zowel in Leidschenveen als in Ypenburg is de roep om meer voorzieningen, die bijdragen aan de sociale cohesie, luid. Een bioscoop, meer horecavoorzieningen (zo heeft Ypenburg geen café) en een jeugdthunk voor de jongeren die nu niets hebben. Hart voor Den Haag ontvangt veel klachten over achterstallig (groen)onderhoud in diverse wijken. Slecht onderhouden steigers en hekwerken, verzakkingen van straten en het niet uitbaggeren van diverse watergangen. Maar er is een tekort aan afval- en hondenpoepbakken en kapotte straatverlichting. Samen met bewoners brengen we in kaart wat er scheelt en zorgen we voor de nodige herstelwerkzaamheden. Door een betere aansluiting met de Driemanspolder, o.a. door de aanleg van twee extra bruggetjes voor fietsers en voetgangers, wil een stadspark voor Leidschenveen-Ypenburg realiseren. Op het Madeliefveld in Leidschenveen wordt in 2022 gestart met het bouwen van maximaal 250 wooneenheden. Het gaat vooral om woningen in de sociale huur sector. Hart voor Den Haag wil inzichtelijk maken wat een toename van zo'n 500 nieuwe bewoners op een klein kavel in Leidschenveen voor de omgeving betekent en of de huidige voorzieningen in de wijk zo'n toename aankunnen. We zien in andere stadsdelen dat door de toename van bewoners voorzieningen onder druk komen te staan. Zorg, onderwijs en sportvoorzieningen kunnen steeds vaker de toestroom van nieuwe bewoners niet goed

aan en zitten gewoon vol. Als onderzoek aantoont dat de wijk zo'n groot aantal woningen niet aan kan zal het aantal woningen worden bijgesteld. Ook wil Hart voor Den Haag het wandelpad en de ecologische zone door trekken langs het Madeliefveld.

10.8.2 Lik-op-stuk bij overlast

Hart voor Den Haag wil maatregelen tegen overlast in Leidschenveen de onveiligheid en overlast rondom de OV-halte Station Leidschenveen en het winkelcentrum in Leidschenveen. De signalen over intimidatie op straat, drugshandel en -gebruik door hangejeugd en ondernemers die vrezen voor represailles als ze melding hiervan doen, zijn onaanvaardbaar. Wij willen deze groep met cameratoezicht in het vizier krijgen en meer surveilleren om ze bij overlast in de kraag te vatten. Om frequente overlast van bedelaars in het winkelcentrum van Leidschenveen tegen te gaan, handhaven we op het bedelverbod. We komen ook in actie tegen overlastgevende jeugd die wijken in Ypenburg terroriseren, zoals bij station Ypenburg, de Rijswijkse Landingsbaan en De Koe. En o ja, het politiebureau moet 's avonds weer open.

Hart voor Den Haag wil de wijkagent terugbrengen naar waar die hoort: in de wijk. Het verdwijnen van een laagdrempelig aanspreekpunt van de politie werkt snel groeiende overlast en criminaliteit in de hand. Zo hebben veel inwoners van Leidschenveen-Ypenburg geen idee wie hun wijkagent is. Onze aangenomen motie “Wijkagent beter bekend!” is daarmee niet uitgevoerd. We willen veel meer kleinschalige veiligheidsexperimenten komen, waarin wijkagent, boa’s en bewoners samen optrekken om hun straat en buurt veilig te houden.

10.8.3 Neem Buurt Interventie Teams serieus!

Hart voor Den Haag ontvangt steeds vaker klachten dat het werk van Buurt Interventie Teams (BIT) niet serieus wordt genomen door zowel gemeente als de politie. BIT-teams doen wijkschouwen en melden zaken aan de gemeente. Denk hierbij aan kapot straatmeubilair, wortelopdruk en achterstallig (groen)onderhoud. Helaas krijgen deze vrijwilligers bij het melden steeds vaker nul op het rekest. Een gemiste kans. Enthousiaste vrijwilligers haken af, waardoor de leefbaarheid afneemt. Van BIT-team De Velden in Leidschenveen hebben wij begrepen dat ze tig keer melden via de BuitenBeterApp, zonder resultaat. Wij zien erop toe dat BIT-teams wel op waarde worden geschat.

10.8.4 Geluidswal tegen overlast A13 bij Ypenburg

Hart voor Den Haag pleit al langere tijd voor het plaatsen van een geluidswal langs de A13. Bewoners, die horendol worden van het geluid, willen dat tussen de oprit naar de A13 aan de Brasserskade ter hoogte van de Hornbach tot het viaduct over de A13. Hart voor Den Haag zal zich hier de komende tijd voor blijven inzetten.

10.8.5 Aantrekkelijker maken winkelcentra Leidschenveen-Ypenburg

Van bezoekers van en ondernemers van de winkelcentra in Leidschenveen en Ypenburg komen veelal dezelfde klachten. Beide winkelcentra staan bij wind op de tocht. Voor beide onderzoeken we een gedeeltelijke overkapping een oplossing kan zijn. Samen met de winkeliersverenigingen kan er gekeken worden hoe we leegstand tegengaan door A-winkels te werven, we meer horeca kunnen toevoegen en we overlast kunnen tegengaan.

10.8.6 Geen opvang kwetsbare groepen Henri Faasdreef

Hart voor Den Haag is mordicus tegen het huisvesten van grote groepen kwetsbare mensen in de Henri Faasdreef. Hier wordt een dorp van 70 tiny houses geplaatst en die huisjes worden alleen ter beschikking gesteld aan voormalig daklozen of mensen met een GGZ achtergrond. Deze mensen verblijven nu nog in de hotels of daklozenopvang. De locatie aan de Henri Faasdreef is ongeschikt voor opvang vanwege de volgende redenen: het ligt naast een school, vlakbij het station én bij het winkelcentrum waar overlast is door drugsgebruikers en hangjongeren. Verder is er geen enkele vorm van vertier in de

omgeving en zijn de mensen dus echt op elkaar aangewezen. Bovendien ligt het zorgaanbod niet in de directe omgeving.

10.8.7 Optreden tegen overlast Mall of the Netherlands, inzet op betere ontsluiting

Hart voor Den Haag krijgt steeds vaker signalen dat er via de Zoetermeerse Rijweg en de Laan van Leidschenveen veel sluipverkeer plaatsvindt. In 2011 trokken bewoners van de wijk De Lanen al met een burgerinitiatief aan de bel voor een betere ontsluiting van Leidschenveen, maar de verkeersdruk is met de komst van de Mall of The Netherlands alleen maar toegenomen. Hart voor Den Haag wil laten onderzoeken of het terrein achter PostNL, nu oefenterrein voor de brandweer kan worden ingericht als Park & Ride voorziening. Om het Mall-verkeer uit de wijken te krijgen, kan er gebruik gemaakt worden van de bestaande RandstadRail en ook van een oud busplatform aan de Donau. Bovendien kunnen de gebieden rondom het Castellum en HNK dan meeprofiteren, denk onder andere aan een hotelvoorziening. Leidschendam-Voorburg en de Mall moeten uiteraard meebetalen aan deze mogelijke oplossing van de verkeersoverlast, die omwonenden tot wanhoop drijft. Dit kan een mooie eerste aanzet zijn voor het verder ontwikkelen van het Forepark, waar we meer economische bedrijvigheid willen toevoegen en het verblijfsklimaat willen verbeteren, onder meer door het aanbod van leisure. We willen de aanhoudende geluidsoverlast ook aanpakken met een geluidsflietspaal en de aanleg van geluiddempende bossages bij de Zoetermeerse Rijbaan, die door omwonenden al *De Trompet* wordt genoemd vanwege alle herrie die het vele verkeer veroorzaakt. Tenslotte blijven wij ons inzetten voor een extra ontsluiting voor Leidschenveen middels een extra spitsuitgang via de Tiber (Forepark).

10.8.8 Leeftijdscorrecties openbare ruimte in Vinex-wijken Leidschenveen-Ypenburg

Begin deze eeuw gold Vinex-wijk Leidschenveen-Ypenburg als een paradijs voor jonge gezinnen. Maar de peuters van toen zijn de pubers van nu. De speeltuinen op de straathoek blijven ongebruikt en de basisschoollocaties lopen leeg. Hart voor Den Haag wil kijken hoe die schoollocaties in de toekomst een herbestemming kunnen krijgen, bijvoorbeeld voor complexen voor groepswonen voor ouderen. Voor pubers, die nu vaak veel overlast veroorzaken, moet er een jongerenplek komen. Voor jongeren die stelselmatig overlast blijven veroorzaken moet een hardere aanpak komen.

10.8.9 Meer tramhaltes Randstadrail, o.a een extra halte Houtkade

Hart voor Den Haag krijgt van bewoners te horen dat er in Leidschenveen-Ypenburg te weinig tramhaltes zijn. We pleiten voor een beter OV voor de bewoners in de omgeving van de Houtkade door het realiseren van een extra halte. Bij deze halte moet een grote parkeerplaats worden aangelegd die meteen de parkeerdruk in de omgeving van de

woonwijk tegenover winkelcentrum Leidschenveen wegneemt. We zouden ook een extra tramhalte tussen de Anthony Fokkersingel en brug Brasserskade willen zien.

10.8.10 Verbeter verblijfsklimaat Ypenburg

Ypenburg moet groeien naar een plek waar verschillende doelgroepen van de wijk worden uitgenodigd om samen te komen en actief te zijn. Er moeten ontmoetingsplekken komen die ook verbindingpunten zijn waarbij, door middel van groen, recreatie en voorzieningen, men weer de openbare ruimte in wordt getrokken. Het is goed dat Ypenburg, mede door onze inzet, per fiets beter verbonden is met zijn omgeving, zodat recreatief fietsen veel meer zal en kan plaatsvinden door de wijk. Ypenburg is echter nog onvoldoende zelfvoorzienend. Voor sport, cultuur, vermaak en sociale contacten zijn Ypenburgers meer georiënteerd op omliggende stadskernen, recreatiegebieden en sportaccommodaties. Het blijft onze ambitie om van Ypenburg een gebied te maken waar het goed en gezellig toeven is voor zowel de toerist als de Ypenburger. Om dat voor elkaar te krijgen wil Hart voor Den Haag vanuit het winkelcentrum een goede en aantrekkelijke doorgang naar het Böttgerwater, pontons in het Böttgerwater die in de zomer als terras kunnen dienen, een stadsboerderij, het strand van Ypenburg beter gebruiken door de realisatie van horeca en het verplaatsen van diverse tramhaltes voor een optimaler gebruik. Bijvoorbeeld Tramhalte Piet Vink verplaatsen naar de Blauwe Loper.

10.8.11 Gezond verstand bij parkeerbeleid

In Gezondheidscentrum De Reef op Ypenburg bevinden zich verschillende soorten aanbieders van zorg, zoals een apotheek, fysiotherapeut, bloedbank en tandarts. Inwoners kunnen hier dus terecht voor diverse soorten zorg dichtbij huis. De Reef is makkelijk te bereiken per auto, openbaar vervoer of fiets. Zonder dat hier parkeerdruk wordt ervaren, is er bij notabene een gezondheidscentrum betaald parkeren ingevoerd. Heel wat mensen die afhankelijk zijn van dit centrum moeten, a € 1,70 per uur meermaals per week de parkeermeter vullen. Ook het fitnesscentrum en de omliggende wijken last hebben van dit parkeerregime. Hart voor Den Haag wil het betaald parkeren bij De Reef schrappen. Bewoners nabij het Hofbad zijn bang dat zodra betaald parkeren bij de P+R voorziening gerealiseerd wordt, automobilisten massaal op zoek gaan naar de overgebleven gratis parkeerplekken in de wijk. Niet doen dus! Om de parkeerdruk in Leidschenveen te laten afnemen moeten er meer parkeerplaatsen worden gerealiseerd, onder andere bij het het CBS-gebouw. Hart voor Den Haag is tegen het verder uitrollen van betaald parkeren.

Hart voor Den Haag wil voor Leidschenveen-Ypenburg:

- **Meer voorzieningen voor jong en oud;**
- **Optreden tegen (drugs)overlast bij OV-halte Leidschenveen, winkelcentrum Leidschenveen en station Ypenburg;**

- **Geluidswal tegen overlast A13 Ypenburg;**
- **Aantrekkelijk maken winkelcentra Leidschenveen en Ypenburg, o.a. door aantrekken A-winkels en meer horeca;**
- **Geen opvang kwetsbare groepen Henri Faasdreef;**
- **Optreden tegen (verkeers)overlast Mall of the Netherlands;**
- **Verbeteren verblijfsklimaat Forepark en omgeving;**
- **Een extra halte Randstadrail bij de Houtkade;**
- **Een betere ontsluiting van Leidschenveen door extra ontsluiting via de Tiber (Forepark) middels een extra spitsuitgang met pollers;**
- **Drijvende pontons in het Böttgerwater die in de zomer als terras kunnen dienen;**
- **Betaald parkeren bij De Reef schrappen.**

Financiële onderbouwing verkiezingsprogramma Hart voor Den Haag / Groep de Mos 2022 – 2026

Sinds Hart voor Den Haag geen onderdeel meer uitmaakt van het college gaat het niet goed met de financiën van de gemeente Den Haag. Ondanks het halveren van de financiële reserves en allerlei belastingverhogingen, is er vanaf 2023 een structureel tekort van zo'n 19 miljoen euro per jaar. Dit komt niet alleen door het college met daarin VVD, D66, CDA, PvdA en GroenLinks, maar ook door opeenvolgende kabinetten Rutte. Die hebben Rijkstaken naar de gemeente overgedragen, zonder voldoende geld voor de uitvoering van die taken. Het nieuwe regeerakkoord bevat helaas ook zwaar onvoldoende extra geld voor de gemeenten. De lokale afdelingen van landelijke partijen, die altijd hoog opgeven van de 'korte lijntjes' met de Tweede Kamer, hebben niets geregeld voor de stad. Hart voor Den Haag vindt dat Den Haag taken terug moet geven aan het Rijk als er niet structureel meer geld naar de gemeente wordt overgemaakt. 'Geen geld, geen taken' wordt het nieuwe beleid van de gemeente Den Haag richting het Rijk. De wethouder Financiën krijgt daarnaast ook de nieuwe portefeuille Rijksmiddelen toebedeeld. Met deze specifieke toevoeging aan het takenpakket van de wethouder moet een doorlopende lobby voor meer Rijks- en EU-middelen gevoerd worden. Boetes die door Haagse BOA's uitgedeeld worden, moeten naar de Haagse- en niet naar de Rijkskas. Hart voor Den Haag wil het structurele tekort dat ontstaan is onder het huidige college en het kabinet dekken via de extra Rijksbijdrage voor de jeugdzorg en de extra rijksbrede maatregelen in de jeugdzorg. Indien dat onvoldoende blijkt dan zullen er maatregelen moeten worden genomen binnen de taken die we hebben gekregen op het gebied van jeugdzorg en WMO. Uit onderzoek van de Rekenkamer Den Haag blijkt dat niet duidelijk is hoe miljoenen euro's voor jeugdzorg zijn besteed. Hart voor Den Haag zet in op

strengere kaders jeugdbeleid en op een afname van het aantal jongeren dat gebruik maakt van de jeugdzorg. Alsmede op het verlagen van de bureaucratie en administratieve lasten. Vrijgekomen gelden zullen wij verwezenlijken voor het realiseren van onze ambities. Na bestudering van de programmabegroting 2022-2025 ziet Hart voor Den Haag binnen twee programma's (1. Duurzaamheid, milieu, en energietransitie en 2. Werk en inkomen) mogelijkheden om geld vrij te maken voor onze ambities. De gemeentelijke tarieven worden niet verhoogd, maar wel jaarlijks geïndexeerd. Binnen het programma Werk en Inkomen kan er geld worden bespaard door veel meer mensen uit de bijstand aan een baan te helpen. Via een Haags werkoffensief kan samen met het bedrijfsleven veel meer mensen aan een baan worden geholpen. Aangezien het nieuwe kabinet wel vele miljarden heeft vrijgemaakt voor Duurzaamheid, milieu en energietransitie kan de begroting van het gemeentelijke programma worden gehalveerd. De gemeentelijke doelen kunnen worden gerealiseerd met extra geld van het Rijk. Het geld dat, via de verkoop van Eneco, bestemd is voor hetzelfde programma wordt vrijgemaakt voor onze ambities die eenmalig gefinancierd moeten worden. De begrotingen van de overige programma's blijven intact. Wel moeten de nieuwe wethouders binnen de programma's herprioriteren zodat de ideeën van Hart voor Den Haag worden gerealiseerd. Mogelijke extra inkomsten, vanwege groei van de stad of meevallers, worden gebruikt om de reserves aan te vullen en om extra beleidsdoelen te realiseren.

Op zoek naar financiële middelen voor realiseren ambities

Hart voor Den Haag heeft met de verkoop van Eneco en sluitende begrotingen bewezen goed financieel beleid te kunnen voeren. Daar gaan wij de komende periode mee door. De Rekenkamer Den Haag heeft al eens vastgesteld dat de gemeente Den Haag flinke steken heeft laten vallen bij het verstrekken van subsidies. Hart voor Den Haag zal subsidies regelmatig kritisch tegen het licht houden. Hetzelfde doen we met de welzijnsorganisaties en de gemeentelijke organisatie, waar we controleren op o.a. efficiency en doelmatigheid. Den Haag heeft in vergelijking met Rotterdam (20) weinig fondsenwerfers, slecht 6 a 7. Een goede lobby kan gelden loskrijgen bij zowel het Rijk als binnen de Europese Unie. We zetten dus in op de komst van meer fondsenwerfers. Ook al om meer geld los te weken uit de zogeheten Regiodeals, bijvoorbeeld voor investeringen in Den Haag Zuidwest. We zoeken veel meer naar publiek-private samenwerking. We maken als gemeente geld met grond opbrengsten, sponsoring van faciliteiten in de buitenruimte, verkoop van vastgoed, centrale inkoop, de groei van het toerisme en met een Taskforce Handhaving op zorg-, uitkering-, en subsidiefraude. We zijn veel scherper op het verkrijgen van de gelden uit de social return, een wettelijke regel 5% van de gemeentelijke aanbesteding die moet worden teruggevorderd en besteed aan sociale werkgelegenheid. De kosten voor integratie laten we nieuwkomers zelf dragen. We kijken of we Amare kunnen verkopen aan een marktpartij. De groei van het aantal inwoners van stad monitoren we, zodat de uitkering uit het gemeentefonds en de inkomsten uit

gemeentelijke belastingen (zoals OZB) meegroeien. De Gemeentelijke Accountantsdienst (GAD) wordt weer hofleverancier van de raad en de gemeente. Nu gaat er veel belastinggeld op aan andere accountantsorganisaties, advies organisaties en externe huur. Daar gaat een streep doorheen. De hierbij vrijkomende gelden zullen worden aangewend voor het behalen van onze ambities op zowel de korte-, midden-, als lange termijn.

Opbrengsten structureel (x 1.000.000)

	2022	2023	2024	2025
Besparing Werkoffensief	15	30	40	50
Besparing Duurzaamheid	25	25	25	25
Totaal	40	55	65	75

Opbrengsten eenmalig

Overgebleven Eneco-middelen, 100 miljoen euro. Voor 2022 en verder is hiervoor 124,7 miljoen gereserveerd. 24,7 miljoen kan worden gebruikt om de duurzaamheidsambities uit dit programma te realiseren.

Uitgaven structureel (x 1.000.000)

	2022	2023	2024	2025
Impuls Veiligheid	10	10	10	10
Impuls Bereikbaarheid	15	20	25	30
Impuls Economie	15	20	25	30
Impuls Beter Bestuur	5	5	5	5
Totaal	45	55	65	75

Uitgaven eenmalig (x 1.000.000)

De gemeente Den Haag heeft met de verkoop van de Haagse Eneco-aandelen, circa 640 miljoen euro binnen gehaald (RIS 205669). Hart voor Den Haag wil deze middelen, met sturing op lopende trajecten, inzetten voor de volgende verbeteringen.

Haags investeringsfonds Bereikbaarheid	273
Woonfonds	218
Duurzaamheid & Energietransitie	84
(Vnl gericht op isolatie woningen, bedrijfs- en sportvoorzieningen)	
Investeringen verkiezingsprogram	45
Hart voor Den Haag	
ICT Impuls	10
Werkoffensief opstarten	10

Hart voor Den Haag Groep de Mos